

Joh Simon
betsületes ember

2. d. 1125

1. peld. Te ges.

(Giml. s. utána mehány lev.
kisse szült.)

G. Szady.

1125

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

f3-Ann

Dit: Hung. Jan. 12.

L. 12.

Pattai T. 12.

AMAZ HET

FEJÜ ES TIZ SZAR-

VU FENE BESTIAN

ÜLŐ BARSONNYAL S' DRA-

ga kőekkel fel-ruháztatott paráz-

na Babillonak, mely az ő ti' ra-

talan parázna, arany po-

hárba töltött részegítő utálatolsá-

gával meg-részegétette ez földnek

lakozoit, mezitelenségének

tüköre.

Nabum. 3. v. 5.

Ezt mondgya az Seregeknek

Ura Istene. Im én az te orczádra

fordítom-fel a' te ruhádnak kebe-

lét, és meg-mutatom a' pogányok-

nak a' te mezitelenségedet, és fok

országoknak a' te ékte-

lenségedet.

Anne. 1671.

fr. Am
Dit. Hung. Janh.

L. od. 12

Pattai T. L.

AMAZ HET

FEJÜ ES TIZ SZAR-
VU FENE BESTIAN

ÜLŐ BARSONNYAL S' DRA-

ga kőekkel fel-ruháztatott paráz-
na Babillonnak, mely az ő ti' ta-
talan paráznak, arany po-

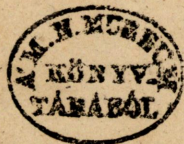
hárba töltött részegítő utálatosá-
gával meg-részegétette ez földnek

lakozóit, mezitelenségének
tükör.

~~Nabum. 3. v. 5.~~

Ezt mondgya az Seregeknek
Ura Istene. Im én az te orczádra
fordétom fel a' te ruhádnak kebe-
lét, és meg-mutatom a' pogányok-
nak a' te mezitelenségedet, és sok
országoknak a' te ékre-
lenségedet.

ANNO
Anno. 1671.

ELŐL-JARÓ BESZED.

NEm régen, két edgy mással ismértetes - iffiak, kik annak előtte edgy Scholában tanultanak, az Jésuitáktul tanult Pápista val-lásban mind ketté meg-erőssített-tenek volt, és annak utánna az kő-zönséges embereknek polgári tár-saságába adták magokat: hogy ott az tudatlan kőrség között valo be-szélgetés és nyájasság által; elmé-jeket sokaknak meg-szédítvén, az ő tévelygéseket és bálványozások-nak utálatossá-gát azoknak szivek-be plántállyák: Es így mint a' Jé-suita barátoka' Collegiumban va-lo tanítással, úgy ezek is a' külső

neknek feregében az Evan-
geliumnak igaz értelmét homályo-
sítják, az emberi szerzést szépi-
tven, dicsérvén commendálván,
az Pápának Pharisæi szentségét
magasztalják: Az bálványoknak
tisztaletire (mellyből őket az Ur
Isten az ő szent Evangéliomának
világossága által, mint régen Moy-
ses idejében a' tűzes oszlopnak
vezérlése által az Izraelnek fiait az
Egyiptombéli sötétségből, ki-ho-
zá és meg-szabadítá) ujjokban
viszszavigyék, a' magoktól szen-
tért Barátoknak, Apáturáknak,
Püspököknek, Apáczáknak inne-
pek szentelésére, és tisztaletire
kötelezzék.

Ez Isten hiveinek meg-tántori-
tására, és az veszedelemnek háló-
jára kerítő mesterségre tanítá-
ket az letétségnek Angyala:
nek elztekéléséből és oktatásából

kezdének a' Pápák minden ke-
resztén Fejedelmeknek udvará-
ban Legatusokat küldeni és tartá-
ni, kik mint egy kémek az Fejedel-
mek udvarában, vagy magátul az
Fejedelemtől avagy környüle valo
Uraktul, lakadalmakbá, tanátsok-
ban, avagy egyéb dolgokban, olly
szót hallának, ki az ő emberi
szerzésének ellene volna, azonnal
ellene szólának, és írának, mélt-
óságoknak tekintetivel, és az Pá-
pának fenytő levelével, ellene ál-
lanának: Az Fejedelmeket gyakor-
intéssel, az utánna fő tisztben valo
Urakat ékeffen valo szollásnak csa-
logatásával, ígérettel, magokaján-
lásával, pirongatással, fenyegeté-
ssel, az meg-értet igazságnak értel-
méről éppenséggel el-idegeníte-
niék és el-szakasztaniok. Illyen va-
la Alexander Farnésius gyermek
Cardinál Károly Császárnál, *Steid.*

13. Anno 1440. Illyenvala Al-
bertus Lipomanus Episcopus Ve-
ronen, Nuntius Apostolicus az Vil-
nai Palatinushoz írt levelében. Il-
lyen amaz Capistranus János Kar-
dinál, László Király idejében, *An.
Syl. Ep. 339. An. 1457.* Illyenek
most is a' Fejedelmek mellet for-
golodo Legatusok.

A' Pápák Legatusokat tartnak a'
Fejedelmek mellet, a' Jészuita feke-
te Barátok pedig az Urak udvará-
ban, Városokban, efféle magok tár-
faságában nevelt és tanult iffiakat
bocsátnak-ki, és ezek által rontyák
az országnak békelességes állapot-
tyát, az emberek között valo
külső nyajaskodásnak színe alatt:
Mert ha ezek valami kicsiny
tisztettségét kaphatnak, úgy mint
Secretariusságot, Notariusságot,
Prokátorságot, Hadnagyságot Ka-
piránságot, &c. (kapnak-is pe-
dig mert, most nékik szolgál e' vi-

lág:) kézzel lábbal, szível léle.
mindenút és mindenkor azon va-
nak, és abban munkálósznak, mi-
képpen a' Christus Jészusnak dicső-
ségét meg-homályosítták, egye-
dül valo érdemes közben járását,
a' meg-holt szenteknek, s' magok-
tul szenté csinált Papoknak, Bará-
toknak, Püspököknek, Apáturok-
nak, Apáczáknak, (mint a' Sido vi-
tézek meg-öszták az ő ruháját:)
ösztogalsák. Azon vadnak hite-
téllel, vetekedéssel, fenyegetéssel,
kedveskedő hizelkedéssel, hogy a'
szent Evangeliomnak értelemmel
valo hirdetését minden helyek-
ből ki-vezessék, és el nyomják, az
Pápa szentségét, és az emberi szer-
zésnek bálványát fel- ^{2 Tim. 2.}
magasztalják, mint Chri- ^{16.}
stus Urunk idejében cse- ^{Psal. 22. 5.}
lekesznek vala a' Sido Pha- ^{Psal. 10. 9.}
riscusok. De tudgya az ^{12. 6.}

Ur kik legyenek az ővéi, gondot-is
visel azoknak nagy épülettel valo
lelkieledelekre, és a' sivo meg-
hült Oroszlán modgyára utánnok
olálkodo Phariseusok ellen valo
oltalomra. Senkinek nem engedi
az ő juhait ki-ragadni az ő kezéből,
Joh. 10. 28.

Sőt csudálatosképpen
az ő véghetetlen bölcsé-
ségével és hatalmával az
sziveket meg-változtat-
Esa. 11. 6. tyá, a' kegyetlen vér szom-
7. juhozó és ragadozo farka-
Aa. 9. sokat, az ő juhainak őriző-
1 Tim. 1. jévé és legeltetőjévé teszi:
12. 13. 14. mint a' Saulust ki a' Chri-
stus hiveinek üldözője va-
la, meg-tétíté az Ur, és
1 Cor. 15. mindeneknek csudájára,
9. 10. azoknak pásztorává tévé,
a' kiket annak előtte ü-
ldöz vala. Sault más fér-
fiuvá

fiuvá változtatá, és az őkrök mel-
lől el-vonván, az ő népének oltal-
mazó királlyává tévé.

Hasonló hatalmását mutat-
tya a' felséges Ur Isten a' mi időnk-
ben-is azokban, kiket az ő ismérc-
tire, és szent nevének igazán valo
tisztetire, meg-világosit és meg-
térít, azok között kiket az
ujjonnan támadot fekete
barátok, mint egy Sámson *Sámson*
rokáit, egyben kötözvén *Rokái,*
Isten tisztetése ellen valo *Jud. 15. 4.*
hitnek, és a' természettel
ellenkező fogadásnak köteleivel
ki-bocsátanak minden rend, és
nemzetségnek aratásában, farkok-
ra kötven hamis ígéretnek mazza-
gával az ő bálványozásoknak, és hi-
zelkedéseknek tűzes üszőgeit, mint
ez kétiffiaknak egymással valo be-
szélgetésekből nyilván meg-tet-
szik.

Ezeknek edgyike, (kinek neve DIAPHANES,) csak próbálásnak okáért ment volt egy innep napon a' keresztyének gyűlekezetiben, a' hol egy Helvetia valláson való Prédikátor prédikállott, és annak szavából vett alkalmatosságot arra, hogy az olasz vallásnak melyben ő neveltetett vala, állapattyáról és mivoltáról gődolkodnék, és ugyā tudakoznék-is. Ez tudakozásban az Istentől az ő szívében gerjesztett buzgoság által, szemetováb kezdte látni, és meg-láttya amaz rejtekbé álló Babilloniai paráznának éktelelségét, melyről szollot a' Proféta, *Nahum. 3. v. 5. Apoc. 14. v. 8.* és úgy meg-utállya, hogy ugyan nagy buzgosággal kezdi kárhozzatni, elébbeni bálványozásának utálatosságát, viszontagsággal az megismért igaságot oltalmazni.

Találkozik egy véle edgyütt talult

nult baráttya, kit régulta nem láttott vala: (ennek neve SCOTODOLUS vala:) Ez véle edgyütt az olasz vallásnak, egyenlő köteles és hitese pártosla vala. Ez Scotodolus köszönti barátságossan Diaphanest, Diaphanes a' köszönetnek el-fogadásával ádokot az ő baráttyának Scotodolusnak, a' Romai Olasz vallás felől való vétekedésre, melly vétekezésben Isten Scotodolusnak-is meg-nyittya szívét, mint a' Philippi városbéli Lydia Afiszonynak: és mindketten megvetvén az Olasz vallásnak bálványozó kötelelségét, hálákat adván Istennek *Act. 16. 14.* edgyütt indulnak, az Istentől nékiek ajándékozott igaz értelemnek egyebekkel való közlésére, és meg-világosítására.

Olvasd-meg azért te-is ez Dialogust, könyörögj Istennek az értelem-

lemnek lelkéért, és meg-nyilik az
te szemed, mint Bálaám Profétá-
nak utában, s' meg-látod eddig va-
lo bálványozásodnak undokságát
Nű. 22. kir eddiglen az emberi szór-
v. 11. zésnek füge levelével fedez-
gettek és rejtegettek, a' ve-
szedelemre kerítő és magok ház-
nak kereső Papok és Barátok.

ELSŐ

ELSŐ DIALOGUS.
SCOTODULOS DIA-
PHANES.

Scotodulos.

Adgyon Isten jó napot szerel-
mes barátom, lám ugy tettzik
mint ha Angyalt látnék, hogy az
te személyedet látom, mivelhogy
velem egy vallásban, és edgy Scho-
lában nevededtél.

Diaphanes.

Bizonyára meg-nem mondhatom én-
is, melly öröme st és jó kedvvel látlak; mert
az gyermekségünktől fogva való társa-
ság, hozzád való szeretet, és felőled
való jó emlékezetet plántált az én szí-
vemben, el annyira, hogymég távollé-
tedben is sokszor fohászkodással emle-
kezem felőled. Ennekokáért kívánok
az Úr Istentől én is tenéked egészséget, vi-
lágo-

*lágosito sz. Lelket, ki meg-nyissa szeméi-
det és hozzon az igazságnak isméréti-re,
meg-utáltatván veled a' régi tévelygés-
nek sötétségét.*

Scotodulos.

Tsuda módon kezdél áldani: bi-
zonyára én tisztáb, sem nyilvánban
valo igazságot nem tudok ennél, a'
mellyet veled tanultam az Catholi-
cusok iskolájában, nem-iski vának
nyilvánban valo igazságot csak eb-
ben tarsom-meg Isten. De szodhoz
képest majd ugyan kételkedem sza-
básu felőled, hogy ennyi bujdosá-
sodban valahol valami eretnekség-
be nem kaptál légyen.

Diaphanes.

*Ne kételkedgyél kérlek édes barátom
Atyámfia én felőlem, mert bizonyára,
a' mint magad is tudod, hogy az igazság-
nak eleitől fogva szeretője voltam, az
vagyok most is, de követője nem lehet-
tem tudatlanságom miatt: most immár
értel-*

*értelmemet Isten az idővel edgyűt ne-
velvén követője-is vagyok.*

Scotodulos.

Meg-bocsás édes barátom: bi-
zony a' felőled valo kételkedésem
eddig valo szódbol inkább nevel-
kedik nem hogy kissébbednék: U-
gyan nem úgy szollasz mint vallá-
sában bátor és alhatatos Catholi-
cus, hanem mint edgy hitben meg-
tántorodot gyenge elméjű és ha-
bozo ember: avagy mint edgy ru-
dományában fel-fuvalkodot. Kér-
lek ne titkold el-tőlem ha valami-
ben meg-botránkoztál, avagy ha
valahol eretnek Prædicátorral con-
feráltál, vagy eretnekek irását ol-
vastad. Mert egyébkor nem ilyen
fél odalt beszéllettél én velé. Kér-
lek azért ugyan Istenért-is jelencs-
meg-énnékem, hogy felőled továb-
valo bánatban ne tartassam.

Dia-

lástya alat, veszedelmes tévelygés, Isteni káromlás, és az Christus Jesus tudománya Ecclesiájának botránkoztatására való tudomány vitézkednék: kit én sem véltem sem gondoltam, sem hallottam vala annakelőtte, és az mine magad lehet bizonyságom, nem tartottam igazabb vallást az Catholicusok vallásánál.

Alig várám hogy le-szálljon az tanító a' predicállo székből és az házához mennyen: ottan utánna menék, és megkérdeztem tőle mi okkal mondotta azt az sőt, és honnan bizonyétanája meg azt, hogy az Catholica Ecclesiának neve és palástya alat tévelygés, isteni káromlás és botránkoztatot tudomány vitézkednék.

Eörmöst hallá kérdésemet (nem tudta még akkor hogy én Catholicus légyek) és minden dolgát hátra hagyván kezdé számot adni mondásáról: kezdé csudalatos nyilván való jeleket és bizonyságokat elő számlálni: melyeket, én hal-

én halván ugyan gyuladozok vala: mert minden sávat az Catholicusok és Páterek irásával bizonyította vala. Azt mondbatom bizonyossan, hogy soha sem hallottá, sem gondoltam és ha valakiez előtt mondotta volna s' hitetbette volna el velem (az mit ez ember nyilván meg bizonyita) hogy az Catholica Ecclesiának dicsősféges neve alatt annyi és olyan nagy czigányságokat tarcsanak rejtekben az emberek, az mint immár meg-esmértém.

Tisztejség adásék az Catholica Ecclesiának, mint Christus Jegyefének (nem az Pápa jegyefének) becsület és méltóság minden igaz tagiainak: De örök gyalázzattal és kissebséggel verje meg az Istē azokat, az kik Catholica Ecclesiának méltóságával gonoszul élnek, és az magok hasátöltését keresik, magok szörzését és találmányát böcsülterik. imádtatják az meg-vakult világgal.

Légyen dicsőfség és tisztejség az Ur Isten-

Istennek kiez jámbortanitonak szava
által utat nyitja az igazságnak napon-
ként való szorgalmazás tudakozására.
Scorodulos.

Mondám én hogy az eretnek-
ségnek enyvébe kaptál, de mivel
hogy nem régi nyavalya, talám
még meg-orvosolhatlak Isten által
csak halgasd meg az én szomat, és
felely meg az én kérdésemre, hogy
az magad feleletiből eszembe ve-
hessem, melly tagodban vagyona'
lelki ruhánek fundamentoma:
Szánlak szerelmes atyámfia, és u-
gyan sirarom ilyen nagy tántoro-
dást, gyermekségünkűl fog-
va edgyűt nevedtem veled, veled
edgyűt tanultam az Catholica Ec-
clésiának kebelében, veled az Isten-
nek ismérést és tiszteletinek mod-
gyát, edgy atyánk volt az Isten, és
edgy anyánk az Catholica Ecclesia.
Soha nem hittem volna felőled (ha
ezer

ember mondotta volna) hogy ilyen kicsiny szélnek fuvása
igy meg-tántorítottson, ahoz képest
a' minémű buzgoságot láttam
mindenkor az Catholica religio-
hoz: Tudományod is annyi vagyō
penig, hogy akar melly derék dis-
putatioban sem féltettelek volna
tántorodástul. De most vészem e-
szembe, hogy minden embert hol-
t után kell dicsérni, mert míg ez é-
letnek utában vagyunk, akar kit is
félthetünk el-eséstűl: Most tanu-
lom-meg, édes atyámfia, a' Szent
Pál intésének értelmét, a' hol így
szol: A' ki áll, úgy mond meg-lás-
sá elne essék. *1 Cor. 10. v. 12.* Adta vol-
na Isten hogy másnak eseten tanul-
tam volna. Ennek okáért bizony
nem szánom éretted edgy avagy két
napi dolgomat hátra hadni: Ez vi-
lági életet ennél inkább akarnám ha-
zatelelkedet e' veszedelmes eret-
nek-

nekségnek töribőlki szabadithat-
nám. Nem keliet volna édes atyám-
fia amaz mi jámbor mesterünknek
Pater Jodocusnak atyai intését el-
felejtened; ki tudod mindenkor
arra intet, tanított, kért az Istenért
hogy az eretnekeknek minden tár-
saságokat el-távoztassuk, tanításo-
kat mint az mérget rettegjük, mert
hasonlatos az ő társaságok az szu-
rokhoz, tanítások az bojtorjánhoz
bizonyítván és erősítvén mondá-
sát az bölcs mondásával: *Eccl. 13. v.*
1. Qui tetigerit picem inquinabitur ab
ea. Azaz, a' ki az szurkot illeti meg-
fertőztetik attul.

Juté eszedbe melly igen gyakor-
ta könyvező szemmel és siralmas
szokval intett mikor a' Sirácides
mondását elő hozta mondván: *2. Reg. 4. v. 40. Oro vos propter Deum,*
cavete vobis à fermento hereticorum.
Mors est in olla eorum. Kérlek titeket
azl.

az Istenért, meg-ójjátok magato-
kat az eretnekek kovászátol. Halál
vagyon az ő fazékokban. Jutnaké
ezek eszedbe kérlek felely-meg
erre.

Diaphanes.

Mivel hogilly szorgalmasan
kérsz im meg felelek rend szerént az
eszedre. Ahol azt mondod hogy eret-
nekségbe kaptam, és mint hogy nem ré-
gi a betegség aiánlod magad az orvos-
lásra. Erre azt mondom: hogy én nem is-
mérlek magamban olyan betegséget, ki
érezhetipenig az nyavolyát inkább mint
a' kiben vagy? Eretnekségbe sem
kaptam, kérem is az Ur Istent hogy ez
után is meg-oltalmazzon minden-
rendbéli eretnekségtől.

Hogy az én meg-világoséttatásomat
siratod arra azt mondom Atyámfia,
hogy ne sirass engemet, hanem inkább
sirassad a' magad eddig valo vakságát:
Mint Christus Urnk is felel vala az raj-
sa szá-

ta szánakodo és az ő állapotját sirató
köszögnék: és az őtet Galileából Jéru-
sálembé kísérő afeszonyi állatoknak,
mondván: Jerusalemnek leányi, ne sir-
iatok én rajtam, hanem sirassátok ma-
gokat és a ti Atyátok fiait, Luc. 23. 28.

Hogymagadat ajánlod az orvosláj-
ra, tudom hogyio akaratból ígéred no-
ba én semmi betegséget nem érzem,
mindazáltal jo neven vészem, meg-
halgatom tanétásodat, meg-látom mi-
némű irrel kötőd az én seb nélkülvá-
lagomat.

Kérde az végezetre, hogy ha jut-
nakéeszembe a mi Mesterünknek Pá-
ter Jódocusnak intési: arra azt mon-
dom hogy bizony jutnak, és ugyan an-
nyéra jutnak, hogy ritkán vagyok oly
ora mellyben az ő intésétől elmém sza-
bados volna.

Scotodolus.

Hát mi vitt tégedet arra, hogy
az eretnek prédikatiojára mennél
és u

és ugyan szembe lévén az eretnek-
kel, tőle tudakoznál, tudván azt,
hogy tiltva vagyok, hogy még írá-
sokat se olvass a eretnekeknek, a'
ki igaz Catholicusnak tartya ma-
gát.

Diaphanes.

Meg-mondom azt-is igazán. Bi-
zonnyal hidgyed Atyámfia, nem tanito-
imintése ellen való vakmerőségből cse-
lekedtem, mert magad vagy bizonyosá-
gom, ez előtt sem igyekeztem parancso-
latyok ellen vétetni, igen félttem min-
denkor a sovány pœnitentiátul: Ha-
nem inkább az ő intésekhez való enge-
delmességem vitt erre: Mert mikor Páz-
mán Uramnak Kalauzzát olvasni
kezdettem volna, találék ilyen piron-
gatással való intésére: Kai. pag 80.
81. Vannak ugymond, némellyek, kik
minden okos gondolkodás nélkül a mi-
ben születettek és neveltettek azt ja-
vallyák, soha tovább nem akarnak lépni
sem

sem tudakozni. Sőt, az mint Esai-
as. 30. v. 21. mondja, az utánnok ke-
lő szavakat sem akarják hallani: Tsa-
nem azt mondják az Istennek, és
vesszál-el tőlünk, nem akarjuk az
utáidnak ismertetit. Egy szóval, ne-
meg-babonáztattak ez világnak szem-
fény veszítő csalárdáságitól, hogy ezeket
be sem veszik az mit szemekkel látnak.

Ez pirongató intést olvasván, gon-
dolkozni kezdék magamban, ilyen-
modon: Imértém a bölcs Paternek irá-
sából hogy nem jóvallando dolog az, ha
valaki, az miben neveltetett, a kívül so-
ha lépni nem akar, sem igyekezik, sem-
mi irást nem olvas sem tudakozik, ha-
nem csak azt tartja igaznak jóvallan-
donak a miben ő neveltetett: Azért ez
után bizony én is killyeb lépem az bará-
tok küszöbénél: egyebeknek irását is ol-
vasom ez után: tudakozom mástul is,
és bizony meg-látom mellyik vallásban
valok babonáztattak ez világnak szem-
fény

fény veszítő csalárdáságitul: mellyik val-
lás visel magán több emberi jerezésből
össze serkőztetett szem fény veszítő
csalárdáságokat, tudom nem léssen elle-
ne keresztényiségemnek, mert erre a Ka-
lauzsol magátul is intetem: Ez volt
első indító oka kiből azt cselekedtem

Másodszor: Igazán mondom, ez in-
téréshez képest, az szent irást is szorgal-
tosban kezdém olvasni, és abbá való sép
intéseket kezdék kiigyegezgetni: Talá-
lék ez Christus intésére, ki ezt paran-
csollya az ötet szeretőknek: Scrutami-
ni scripturas; Joh. 5. v. 39. Ismét: az
Apostolok, irását is kezdém forgatni, és
találék sz. Pálnak illyé intésére: I T es. 5. 21
Omnia probate, & quod melius te-
nere: Mindeneket megprobállyatok, és a
mi leg job az tarcátok: Kezdek magá-
ban így gondolkodni: Im az szent irás
parancsollya hogy tudakozzuk az irá-
sokat: A Kalauz. is pirongat hogy kil-
lyeb nem akarok lépni, azért eddig is

vérkeztem hogy semem bé-hunván jár-
tá az emberi traditiók után, ez után im-
már mind olvasással, mind élő szó-
val való tudakozással azon léfzék,
hogy én is nézzek a magam semével.

Ez ok nyitot másodszor utat, és adott
bátorságot az tudakozásra: tudom
immár, hogy keresztyén embernek nem
csak nem bűn az tudakozás, de ugyan-
meg-is kívántatik tőle hogy mindeneket
meg-probállyon.

Scotodulos.

Az Catholicus Páterek az ő val-
lásokon kívül valokat intik ez pi-
rongatással, hogy az magok írásá-
nál killyeb lépjenek, és az Catholi-
cusok írását-is meg-olvasásák, s' ugy-
tegyenek itilletet rola mellyik val-
lást kellefsék jóvallani és követni.

Diaphanes.

Ertem: de hiszem közönséges az i-
gasság, és a mi edgyik felnek szabad, a
másiknak sem tilalmas. Hagyom csak
a ma-

a magad itilletire ha nem nyilván való
álnokságé valakinek illyen intést tenni?
Az idegent arra inteni, hogy killyeb lép-
jék és tudakozzék, s' a maga feletkeze-
tinek szemét bekötni, hogy ne légyen an-
nak szabad nézni? Mit itélnél az sa-
kács felől, a ki az magától készített ét-
keknek ételére, kívül való embereket in-
tené, sőt ugyan pirongatással is kénsze-
ritené, azonközbe a' maga háza népée
meg-tiltanáia?

Scotodulos.

Bizony gyanoságban ejtenéje
magát, és azt itélném felőle hogy
étek helyet mérget akarna adni.

Diaphanes.

Innen-is meg-tetszik az álnokság,
ha az intés a' Catholicusokra ki nem te-
rülne: mert a' szent írással ellenkezni
láttatnék a' Páterek intése. Mert szent
Pál a' Catholicusoknak mondgya, hogy
mindeneket meg-probállyanak, ezek
pedig azokat láttatnának tilatmazni

Harmadszor: Istennek kíváiképpen való indításából is lött oda járulásom; mert azt mondeya Christus Urunk, Ennélam nélkül semmit nem tehettek. Joh. 15. 5. szent Pál is: Phil. 2. v. 13. Isten a ki cselekedt bennetek mind az akaratot, s mind az tehetséget. Ismét ugyan azon Apostol: 2 Cor. 3. v. 5. Nem vagyunk, úgy mond, méltok magunktul, az jonak még csak meg-gondolására is. Ezekből azért azt ítélem, hogy Istennek akarattjából lött oda járulásom.

Im meg-beszéltem igazán minémű okokból indéttattam erre. Azt kérdelem azért én is, vétkeztemé hogy annak halgatására mentem, és nem akartam az Catholicus patereknek sem az Apostolnak intését hűjába venni? Vétkeztemé még-is kérdelem. a' killyeb lépéssel, hogy zormába eset seregnek ne ítélessen se mondattassam Péter Kalauztul?

Scotodulos.

Az me-

Az mesterednek intése, és parancsolattya ellen vétettél igen is, mert nem nagyobb az tanítvány az mesternél.

Diaphanes.

Nem nagyobb az tőle vőtt tudományban, sem méltóságban, de ha az Apostol mondásával a' mester intését ellenbe állattjuk, melyik nagyobb?

Scotodulos.

Az Apostol mondása mind nagyobb s' mind méltóságosb.

Diaphanes.

Hát nem fedhetz engemet méltán, hogy az Apostol intését, és Kalauz Páternek, tanátsát fogadván, meghalgtam az Istennek Igéjét.

Scotodulos.

Nem az Istennek igéjének halgatásáért fedlekatyámfia; hanem az eretnekhez való menéséért: melyet tudod, az Páterek tilalmaznak.

Diaphanes.

Be

Miert

Miert mondod a' keresztyén embereknek, mit értesz az eretneken? kérlek mond meg énnekem.

Scotodulos.

Microda az eretnek. Par. 2. Caus. 4. q 3. cap. quod non

Eretnek az, a' ki a' Romai Ecclesiának edgyeségétől elszakadot: ki az Romai edgy házat ez egész világon való Ecclesiának fejének lenni nem hiszi és nem ismeri: kia' Romai gyülekezetet gyalázza, avagy méltosága ellen szól: Eretnek az a' ki a' szent irást külömben érti, magyarázza, csigázza, annál, a' mint a' szent Léleknek értelme kívánja

Par. 2. Caus. 14. q 3. cap. heresis.

Eretnek az, a' ki új vélekedéseket nemz, gondol a' vagy talál az Isteni tiszteletben, és azokat követi.

Diaphanes.

Akarnám tudni tőled ki sabta ezt a' definitiot az eretnekségről? Scoto-

Scotodulos.

Az Romai szent szék, az az, a' Pápa, a' Cardinálok és püspökök.

Diaphanes.

Tsudáлом vala mitől volt, hogy az Romai Olasz vallásnak ilyen szépen állot nyakában a' csuklya: De immár nem tetzik olyan nagy csudának, mert maga mestere, magának úgy szabja a' mint kedvének tetzik. Az miat szekták mondani, a' kinád közöt ül, olyan sipot csinál a' minémüt akar. A' mint beszédedből colligálok ti az eretnekséget csak a' Romai szék ellen való vétekeket tartjátok: En pedig azt tartottam, tartom is eretneknek, a' ki az Istennek parancsolattya ellentudvavak. Kicsoda merőképpé tanét és az Isteni az eretki-adattatot szent irásnak nek. igaz értelme ellen, magától formált idegen Isteni tiszteletnek maga találmanya szerént való módgyát vakmerőképpen követi, és oltalmazza. Sidalmaz-

Be

ván a'

ván a' töle külföldben értelemben valokat
Scotodulos.

Nem jól vélekedel, mert az Római
definitionnak csak edgyik részére
felelész: a' másik részét a' mint eszem-
be vészem magad sem tagadod.
Lám meg-mondottam, hogy eret-
nek az, a' ki a' sz. írást külföldben ér-
ti, magyarázza, csigázza annál a'
mint a' szent Léleknek értelme ki-
vánnya: Meg-mondottam, hogy
eretnek az a' ki új vélekedéseket
nemz, gondol avagy talál az Isteni
tiszteltetben, és azokat követi.

Diaphanes.

A' mint immár szödből eszemben
vészem, az eretnekségnek definitioja,
három részben áll nálatok.

I. Először; a' Római Ecclesiátul va-
lo el-szakadásban.

II. Másodszor; az Isten Lelkétül a'
szent írás magyarázatjában és értel-
mében való el-távozásban.

III. Har-

III. Harmadszor; az Isteni tiszteltetben való új vélekedéseknek találásá-
ban, és követésében.

Scotodulos.

Majd rá jősz immár.

Diaphanes.

Az Olasz valláson való Crat.
Catholicusoknál, sőt ugyan a' par. 2.
Gratianus Decretomban is ol. Cau. 24.
vastam én is ilyen definitioját q. 3. cap.
az eretneknek: Hæreticus hæreti-
est, qui alicujus temperalis Aug. &
commodi, & maxime va- Meffret.
næ gloriæ, principatusq; in horr.
sui gratia fallas, ac vanas Reginæ,
opiniones gignit, & sequi- term. 58.
tur. Az az: Eretnek az a' A.
ki valami idő szerént való ha-
szonért; és főkeppé hejába va-
lo dicsőségért, és az ő uralko-
dásának öregbítéséért, hamis
és hejába való vélekedéseket
nemz, és azokat követi.

Scoto-

Scotodulos.

Nem ellenkezik az én definiti-
ommal.

Diaphanes.

En sem a' végre emlitem hogy ellen-
keznék: hanem inkább annak erősítésére
hozzám elő. De azt kérdem, miért fog-
lalodószve a' Romai gyülekezettől valo
el-szakadást az Isten ellen valo véték-
kel? talám azt akarnád hogy az embe-
reket tiszteljük az Istennel edgy aránt?

Scotodulos.

Azért foglalom őszve, hogy az
Rimai Ecclesiának értelmé az Sz:
Léleknek értelmével mind edgy
Ennek okáért az Romai Ecclesiá-
tól valo el-szakadás létszen eretnek-
ség, nem az embernek az Istennel
valo egyenlő tiszteletért: Mon-
dom a' Szent Lélekkel edgyező ér-
telemért, nem az emberi méltó-
ságnak tekintetért.

Diaphanes.

Igen-el

Ertem immár ezeket: Ennek oká-
jért ier köfsük edgy csomoba, ha néked
tetzik, mind ezeket nyilvánban valo
értelemnek okájért.

Scotodulos.

Igen-is akarom, nem hogy nem
tettszenék.

Diaphanes.

Valamelly gyülekezet az
Istennek Lelkétől az szent i-
rásban ki jelentetett értelem-
mel ellenkező értelemben va-

gyon: avagy az sz. irással sem látomást
ellenkezik: Vagy annak igaz értelmét
a' sz. irásnak egyébút valo mondásával
ellenkező értelemre csigázza. c. Uj
vélekedéseket nemz és talál az Isteni
tiszteletben, és azokat követi. d. a' ki
valamiben idő szerént valo haszonért,
és főképpen hejába valo dicsőségért, az
ő uralkodásának öregbítéséért, ha-
mis és hejába valo vélekedéseket nemz
és követ. Eretnek gyülekezet a' ki Chri-
stusnak

stusnak ellensége és nem jegyessé, ördögnek táborá. Ennek sem tudománya nem jóvallando, sem szava meg-bíbető.

Illyen a' Romai gyülekezet. Azért a' Romai Gyülekezet eretnek gyülekezet Christusnak ellensége nem jegyessé, ördögnek táborá. E' rövid summába kötöt mondanak az nagyobb, avagy első része igaz, a' magatok Decretomának bizonyosság tétele szerént.

A második részét pedig meg-bizonyítom, ha kívánod.

Scotodulos.

Igen kívánom hogy meg-bizonyítsad: mert még eddig soha ez a' Romai gyülekezetre nem rakodot. Sőt inkább minden eretneknek e' volt ítélője, ű kárhoztatot egyebeket-is a' kik véledgy értelemben nem voltak.

Diaphanes.

El-hitteb bizonyára hogy ő kárhoztatta, s kárhoztattya most-is azokat, a' kik

kik velle egy igát né vonsnak: Ez ugyan törvény, hogy minden az ellene való szokta kárhoztatni. De abban vagyon a' kérdés ha méltán ítélés kárhoztattya a' véle nem edgyezőket mindenben.

Végre ha mind őt oltat az a' kik a' süvégebe rakot. Nem mind bqr azért az kinek czégere vagyon. Nem következik az, hogy valaki mást kárhoztat, nélkül szidalmaz, a' mind igaz legyen. Mert ekképpen a' rége Phariseusok-is kik a' szilid Christust kárhoztatták vala meg-igazításának, de kívántaik hogy jó lelki ismeretnek ítéletivel megtekintsük, ha méltán kárhoztat valakit, vagy méltatlan, igazánne vagy hamissan: Es ha vagyoné valakinek abban méggya hogy maga, az maga ítéletivel igazítsa magát. De mást kérek a' feleletre a' mellyre ígérém magamat. Azért halgasz rá.

Scotodulos.

Meg-hallom figyelmetesen.

Diaphanes.

C2

A2

Az Isten az szent irásban így jelen-
tette ki akarattját.

Exo. 20. Ne csinálly faragott ké-

pet, és semmi hasonlatot.

Deut. 5. ságot azoknak formájára,

6. mellyek oda fel az égből

vadnak, sem azoknak kik

alatt az földön, avagy az

föld alatt az vízben. NE-

IMADGYAD SE TIZTEL-

LYED AZOKAT: mert én va-

gyok a te Urad Istened, e-

rős beszéző álló, ki még az fiakban

is meg bünterem harmad és ne-

gyed izig, avagy nemzetségig, ez pa-

rancsolat ő ellé való vértet. Az Ro-

maigyülekezet pedig (ki az Catholica

Ecclésiának nevével úgy dicsekedik,

mint ha az Isten igazságának ő volna

tár háza) Istennek az szent irásban ki-

jelentett akarattja, és erős beszéző ál-

lának büntetése alatt való tilalma el-

len, nem csak csinálly az írott, öntött

faragott

faragott képeket: hanem annak felette
az nagy Istennek bőszsúságára, az
Isteni tisztetletnek ugyan az fő és tette-
tes helyére, az templomokban, az oltá-
rokra helybeztetik, állattják és ha álla-
ni nem akarnak szegekkel erősitik. Sőt
ennek felette erős büntetésnek fenyegeté-
se alatt is kényszeritik azokat az kiken
birodalmok vagyon, hogy szerét
tegyék és bévigyék az szent edgy házba,
és tiszteljék.

Tudom erre bizonytságot nem kívánss
meri veled edgyütt Bécsben, Gréczen,
Alamuczbán, Ingolstadiumban sokszor,
térden álva néztem, és tudatlanságom
miá tiszteltem: Ha pedig több bizony-
tságot kívánnál, ne meny meszsz: Jár-
d meg Pofonban, Nagy Szombathban, Sop-
romban, Györett &c. való szent-edgy-
házakat, megláthatod. ha ilyen nyil-
ván való dolog nem volna irással és tö-
vőbb példával is bizonyitanám.

Az Istennek parancsolattját meg-
rontotta,

rontotta mert az parancsolat azt tar-
Az Isten-tya: Se imádkyad se tisztel-
nek paran lyed: A Romai gyülekezet pe-
tfolatnyát nig így csinálta es így tartya:
meg-ron- Netsinálly faragott képet
tották. hogy imádkyad.

Scotodulos.

Nem rontotta evel meg, hanem
inkább igazán ki-fejleszté értelmét,
hogy netsinállyunk képeket a vég-
re hogy imádkyuk: Az Romaiak a-
zért, noha tsinállyák de nem a vég-
re hogy imádnák: Honnan én azt
itélem hogy az eretnekek formál-
ták azt hozzá: *Se imádkyad se tisztel-*
lyed, mert az régi Bibliában úgy va-
gyon mint az Catholicusok tartják.

Diaphanes.

Inkábbédes barátom, az Jesuiták
Csinálták ezt az igét oda (az bálvá-
nyozásnak alkalmasb és szabadosb
vóltáért) hogy imádkyad. az tri-
dentomi Concilium előtt, és az Jesuita
barátok-

barátoknak, támadása előtt írott, avagy
nyomtatott Bibliába (kíváltképpen ab-
ban az mellyet Hieronymus munkája ál-
tal való fordításnak tartnak, ehez tart
penig az Olasz vallás) kiket ennek e-
lőtte száz, két száz: három száz esz-
tendőben irtanak sem találod különben
haném így: Se imádkyad, se tisztel-
lyed, se magadat előttők meg ne
hajcsad. Így találod, az Sido és Görög
Bibliában, az Deákok penig azokbul
fordították az ő nyelvekre: Azért a-
vagy az tránslátorok tudatlanok, vak-
merők, hamisak: avagy az fundamen-
tom (a' Sido Biblia) hamis. Az penig
hamis nem lehet, mert nincs előtte va-
lo, kiből meg-kellene hamisítani. Meg-
vallyák azt (mert ugyan nem-is tagad-
battyák, az Jesuita barátok magok is:
mert Albertus Novicampianus in Ispo-
po Biblico, (mellyet dedíált az Ma-
gyar országi János Királyfiának, ezer
öt száz ötven három esztendőben: ki-
nyom-

nyötatta Antverpiában 1572 esztendő
ben, cū privilegio Regis) így fordította:
NE IMADGYAD SE TISZTEL-
LYED. Honnan nyilván ki-tet szik,
hogy ennek idején és tanítása ellen
találták ezt az ígét, HOGY, a' Jé-
suiták. Mert ha az Catholica Ecclesia e-
zekkel a' mostani Jésuitákkal edgyet
értet volna, bizonyára semmiképpen
Novicampianus magától a' szent írás-
nak igaz folyását, az Catholica Ecclesiá-
nak értelme ellen el nem merete volna
fordítani: Az Catholicus Király, sem-
annak tanácsi meg nem engedték vol-
na. Immár te lássad, ha azokat, itéledé
igaz Catholicusoknak, kik az Sido tex-
tus ellen, az régi de ac Bibliának igazsá-
ga ellen, az magok értelmének segétsé-
gére vonnyák a' szent írást. Avagy azt,
a' ki az Régi Bibliát követi és a' Sido tex-
tusnak igazságához szabja az ő értel-
met: mert ezek ellenkeznek egymással.
Két ellenkezők közül pedig edgyiknek
hamisnakkal lenni.

Scot-

Scotodulos.

Nagy dolgot szollasz. Lám Ca-
nisius Catechismusát mikoregyüt
tanultuk, akkor-is így tanultuk: Ne
csinálj saragot képet hogy imádgad:
ezt javallották az Páterek-is, kik
tudván, azt, hogy ez után szemek-
re vetnék az hæreticusok, soba ha
helyén nem lenne módások meg
nem merték vóna próbálni.

Diaphanes.

Edes barátom s' most veszedé azok-
nak a' szent írás magyarázásában va-
ló álnokságokat, vakmerőségeket és ha-
misságokat eszedbe?

Scotodulos.

Mit mondhatok: én eddig úgy
hittem szavokat mint Isten Angya-
linak.

Diaphanes.

En is abba voltam az ítéletben mint
az tormában esett fereg, míg a' Confes-
sionnak kötele az Jésuiták kűszöben ki-
vül

vülne**m** bocsa**t**ot, de minek után**n**a az
Pater Kalau**z** hoszszabban nyujtá az
kötelet, in**tr**én az küszöbnél killyebb
lépé**s**re, légyen dicséret az én Istenem-
nek, olly dolgokat kezdtem látni, mel-
lyek az előtt el-rejtve voltak: Mel-
lyeket nyitvábban előbe adok csak bá-
ga**s**d-meg az el-kezdet bizonyítá**s**omat.

Scotoanios.

Mire nézve cselekedték volna
ezt.

Diaphanes.

Az irott, öntött, faragot képeknek
oltalmazásáért: Mert tudod magad,
hogyezt mondgják, és evel mentik ma-
gokat a bálványozásnak vádlása ellen,
hogy az Isten nem azt parancsolja
Simpliciter, egy általlýába, hogy képe-
ket ne csinállyanak, hanem, hogy imá-
dásnak okáért ne csinállyák: ők pedig
nem imádgják (azt mondgják) hanem
csak éke**s**égnek okáért és emlékezetért
tartyák, azért nem alíttyák azt, hogy
az parancsolat ellen vetkeznének.

Lásd-meg itt az hívseget azokban,
a kik Isten titkainak sáfarinak tartyák
és mondgják magokat, kikben nagy hív-
ség kívántatik, im az ú tévelygéseknek
meg-maradásáért, még a szent írást
sem általlották farkából ki-tekerni és
csigázni.

Scotodulos.

Ha csak éke**s**égért és emlékeze-
tért tartyák, én nem színtén kár-
hoztatható őket a jó emlékezetért.

Diaphanes.

Bátor csak éke**s**égért és emlékezetért
csinálnák s tartanák is, még sem vol-
na sem hasznos sem el-tűrhető dolog, az
Isteni tiszteletnek helyén tartani. Mert
az szegény kö**s**ség ki ennyifok czigány
fogásokát csak meg sem tud gondolni;
hajlando annak imádással való tiszte-
letire a mit az imádságnak helyén lát.

Az Papi rend, pediglen ellene nem
szol, noha láttya hogy Isten elleni tiszte-
li az vak parasztság, az hitván régi
meg-

meg-avult szű ötte képeket. Es avall
bogy ellene nem szolnak, ugyan erőssi-
teni láttatnak az embereket a tévely-
gésben. Mint Cassander György tanít
az *consultatione* mondván:

Cas. lib. Error, cui non resistitur, pro
Conf. veritate recipitur. Az az, a
tit. de melly tévelygésnek ellene nem
Imag. mondatik, igazsággyanánt tar-
tatik. Ezen értelmét erőssiti

Gers. in Gerson-is mondván: *Judicate*
decl. de *sic tanta imaginum & pictu-*
lectuū *rarum varietas expediat, &*
Ecclesi- *an plures simplices non-*
asticor. *nunquam ad idolatriam per-*
vertant. Az az itellyetek-meg

ba az írott és faragot képeknek külö-
böző soksága használyné és ha néha
sok együgyűeket bálványozásra nem
fordíté.

Ugyan nagy Isten ellen való véték
az is, bogy az ő emberi gondolattok
szerént való ékecség kedvéjért a szent
írást

írást így merték martzongani. Magok-
nak is kárt tóttanak ezzel; mert itt
meg-látván az emberek bogy az szent
írást elforgatták, az több magyarázat-
ban sem hiszik szavokat: mert a ki en-
nek egy czikkelyében álnok és hamis
(mint Pater Kalauz-is valiya. Kal. fol.
283.) ki hinnéje el bogy az többiben-is
ezigány nem volna?

Továbbá bizony azzal-is hamissan
mentik magokat, bogyők nem imádgyák
mert az magok írással való meg-hi-
betetlen vallás ellenek támad. Thamás
barát (kit 22. János Pápa, edgy Erfor-
diai Thamás Püspökkel egyetemben
az több szentek közibe írta Anno,

Tho. 1318) így ír: Sem az Otör-
Aq. in venni hajlekában régenten,
secunda sem mostansággal nem csinál-
secunda tatnak azért az Angyaloknak
q. 94. képei, bgy azokat Latriávali-
Ar. 2. mádnák &c. Dekülömben va-

Gyon az Christus képének dolga, melly-
nek néz

nek nézven az Istenégre, Latriával tartozunk. Ismét in 3. Sent. Dist. 2. így disputál.

A' Christus képét, a' keresztet és a' szenteknek képeket, kétképpenteként vesszük meg. Egyképpen, nézven arra hogy Istennek, szűz Máriának, vagy egyéb szenteknek képei: Másképpen az mennyben csak valami állatok, úgy mint arany, ezüst, kő, vagy fa. Így ez második tekintettel meg tekintünk a' képeket: nem kell azoknak semmi tiszteletet tenni, sőt bálványozó lenni az, a' ki azokat csak úgy mint valami állatos tiszteletéje.

Másképpenteként vesszük meg a' képeket az mennyben mutatják szűz Máriát, az Christust, és az paraditsomban lévő szenteket; és erre nézve tisztelnünk kell őket: Ugyan azon tisztelettel a' mellyel azokat a' kiknek képeket viselik. Es így Christusnak képét és keresztjét Latriával, az az, Istenhez illendő

tiszte-

tisztelettel kell tisztelnünk, szűz Máriá képet és a' szenteket Duliával: mert minden tisztelet, a' mellyet ember a' képnek tévesen arra háromlik a' kinek képét viseli.

Bonaventura-is a' Christus képét latriával imádandónak tanítja. Angelus-is de Clavasio hasonlo értelemben vagon, mert így szól; Unus honor debetur imagini & imaginatio: propterea cum Christus adoretur latria, sic & ejus imago.

Az az,

Azon edgy tisztelettel tartozunk a' képeknek és az képeztetettnek: Ennek okáért holott Christus imádatfésék Isteni tisztelettel úgy az ő képe-is.

Még edgy példát hozok elődbe, a' képek imadásáról, mint egy kérdésképpen, ennek uránna ezen do-

logrol valogondolkodást magadra hagyok.

Kérlek azért, mint értesz a' felől az kép felől, melyet az Ostyára sütnék, meg-áldgyáké edgyütt az Ostyával?

Scotodulos.

Bizony nem-is lehet abban egyéb mert edgyütt vagyon véle.

Diaphanes.

Ha edgyütt consecrályák, hát Christus testét is imáldgyák, ha az zác sináldgyák, bizonynyal azt is imáldgyák és az után eszik meg. Tagadodé itt a' képek imáadását?

Scotodulos.

Kétségnélkül tagadhatatlankép pēimáldgyák, és ugyan Isteni tisztelttel imáldgyák pedig, cultu latríá mint a' deákok ízolnak egymás között: nem mondhatok az nyilván való igazságnak ellene. De még-is azt mondó, hogy noha imáldgyák, mindazáltal nem imáldgyák úgy

mint

mint képet, hanem mint Christusnak testét: mert nincsen annak egyéb állatya a' Christus testénél.

Diaphanes.

Ez volna ám a' Pápista tétovázás, melyet nyillván való szem fény vesztésnek mondhatunk.

Ez izintén annyit télsz mint ha te bort innál a' bugyogos korfobol (melly bornak itala túled tiltva volna) és ha valaki megszolitana módván: hogy mer sz bort innya a' tilaló ellenéte így excipiálnál, halládé barátom, nem úgy iszom én (ha szinté iszom-is) mint bort, hanem mint italt. Nem sák, párna héj.

Is még:

Havalaki a' birót vernéje, kinek Varga Pál volna neve, és te megszolitanád, hogy ne verje a' birót, amaz elő rántanája ezt a' Pápista Exceptiót, és így felelne: Nem verem én úgy mint birót, hanem úgy

verem mint Varga Pál. Az birónak tisztesség adásék, de Varga Pál lakollyék.

Kérlek szerelmes barátom: ha ilyen szem fény vezető tetovázással szabad élni; az Isteni tisztetnek, a' religionak dolgában, nincs olly éktelenség kit el nem fedezhetünk, csak tulajdonítsunk külömb tekintetet néki.

Ha a' barát valaki feleségét ölelgeti, s' temeg-szolitod: barát ne ölelgesd az más ember feleségét, mert tiltja az Isten: efféle szunyog bálót vonszon szemedeleiben, s' ezt monagya, én is tudom hogy tiltja Isten, és bűn a' más ember feleségével szerelmeskedni, De úgy véd eszedben hogy én nem ölelgetem úgy mint más ember feleségét; hanem csak úgy mint a' szűny ember.

Barát ne egyél húst, mert nem szabad a' barátnak húst enni egészeletéből. Decöl. pedig látom hogy te húst eszel dist. s. az Ecclesiának törvénye ellen. c. carné

Kész

Készzen vagyon mentségre, Hallodé a' tyámfia, nem ügyészem én a' peccsenyét mint húst; hanem ügyésem mint eledelt.

Hol lehet olly vétek, olly excessus kit evel a' gyékénnyel le nem fódhetnél?

Scotodulos.

Tsuda példákat kezdél előmbé hozni: Bizonyára én soha tsak ennyire sem gondolkodtam ezokról: De nyilván nincs valami szent ravaságnélkül. En pedig úgy hittem mint edgy nyilván való igazságot. Nem csudálom hogy idegenek a' szemes emberek ez csavargo beszédű barátoktól. De még is azt mondom, hogy ha csak ez egy dologban álnokok, a' többiben ugyan igazak lehetnek: Ném kell egy jobbet edgy turóért agyon verni.

Diaphanes.

Semmiképpen nem lehetnek igazak Kal. fol. a' többiben is: mert azt írja Kal. 383. & lauz Pater fő Jესusunk a' doctör a. hogy

234. a. hogy a' melly vallásban csak
lib. 3. p egy hazugságot találunk-is,
1. pa 85. tudván tudgyuk hogy az nem
lehet Istenes tudomány. b. Is-
még: A ki, ugymond, legkisebb dolog-
ban tévelyeg, mindenestől fel-bontya és
el-rontja az egész keresztyén hitet az-
zal, és nem is idvezülhet. Ismég: A ki
edgyszer hazud, annak igaz mondasát
sem szoktuk el-hinni.

Scorodulos.

Hol írja ezeket?

Diaphanes.

A Kalauzban, a' hol mindentudo-
mányának erejét meg-mutatta. Sőt en-
nek nagyobb bizonyására, gondold-
meg azt-is, hogy a' közönséges anyaszent
egyháznak ellene, és annak értelmé el-
len marzongották az hitnek magvát
avagy fundamentomát, a' szent írást,
csak a' bálványoknak békeséges meg-
tartásáért és tisztelésiért, az Istennek
számos parancsolatját fel-bontották,
és a'

és a' Catechismusból ki-badták a' máso-
dik parancsolatot: Ezt tudni-illik: Ne
csinálly magadnak faragott képet,
sem valamelly hasonlatosságot,
azoknak kik fenn az égben, vagy a-
latt a' földön, vagy a' vizekben a'
föld alatt vadnak hasonlatosságra
neimádgyad se tisztellyed.

Es ezen második parancsolatot meg-
csonkítván, az első parancsolathoz ra-
gaztották s' így írták oda.

En vagyok a' te Urad Iste- 1. Pa-
ned, ne legyenek idegen I- tsolat.
stenid én előtttem, ne csinálly fara-
gott képet, (a' végre hogy imád-
gyad.)

A' tizedik parancsolatból kettőt
csináltak: a' mint imlátod. Ez a'
tizedik parancsolat.

10. Par Nekivánd a' te felebarátod-
nak házárt, ne kívánnyad feleségét,
se szolgáját, se szolgáló leányát se
őkrét, se számárát, se sem mi mar há-
ját a' mi övé.

Ds

El-

El-mentenek, és ennek a' tizedik parancsolatnak első részéből kilenczediket csináltak, hogy a' tíz parancsolatnak száma meg-maradván; ezekben ne vegyék az emberek a' második parancsolatnak meg-csonkítását, Ilyen módon:

9. Par. Kilenczedik parancsolat ez: Nekivánniad a' te felebaratodnak házát.

10. Par. Tizedik: Nekivánniad feleségét, se szolgáját, se szolgáló leányát. Az első két parancsolatból edgyet csináltak, azt is hamissan: A' tizedikből, kettőt.

Ezt pedig mind azért cselekedték, hogy a' bálványok tisztetelének tilalma emlékeztetben ne legyen, és a' község eszébe ne vegye az ő álnokságokat.

Ez mondásomnak igazsága mellé bizonyosságul fogom ez széles világon valakiknek munkájok által az Ur Isten az

őszent

őszent parancsolatnak értelmét minden nemzetségeknek értelme szerént ki-nyilatkoztatva, mind azokat.

Scotodulos.

Soha bizony én ezt eszembe nem vöttem volna, ha a' Bibliát vénségemig minden nap olvastam volna-is, maga csak az okosság is megmutattya hogy őszve való e' két mondás. *Ne kívánd házát felebaratodnak: és, ne kívánd feleségét:* mint az utolsó igével summa szerént egybe-is kötötte az Iste mondván: *se semminémű marháját a' mi övé.*

Híszem csudálatos álnokság, és ördögi orczátlan vakmerőség ez, hogy az Istennek számos parancsolatit-is így meg-merték marcson-gani.

Meg-hid hogy ennek utánna én is jobban reá vigyázok, és minémű izű étket főznek a' Catholica Ecclesiá konyháján a' barát szakátsok, mel-

mellyel az Urnak nyáját akarják
hizlalni.

Diaphanes.

Tekéncs-meg, csak itt minémű nagy
két vétket tésznek a' Jésuita szakácsok.
Az második parancsolatnak igéit meg
változtatván, igaz értelmét épséggel
el-forgatták: mert a' hol Isten azt pa-
rantsolja, hogy ne csináljunk faragot,
írott, ömött képeket, se imádjuk se
tisztellyük: Ott ők-is helyén hadták a'
csinálásnak tilalmát, de ama causalis
particulával, Ut, Hogy. minden ér-
telmet el-fordították, és még a' csinálá-
sát-is fel-szabadították.

Ez értelme mondásoknak.

Tiltja Isten, mi sem javallyuk, a'
képeknek csinálását, a' végre tud-
ni-illik hogy imádjuk. De Isten
sem tiltja ékeiségnek okáért, mi-is
örömeit és szabadon csináljuk
Mindazáltal nem-is tisztellyük úgy
mint fát, ezüstöt, aranyat, követ,
mert

mert az merő bálványozás lenne:
hanem úgy tisztellyük mint Chri-
stusnak és az ő szentinek képeit. Az
írásnak betűit sem tarttyák-meg: er-
telmét-is el-fordították.

Scorodulos.

Jól értem immár álnokságok-
nak szem fényvesztő csavargását:
ezután Isten segítségéből, a' mint
mondám, en-is jobban reájok vi-
gyázok.

Diaphanes.

A szentek tiszteletiben is hasonló
célú vetnek, vöttedé eszedbe?

Scorodulos.

Nem egyebet hanem hogy tisz-
telik mint Istennek szolgait; ugyan
méltó-is pedig (akár hova szol-
lyunk) azokat tisztelettel illetnünk
a' kik által az Istennek isméréstire és
akarattyanak értelmére jutottunk.

Diaphanes.

A mint látom, a' Canisius Catechis-
musát

musát meg-repetáltad, de nem repen-
dáltad: A betűt meg-tanultad de
az értelmét meg nem fogtad.

Scotodulos.

Hogy nem? hiszem ő maga meg
választja az Isteni tisztelettől. Sza-
bad ugymond, tisztelnünk a' szen-
teket, de nem a' szerént, mint az
Istent tiszteljük és hijuk segítség-
re.

Diaphanes.

Bizony mi is tiszteljük a' szenteket,
mint Istennek választott edényit, és az
igasság ki-jelentésének eszközit: úgy
hiszszük irásokat, és úgy becsüljük
mondásokat mint Istennek mondását.

Scotodulos.

Nincs hát semmi különbség-
közöttük.

Diaphanes.

Inkább vagyons' ugyan nagy is vá-
gyon.

Látodé miképpen rejtik, az dicfíre-
ses

tes mézbe az halálos étető mérget.
Méz gyanánt való igaz mondás és jo
értelem ez mikor azt mondják, hogy
az szenteket becsülnünk és tisztelnünk
kell s' méltó is de nem olyan tisztelettel
mint az teremő Istent, sem az közben
járó Christust: Ez mindig az, io, és di-
stéretes vallás; Ennek mi sem mondunk
ellen. De szerelmes atyámfia Scotodu-
le kérlek ugyan igen, tekéncs-megint
az embernek vakmerőségét, és órdögi
orczátlanságát.

Ez feltett vallás ellen két képpen vét-
keznek ez fel fuvalkodott barátok, egy
szer: mert a' szenteknek ma- Rainold
goktul formált nevezeti alatt, de Rom
oltyakat foglalnak vé, és oltya- Eccl. I.
kat neveznek szenteknek, kik- dolot.
nek soha semélyek ez világon lib. 3.
nem volt, nem hogy valami cap. 5.
sentségek lett volna, kiért valami tisz-
teletet érdemlenének: mint a'
Görgy Christoph, Hyppolitus, Pet. de
Katalin Nat. in

aur. le- Katalina szőny, Borbára, és
genda ezekhez hasonlok kiknek ok
lib. 4. c. innepet rendeltének, templo-
84. & mokat dedicálnak. Erre bi-
lib. 7. c. zonyás: Vitus Teod No-
66. rimb. Com. in primum
cap. Mich. Cassand. consult. lib.
art. &c.

*Missoda tisztelget érdemlén azért,
és minémü innep szentelést az a ki
soha nem volt? Könnyen meg-gondol-
hattya a kinek Isten valamikicsiny ér-
telmet adott, nem nagy balgatagság?
nem Isten ellen való báványozásé a köl-
tött fabulának nevére és tisztelgetire
szentegyházat rakni, oltárokat neki
dedicálni, és a fabulát a magoktól köl-
tött hazugságot segítségére hini, és ezt
mondani, Sancte Georgi, ora pro
nobis, Sancta Barbara. Sanct, Ca-
tharina orate pro nobis? Hasonlo
innep az Assumptio Mariae, kit a mi ma-
gyarink Nagy Boldog asszszonynak ne-
vez-*

*neveznek. Hier. ad Paulum & Eust.
Aur. legen. pet. de Nat. lib. 7. c. 66.
Scotodulos.*

Ne beszéld, Istenért kérlek: Soha
sem hallottam hogy ez csak költőt
beszéd volna: és ha ugyá a' volt vol-
na-is, soha ezt a' vigyázó Püspö-
kök el nem halgatták volna, a' bal-
gatag kölséget meg-intették vol-
na rola hogy ne tisztelleyék az Ar-
nyékor: s' nem bizlalnák hazugság-
gal gyomrokat.

Diaphanes.

*Arrol én nem tehetek hogy te nem
hallottad: de hogy ez így legyen, a' te
Papistáid magok bizonyitják: Olvasd-
meg csak az Aurea legendában. lib.
4. c. 82. & lib. 7. c. 66. ezekről való
fabulákat, meg-nyilik a' szemed, s' má-
st-is vezethet Isten által.*

Scotodulos.

Meg-keresem kétség nélkül: de
ha ezt markokba foghatom, soha
E s annak

annak utánna az ő tőlők gondolt és szerzett barátoknak, Apáczáknak innepet nem illek, sem a' fabulák képeinek térdet nem hajtok. Sőt nem sokáig szemekre vetem az én pápistáimnak, a' Péter Kalauznak mondását, ki ekképen szol:

Nem erősfittethetik az igazsága' hamissággal, hanem inkább minden inai el-vágattatnak véle. Mert, *mi-Kal. lib.* hent edgy okos ember lát-
4. c. 1. tya, hogy valaki hazugság-
pag. 327. sággal fedezi, és palástol-
lyá, a' maga vallását vagy a' külömböző tudományt hazugsággal terheli s' gyűlölteti, ottan fel-bomlik hitele s' becsületi az tanításnak.

Item: pag. 328. A' melly gyűlölkézet csak egy hazugságban megfogatik is, nyilván valo, hogy az, nem lehet igazságnak oszlopa s' erőssége, és nem csak az ő tanításának nem bihetünk, de sőt abban bizo-

bizonyosnak lehetünk; hogy, ha az hazugságnak attya belé tojhatta az hazugságot, nem lehet Christus nyájja. Mert ezt a' pokolnak ereje, hazugságnak és hamisságnak fer-tőjébe nem tapodhattya.

Diaphanes.

Szemekre vetheted: de tudod magad, hogy nem fog aprólékos szegyen az ő posájokon. Ha pedig valoba rájok bányod, meg-büntetnek, ha magadat okossan nem viseled.

scorodolus.

En gondom az.

Diaphanes.

Másodszor. Vétkeznek, mikor azt mondgyák, hogy úgy kell tisztelnünk az szenteket, mint isten előtt közben jároinkat erettünk esedezőket szószólloinkat patronusinkat.

Itt rágia immár meg a' roka a' szíjat. Edgy szoval azt mondgyák, hogy nem úgy tisztelik mint Istent: Az után min-

gyárt azt mondják, hogy úgy tisztelik
mint közbejárókat és patronusokat.

Az Istennek testben meg-jelent Fi-
ának a Jézus Christusnak tisztí a köz-
bejárás az Isten és emberek között, ővé
a patrocínium. 1. Tim. 2. Mint szent
Pál bizonyítja mondván: Egy az Isten
és egy az Isten s emberek között a köz-
bejáró, az ember Jézus Christus. Hallo-
dó, hogy egy a közbejáró? Hát bi-
zony hazudnak a kik több közbejárót
szereznek hisznek, tanítanak. 1. Johan.
2. v. 2. Szent János is (kit ez batgata-
gok segítségére hinak) így tanít, fiaim ne
vétekeztek, és ha valaki közzületék
vétekezendik, vagyon Isten előtt szószól-
lónk az igaz Jézus Christus.

Szent Péter is azt bizonyítja,
Act. 4. v. 12. hogy ez égalatt ennél
több nevezet nem adatott melly-
ben kellefsék idvezülnünk.

Im hallod a szent írásnak ilyen nyil-
ván való bizonyosság tételéből, hogy egye-
dül

dül (egyedül mondom) a Christus Jézus
tisztí a közbejárás. Egyedül ezt com-
mendálta az Isten, Matt. 3. v. 17. 2. Pet.
1. v. 17.

Ezek pedig örögi vakmerőséggel az
idvezítő közbejáró, és minden segít-
ségre elegendő Christus Jézusnak köz-
bejáró tisztí az magoktól gondolt ben-
tekre ruházzák, segítségül híván őket
nyavalyáikban.

Itéld meg magadban, a szent-
ha, nem Isteni tisztelettel teknek ne
tiszteliké, mikor az egye- vére és
dül közben járonak tisztí tisztessé-
nékik tulajdonitják, mi gére, in
kor segítségre híják, mi honorem
kor azoknak nevekre és B. Vir.
tiszteltekre, templo Maria,
mokat, oltárokat raknak, Templo-
mokat
mikor nékik dedikálják raknak.
és azoknak neven híják, mely ne-
vezettel az Istennek építetett tem-
plomtól meg-választják mond-
ván:
Es

ván: ez szent Péter egyháza, min
Romában a' fő szentegyházat néki
dedicáltak, ez Boldog aszszony egy
háza, ez Damokos baráté, imez
Kozma Domiané, Valpurga asz
szonyé, Lőrinczé. Lászlóé, Gerge
lyé, Szent Margit aszszonyé &c. I
sten győzné elő számlálni, mert bi
zony nincs ez világon olly barát
olly Doctör, ki elő tudná Istenek
nek neveket számlálni, a' kiket tisz
telnek, imádnak segítségre hínak.

Azoknak képeket az Isteni tiszte
letnek helyére be-viszik, és a' leg tette
tes helyre az oltárookra állat
ják: Nem Isteni tisztelettel

A' fientek képeit az oltáro
ra rak
ják. Istennel egy házat, egy oltárt
adnak nekik, egyenlő tömiéne
zéssel füstölnek nekik? Misé
jeket, imádságokat azoknak nevekre
irigállyak, őket segítségre híván.

Scotodulos.

Mondgy

Mondgy valami példákat kikkól
meg-tesék az, hogy a' Pápi sták e
gyenlő tisztelettel tisztelik a' szent
teket az Isteni tisztelettel.

Diaphanes.

Az egyenlő tiszteletnek nyilván va
lo és tagadhatatlan bizonsá
ga, hogy a' szenteknek, és még
a' magok agyátul formált fa
buláknak tiszteletekre és ne
vekre, templomokat és oltáro
kat raknak, melyekben há
romszáz közzül is nehezen
találshármat hogy Isten egy
házának neveznek.

Meg-haladták a' bálványozással
ez ég alatt mindé tudatlan gorom
ba pogányokat. Mert világ kezde
től fogva semmiféle nemzetség
templomot nem csinált másnak
tiszteletire, sem nevére, hanem
csak azoknak a' kiket Isteneknek
tartott. Ezek pedig ollyaknak csi
nálak

A' szent
eknek
az isten
nel egyé
lő tiszte
teknek
példája
és bizon
sága.

Cároly Császár idejében a méltoságnak székből le-szállították volt: Illyen ajánlással, hogy valaki rabságban, nyomoruságban esik: ezt a miszt mongya-el, avagy az attyasai mondásák-el a z fogságban és nyomoruságban való emberért, a val az Certmonióval a mint az Esztergomi rendtartás szerént való Mifsálban megírták szent Sophia aszszony tisztességére (meg-jegyezd ezt, szent Sophia aszszony tisztességére) valamit kíván és kér, mindent meg-nyerhet mindē bizonyyal.

Nézd-meg miképpen tészik egyenlővé a közbe-járo Christusnak érdemével: Christus Urunk maga felől tett ilyen ígéretet: Valamit, úgy mond, az én nevemben kérendetek az én atyámtól, bizony bizony, mondom tinéktek, megadgya tinéktek - *Joh. 16. v. 23.* Kéretetek és el-vésztetek bizonyosan. Ezek hasonlo érdemet tulajdonítanak

nak Sophi aszszonynak, mondván: Valamit ez Sophi aszszonynak nevébe és érdeméért kérendetek, azt mondgya Orofzlán Pápa, Dist. 96. (mert noha a Pápa Istennek hivattattya magát, de még-is Sophi aszszony nevébe könyörög) meg-nyeritek bizonyyal.

Lénárd Apátur felől-is azt írják és hirdetik, hogy az, meg-nyerte Istentől, hogy valaki tömlőczben tartatik és erős fogságban, könyörögjön Lénárd Apátur nevében és meg-szabadul.

Tizen négy szentet válogatnak őszve (kiket *auxiliátoroknak*, az az, segítőknak neveznek a Mifsálba) nevezet szerént, Györgyöt Balást, Erasmust, Panthaleont, Vidort, Christophot, Dienest, Cyrjákot, Achatst, Eustachiust, Egyedet, Margit, Borbálát, Katalint. Ezeket

Vide Hortulm a-nima.

egy seregbe közönséggel, közbejáróul állattya Isten eleiben hogy ezeknek könyörgéseket meg-hal-gatván, érdemeknek tekintetért mindenellenek valo nyavalyáktól meg-szabadicsa.

Im látod azért az Ur Christusnak t-gyedül maga személyére néző közbejárás, segítő hatalmát és dicsőségét, mint osztják, a' fabulákból született szentekre, melly cselekedetekkel láttat-nak az Urat elégtelenséggel terbelni a' közbejárásban, és segítésben, kiért az Ur meg-ítéli őket.

Scotodulos.

Látom és azt mondom hogy a' kar melly ostoba elméjű ember-is meg-ítélheti, és eszébe veheti ezek-nek nyilván valo bálványozásokat Delám magad-is tudod, hogy im ez két igével mentik magokat: Hogy tudni-illik, az Istent Látriával tisztelik: a' szenteket Duliával:

En-

Eñek okáért, csak azok vélik egyen-lőnek lenni a' tiszteletet a' kik czi-géknek értelmét nē tudgyák: Deők ugyan külömb tisztelettel tisztelik az Istent, külömbel a' szenteket.

Ez haszontalan csavargásokat meg-hamissítja egy nevezetes Bar-rát Sylvest. Priérius Pedemont. Tract 2. in Dom. 4. post pasc. ezt mondván: Az Apostalok ugy hit-ták segítségül a' Christust, mint (ugymond) mi hijuk szent Mikloft: Honnan ki-tettzik hogy vagy az Apostalok hitták a' Christust Duli-ával, vagy a' Pápisták hiják szent Mikloft Látriával.

Diaphanes.

Hogy egyenlő tiszteletet tegyenek a' szenteknek és az Istennek, az tagadha-tatlan dolog, de én téged két dologra kértlek: Először azt kérdem, Mitoda tiszteletet mondhatnál olyat mellyel a' teremő Isten tiszteltetik, kit a' Szent-

F5

seknek

seknek nem tulajdonítanának? Másikat azt kérdehem ha érted mire való igék ezek, Latria és Dulia?

Scotodulos.

En bizony meg nem tudom mondani miben különböz nálok az Istennek a' teremtett állatok fellett való tiszteleti, a' szentek tiszteltitől: Mert látom hogy valami a' Christusnak tisztí, mind edgyaránt tulajdonitryák a' szenteknek. Azt pedig a' két ígét én ugyan nem értem, mert a' mint aránzom Görög ígék. én pedig azt nem tanultam: Csak ezt tudom hogy valamikor szemekre veti ember, hogy bálványozók, és a' felséges Isten tisztelségét teremtett állatra ruházzák, a' közbejáró Christusnak dicsőségének koronáját, a' magoktól találtak fejébe nyomják: Mindenkor a' val mentik magokat, hogy Ők az Istent Latriával, a' Szenteket Duliá-

Duliával tisztelik és szolgályák. Diaphanes.

örömezt érteném. Olaszok lévén miért szolnak Görögül, azok előtt kiket magok is jól tudnak hogy semmis nem tudnak Görögül: Ha tanítani akarnák, hiszem mindennel az ő nyelveknek tulajdonsága szerint kellene szollaniok.

Scotodulos.

Nem tudom egyéb okát gondolni, hanem ha csak magok mutatásáért, hogy egyebektől csudáltassanak: Avagy csalárdságnak fedezéséért.

Diaphanes.

Bizonyára igen találád elméieknél czéllját, mert mind szollásokban s mind magok viselésében arra néznek, hogy bölcseknek láttassanak, nem az épületre. Azért is cselekedik hogy a' bálványozásnak utálatos árnyját, a' selyembőlcsinált sákba inkább el-adhassák,

Lásd Gy ar. monozellé. fol. 75.

De ez, mind a két igetisztelettel való szolgálatot részen, és mind azt mondhatom, hogy a Dulia, kit a szenteknek tulajdonitnak, nagyobb alázatossággal való tiszteletet részen; hogy nem a Tátria. A tátria tiszteletet részen, a Dulia szolgálatot: Honnan ugyan kitettzik hogyhamis szolgák, mert az Istent csak tisztelik, a szenteket pedig szolgálják. Görögül a szolgának látrus egy szóval neve, más igével, dulos. Az edgyügyüknek meg-csalására való változására szo változtatás. Kiről, ha többet szolnék nyilvánban való példát is hozok elődbe.

Látodé: Akarmelley vak paraszt is tudná azt, hogy nem illendő sem szabad a szolgálakat Isteni tisztelettel illetni, jokkal inkább, szolgálni: és nem jóvállanája, sem követnéie a bálványozást: De minagyárt bé-kötik a kősségnek szemét ez álnok barátok mondván: Halládé Asyámfia, nem ugy tisztellyük mi

mi a szenteket mint Isteneket, hanem csak az Isteni szolgálatnak méltóságát adgyuk nekik. A mit szoval tagadnak, más felől, éz Görög igének előfitításával, ugyan azon dolgot erősitik.

Scotodulos.

Bizony tagadhatatlan bálványozást résznek, ugyan jól látom, csak hogy az idegen nyelven való szonak mesterséges változtatásával vesztik el az embereknek szemek fényét, és elámittyák elméjeket.

Diaphanes.

Ha kedved vagyom hozzá, énez dióhéjjal jádzo majmoknak Isten ellen való bálványozásokat nyilvánban megmutatom.

Scotodulos.

Igen is vagyok, sőt ugyan kérlek hogy ne resteld e munkát érettem fel-venni.

Diaphanes.

Hogy ezek ez edgy örökké való igaz,

és egyedül Uralkodo Istennel meg nem
elégsznek; hanem az ő gondolat-
tyok szerént való Isteneket gondolnak,
választanak, tisztelnek és segítségre hi-
nak: kiknek úgy esedeznek, fészitez-
nek, szolgálnak, térdet feist hajtnak,
hogy valamit Istentől kellene kérniük,
ezektől kérnek, ezeknek köszönik, innen
nyilván meg-tetizik: Mert mint a ré-
gi pogányok, mind Menynek földnek, az
élterő Elementumoknak külön Istent rő-
deltenek: Ugy ezek is: Az ő Istenek-
nek kiknek számát nem tudgyák: sem
a teremő Istennek segítségével meg
nem elégsznek, hanem mindenféle
nyavalyájoknak el-távoztatására, és
kíváncsú hasznos dolognak meg-
nyerésére, különb különb segítő vá-
lasztanak és rendelnek ő magoknak kik-
nek szolgállyának és könyörögjenek sü-
ségekben. Láttatnak pedig magokban
felette bölcsen cselekedni, hogy olyakat
választanak Pátronnyságra és olyaktul
várnak

várnak áldást, segítséget, kikkel ők is
az előtt valamikor jól-törttenek.

Mert azoknak nagyrészét, ő magok
törték a magok vélekedése és Mestersege
szerént szenté: Ki barát, ki Püspök, ki A-
pátur volt, sők azokban ilyen jámborul
élt, mint e mostani barátok és Apácák:
Gondolják azt, hogy meg-emlekeznek
ezeknek vélek tört jo voltokról, hogy ő-
ket az Isteni méltoságra fel-emeltek.
Mondhatták az el-múlt barátok e-
zeknek, ti nem idvezülhettétek, nem-
is áldatnátok meg, ha minékünk nem
esedeznétek, és mi nem segitenénk tüle-
tek vett Isteni erőnkkel, és érettetek való
könyörgésünkkel.

Ezek viszontagsággal azoknak se-
mekre verhetik tőlök vett panaszos ál-
lapotttyokat, mondván:

Hogy ti szentek, hogy Istenek vadatok,
hogy hatalmaskodhattok, köszönheti-
tek minékünk, mert mi törtünk titeket
szentekké: Ha mi a tineveteket a Cá-
monba,

nonba, onnan a' Calendáriumba nem
irtuk volna, ha mi imádandokká nem
rendeltünk volna, bizonynyal sem szentek,
sem Istenek nem volnátok, sem hi-
retek nevetek, sem tisztetek, sem hatal-
matok nem volna. Köszönhetitek ti,
Ferencz barát, Pádvai Antal barát,
te is Ersebet Aszszony, közönségeffen
minékünk és kiválteppen kilenczedik
Gergely Pápanak, hogy szentekké csinál-
tunk, és ilyen méltoságra választot-
tunk, a' Calendáriumban egyebeket he-
lyekből fel költvén, tiszteletes helyre ül-
tettünk: ha valami irgalmaság vagyó
bennetek, ti se felelkezzeretek-el mi ro-
lunk.

Te Damokos barát, ki helyhez tetett
tégedet Bold. Aszszonnak palástya alát
szintén a' holna-alá, ha mi nem? Légy
te is minden jóval minékünk ennnyi tö-
lünk vett jobol, ha vagyon valami érte-
lem benned. Ugyan magam is mondom,
hogy nagy báládatlanság volna a' jám-
borok.

boroktól, ha szintén el-feledkezzenek
ennyi jótéteményekről az utánnok kiál-
tónak, sőt, nem csak a' barát szentek-
nek, de szintén szűz Máriának-is mint
bánnyak szemére a' véle tett jótétemé-
nyeket, hald-meg a' magok imádságá-
ból. Így imátkoznak azért a' szent
Szűznek. Rogo redulcissi-
ma Virgo, mater miseri-
cordiæ, ut non abhorreas
peccatores, sine quibus
nunquam fores tanto di-
gna filio. Ergo per nos sic
promota, Sume nostra
pia vota, et nobis de tua
gratia, qua plena es, aliquid impar-
tire digneris. Az az, Kérlek téged é-
deséges szűz, irgalmaságnak Annya,
hogy ne utáld-meg az ünnösöket, kik
nélkül ilyen nagy méltóságos fiunak
Annyává soha nem lőttél volna. Azért
mi általunk ekképpen elő vitettetvén
vegyed a' mi egyes hozzád való indu-

Ex lib.

Harologi-

um devo-

tion inti-

tulato

Impr.

Norib.

1 4 8 8.

G

latum-

latunkat: és az kegyelemben mellyel te
teljes vagy, tégy valami kicsin részt
minékünk-is.

Scotodulos.

Bizonságom az Ur Isten, ki min-
den sziveket által lát, hogy ugyan-
gerjedsz az én szívem, e' nyilván va-
lo szoknak hallása miat: De ho'nan
jutottál te szerelmes Atyámfia illyé
hertelen, illyé dolgoknak meggon-
dolására? Noha én, tudod magad-is
igaz Pápista vagyok, és minden
nap könyörgöttem ezeknek, de so-
ha e' nagy és nyilván valo bálványo-
zásnak utálatossága felől ennyi vég-
re nem gondolkodtam ennek ere-
dei és vérkes volta felől. Hiszem
bolondok vagyunk mi nyomorult
emberek, hogy élők lévén a' hol-
takat hívjuk segítségre: és a' jóven-
dő emberek a' mi el-fordult értel-
münket látván irásunkban, ismég
minket imádnak. Isten bocsássa

mon-

mondásomat: majd úgy járunk
mint mikor két ruhós lovak edgy-
mást kölcsönébe vakarják: te en-
gem, s' én tégedet. Emberek, ha-
landok vagyunk, meg holt embe-
reket imádunk: minket meg az u-
tánnunk valók segítségére.

Diaphanes.

Azt kérde'd honnan tanultam illy
hirtelen? bizony Istennek bővölködő
jó voltából vöttem: mert magamtul so-
ha effelől én sem tudtam volna gondol-
kodni, mint szintén te: Tudod én-is ve-
led edgyütt tiszteltem imádtam és bir-
tam segítségül ezeket.

Olvasdád Christus Urunknak amaz
szép mondását? Joh. 15. En nálam
nélkül semmit nem tehettek. Joh. 6.
Senki nem jöhet én hozzám, ha az én
Atyám nem vonándgya őtet. Ismég,
Joh. 3. Spiritus ubi vult spirat. A'
Szent Lélek ott, és akkor munkáloszik
ahol és mikor akarja, mint hogy az

G2

fel-is

szél-is ott fű, a' hol akaria.

Scotodulos.

A' mint ismerem majd nem sok.
kal vagyon külömben az veled va-
lo beszélgetésben dolgom, ISam.
10. v. 9. mint Saulnak a' Samuel
Prophétával valo szembe lételben
a' ki a' Prophétával valo beszé-
de után más férfiuvá változo-
vala. Adgya Isten jo végét beszélé-
getésünknek.

Diaphanes.

Adgya Isten Atyámsia: Az Isten
Beretőknek mindenk javokra lesznek.
Rom. 8. Nagy gondgya vagy az
Urnak az ő országának örökösire, hogy
egy azokban el ne vesszen. Könyörögj
az Urnak, hogy világossítsa-meg a' te
szívedet, és adgyon erőt eddig valo te-
velygésédnek meg-vetésére.

A' régi pogányok az ő sok Isteneket
(kiknek számok és nevek felől basuda-
kozni akarsz, olvasd Bocatinust lib. de

Genea-

Genealogia Deorum Gentilium) há-
rom karba rendelték völe, és mindenik
rendnek külömb tisztet adtanak. Az
örögét méltóságos tisztelet ajándékozták.
Az aproiát mint mindennapiakat, a-
lább valo becsülettet tisztelték: Az
örögének Latriával, az alább valoknak
Duliával szolgáltak. Azért illyen né-
vel nevezték őket a' Romai Pogá-
nyok akkor az ő nyelveken: mint
a' Poeták irásából meg-tet-
szik.

D I V I

TUTELARES PENATES
L A R E S.

Tutelaresnek az örög Isteneket
nevezték, kiknek oltalmok alá
Országokat, Tartományokat, Vá-
G3 toso-

rosokat és a' Tengert ajánlották: nekeket kellett szerencsétlenség-
ezeket (a' mostani szem fény vesztől féltetni).

tőknek szokott beszédek szerint) Egy Ország, egy tartomány, edgy ne-
Latriával szolgálták és tisztelték. vezetes Város nem volt a' Pogányoknál,
kinek valami kiválteképpen való Istene
nem volt volna. Ezeknek példáiát kö-

vetvén az Olasz vallásnak formái, fel-
rakták a' magok szenti közöt az Or-
szágokat, Tartományokat, fő városokat
Mesterségeket, az éltető Elementumok-
kat, a' földet, Tengert &c. és még meg-
is haladták e' Pogányokat: mint imhol
haladni kívánod tekénts meg ezt táblá-
ban, és meg-látod az útálatosságokat.
Scotodulos.

Meg-látom valaminthet, és bi-
zonnyal hidgyed azt-is meg-olva-
som.

Diaphanes.

Mind ezekből, azt itélem, ha kinek
nem tők a' feje, meg-láthattya az Olasz
valláson való Pápistáknak, Isten tiszt-
esége ellen vitézkedő bálványozáso-

Láresnek az embereknek, és ház
népnek oltalmazására rendelt A-
pro Isteneket nevezték; ezeknek a'
tűzhely volt Oltárok, és házkörül
forgolodok voltanak, ahol a' gyer-
mekc-

kat: mint fosztották-meg a' minden-
ken Uralkodo Christus Jesust, az ő ke-
reszt faja alatt, minden dicsőségének,
és közbejárásának ruhájától, mint és
hány részre osztóztanak azzal, és
mint ruházták a' magoktól szenté csi-
nált Papokra, Barátokra, Apáczákra
Püspökökre, Apáturákra.

Ha ki nem vak nyilván láthatóság
mint ruházták az halhatatlan Isten-
nek dicsőségét, a' teremtetett állatokra.
Bizony ezek azok, kik az Istennek igaf-
ságát hazugságra változtatták, és
hátra vetvén a' teremtetett Isten, szolgál-
nak teremtetett állatoknak, Rom 3. mint
szent Pál Romába írt levelének első rő-
szében tanít, Olvasd meg a' tizennyol-
czadik versztől fogva azt a' Caputot vé-
gig, és nyilván meg-esmered ezeknek
Isten ellen való törekedéseket.

Ezekre illik amaz Jeremiás által
való pirongatás: Jer. 2. A te Városid-
nak száma serént vadnak tenéked a' te
Istenid.

SCO-

Scorodulos.

Nem mondhatom-meg mivel
inkább akarom hogy az Ur Isten az
ő kegyelmes gondviseeléséből ve-
led, öltözve hozott, mert bizonyára,
soha az igazságnak isméréstire ez
nagy tetétségéből, nem vereked-
hettem volna, ha ártalad az Ur Isten
utat nem nyitott volna a' bálvá-
nyozásnak meg-tekéntésére és
meg-utálására. De szintén úgy já-
rék veled mint Ezechiél Proféta az
Angyallal.

Diaphanes.

Hogy hogy Atyámsia?

Scorodulos.

Igy írja-meg a' Proféta, az Isten-
től néki meg-jelentetett látásnak
formáját.

Ezech. 8. v. 2. Es láték, és imé mint
egy tűznek hasonlatossága, az ő dere-
kától fogva alá, tűz vala: Derekán
Jellyül pedig mint nagy fenyegeté-
sének

Gj

kén-

kénteti, mint egy tűzes fenyetségnek lá-
tása. Es nyujta olyat mint egy kéz, és
foga engem üstökön; és fel-emelt engem
a lélek az Egés a föld között. és vin-
gemet Jerusalembé Isteni látásban, az
belső Templom tornáczá kapuiának aj-
tójához, melly északra néz vala, a hol
vala helye a boszszuságnak bálványá-
nak, melly boszszuságra ingerli az
Istent. Es imé vala ott az Izrael Iste-
nének dicsősége, a látás szerént, mel-
lyet láttam vala a mezőben. Es mon-
da nékem: Embernek fia, emeld-fel a
te szemeidet és ak felé. Fel-emelém a-
zért szemeimet északra felé, és imé északra
az Oltár kapuia mellett vala a bosz-
szuságnak bálványa, mikor a kapu
bemenének. Es monda nékem: Em-
bernek fia nem látodé mit cselekefsznek
ezek, a nagy utálatosságokat mellyeket
cselekefsznek itt az Izraelnek háza né-
pe, hogy megszűz el-távozzam az én
Templomomtól. De még-is forduly és
látz

látz nagyobb utálatosságokat. Es vin-
gemet a tornácz ajtójához, és látám,
és imé egy lik vala a falban. Es monda
énnekem: Embernek fia likažd által a
falt. Es által likažd a falt. és imé egy
ajtó lön. Es monda nékem, meny b és lasd-
meg a gonosz utálatosságokat, mellyeket
ezek ott cselekefsznek. Bé-menék azért és
tekintém és imé minden utálatos csu-
szomászo, és oktalan állatoknak képe,
és az Izrael házának minden bálványa,
jel-irva valának a falon köröskörnyül.
Es betvén férfit az Izrael Venei köz-
zül állvata előttök, és Jazaniás Sasan-
nak fia áll vala ő közöttök, és mindenik-
nek kezében vala az ő temiénezője, és
a füstnek sűrű ködgye meggyen vala fel.
Es monda nékem, látodé embernek fia,
az Izrael házának venei miket csele-
kefsznek a Sécétben, ki ki mind az ő ké-
pekkel bé-irattatott ágyas házában?
mert azt mondgyák, nem lát minket az
Ur, el-hadta az Ur e földet. Es monda
énnek-

énnekem, még is fordully, és láttz nagyobb utálatosságokat, kiket ezek cselekesznek.

Es vin engem az Ur háza kapuihoz melly vagyon északra, és imé ott aszszonyi állatok ülnek vala, sivatván Thammuzt. Es monda énnékem, nem látod embernek fia? Még is fordully és láttz nagyobb utálatosságokat ezeknél. Bé-vün azért engem az Ur házának belső tornáczában, és imé az Ur Temploma ajtai mellett, a tornác és az Oltár között vala, úgy mint huszonöt férfi, kik háttal fordultak vala az Ur Templomához, és orzájok vala napkeletre, és magokat meg-hajtván imákoznak vala nap támadat felé. Es monda énnékem, nem látod embernek fia? Avagy kicsin dologé Juda házának hogy cselekeszi ez utálatosságokat, kiket itt cselekesznek? miért hogy bé töltötték e földet álnoksággal, és erre történek hogy fel-ingerlyenek engem.

met és ime bocsátának büdösséget az ő orrokba: és én is busulásomban cselekeszem vélek: nem kedvez az én szemem nékik, és nem könyörölök rajtuk, és kiáltnak az én füleimbe nagy szóval, és meg nem halgatom őket.

Ezeket hozám ennyi szóval elő, hogy meg-jelencsem, hogy ma te általad az Ur Istenügyä mint egy üstökön fogva vin ez Olasz vallásnak tekintetire. Te furad által előttem az szentséges állapot alatt rejtekben tartott es bé meszelt fal: Im meg-látám meztelenségét az Istennek boszszuságára dicsekedő Babylonnak.

Aldott legyen az én Uram Istenem, ki az ő nagy könyörületességéből ez Egyiptomi setétségéből ki-hozá kézen fogva. Ma fogadom te előtted az én Istenemnek, hogy soha tovább ez Isten boszszonto bálványozásnak nyomdokát nem követem semiavallom: hanem az én Uramat Istenemet az ő szent igéjének

nek igazgatása szerént holtig tisztel-
lem: Egyebeknek-is, kik hasonlo se-
réségben vadmak, meg-világosítására
igyekezem: kire kérem az Izraelnek
Istenét hogy engemet segéllyen.

Diaphanes.

A M E N.

MASODIK DIALOGUS.

Scotodulos.

Meg-áldgyon téged az Isten sze-
relmes Atyámfia, és adgya tenéked
az ő szent Lelkének gazdag aján-
dékát, ki által lehets sokaknak igaz-
gatója az egyedül való közbe járo-
nak a' Christus Jéfusnak igaz lsmé-
retire és tiszteletire.

Diaphanes.

Aldgyon meg téged-is Isten, és tar-
tson-meg a' meg-ismért igazságban.

Scotodulos.

A' mit Isten általad meg-muta-
tott

tott, az nálam nagyon, dicséret az ő
sz. nevének, és napöként ismerem
bennem az épületnek öregbülését:
De még-is egy akadémom vagyok,
mellyből ha engemet ki-szabadit-
hatnál, mernék az után az ujonnan
születésnek ajándékával dicsekedni

Diaphanes.

Igen dicsérem dolgozat, hogy eszed-
ben vévén magadat az akadémot
nem tartod sziveden, hanem tanátsal
igyekezel élni: mert a' terehnek a' vagy
selelemnek olly dolga vagyok, hogy mi-
nél tovább ember vállán tartja, annál
inkább fárasztja magát, és végre meg-
isrontja azt a' kitől viseltetik: Beszéld
meg ezokáért miben akaatál-meg.

Scotodulos.

Minapi beszélgetésünk közöt, ezt
vetéd a' Romai Ecclesiának nyaká-
ba: hogy uj vélekedéseknek találó-
ja és azoknak követője az Isteni
tiszteletben. Kivánom azért tőled
H2 hogy

hogy azt is meg bizonyítsad: Mert én mindenkor a' ti vallástokat hallottam új vallásnak, és új vélekedések találóinak és követőinek ti mondattatok még eddig, nem a' Romána Ecclesia, a' ki szintén az Apostoloktól vette eredetét, és azoktól vette minden rendit és módját az Isteni tiszteletnek.

Diaphanes.

Akarom hogy e' kérdést elő hozád mert jól tudom hogy a' hitetőknek, és diárib darabfoltokból össze toldozott vallású és Ceremoniájú embereknek ez derék erősségek: Látom azt is hogy téged is ezen dolognak gondolattya tartott. meg abban a' vélekedésben, hogy az Olasz valláson épült Romai Ecclesia nem új vallást tart és követ, hanem az Apostoloktól vett igaz tudományt őrzi és követi.

Scotodulos.

Bizonyára igazán vélekedel, mert

mert még most is ilyen gondolat vagy on elmémben, és mit tagadok benne: ugyan azt tartom: hogy noha találatnak némelly szemelyek valami kicsiny tévelygésben de az Romai Ecclesiának vallása, mind régiséggel s' mind igazsággal nemesebb a' több vallásoknál.

Diaphanes.

Meg-bizonyítom örömeft, meg is mutatom Isten által, csak halgasd meg szomat békeséggel, mert az ti rendetek és szokástok (meg-bocsás hogy így szóllok) az, mihelen észébe veszi hogy elletne való igazságot támaszt valaki, ottan bele ugrat annak szavába, és séreny tsatsogásával el igyekezik elméjét fordítani, és így nem örömeft halgattya végig embernek el-kezdett szavát.

Scotodulos.

Nekételkedgyél, meg-halगतom békeséggel: mert magam is tudom

H 3

dom

domhogyaféle versengésben sem
mi épület nincsen.

Diaphanes.

Régiséggel nem nemesb a' Romái
Olasz vallás, a' Jérusálemi, Samariái
Antiochiai, Tessalonicai és a' több Gó-
rög Ecclesiáknál, hanem ezeknél utol-
ban való, mind idővel, s mind méltos-
sággal: Mert először is Jérusálembe
kezdett az Urnak Evangeliuma,
Christus Urunk parancsolattya, Aét. 1.
8. és a' Prophétáknak jóvendölések sze-
rét, Esa. 2. 3. Sionból jön ki a' törvény,
és Jérusalemből az Evangelium. E-
zekben az Ecclesiákban tanítottak az
Apostalok, ezekben volt gyűlések is,
Hogy lehetne azért régibb ezeknél, a'
kikben az Apostalok először predikál-
lottak, a' hol Conciliumok volt, és a' hol
még Christus Urunkról való nevezeti is
kezdett a' bivek gyűlekezeteinek. Aét.
II. Továbbá Jérusalemben is laktanak,
Conciliumok is volt: Antiochiában hason-
lókép-

lökképpen. És ugyan innen bocsátták is ki
Pált és Barnabást az Evangelium hirde-
tésére: Romában pedig sem conciliumok
nem volt az Apostaloknak sem lakások.
Szent Pál felől olvassuk hogy Romába
rabul vitetett, nem Püspökül, ott tarta-
tot magán való őrizet alatt két egész
esztendeig. Aét. 27. 28. Szabad volt
hozzá menni a' kiker Istén mozdi-
tott az Evangeliumnak halgatására:
Onnan irt leveleket, az előtt őtöle fun-
dáltatott Ecclesiákba, úgy mint Ephé-
sumba, Philippibe, Colossébba, Philemon-
nak, Galatába. A' több Apostaloknak
Romába lételek, sem tanítások nem bi-
zonyos. Immár lássad, s' itéld meg bátor-
te magad ha régiséggel eleit veheti az
előtte valoknak: Es ha méltósággal
meghaladhattyaé az, a' kiben az Apo-
stalok sem laktanak sem Conciliumot
nem tartottak: Azoknak, a' kiknek
méltóságokról a' Prophétaszolt. Esa. 2.
3. Christus Urunk pedig ugyan megpa-

rancsolta az Apostaloknak hogy azok-
ban kezdgyék-el az Evangelium bir-
detését, méltóságát. Aét. 1. sz. Péter Jé-
rusalemben vette a' szent Lelket a' több
apostallokkal edgyütt: Aét. 2. Jéru-
salemben praedikáltott előser, melly pra-
dikátiora három ezerezen köröfselekedte-
nek-meg: Aét. 3. Jérusalemben gyö-
gyitotta meg a' jzületésétől fogva valo
sántát: Jérusalemben szenvedet fogsá-
got, vereséget, szent Jánossal edgyütt:
Jérusalemben szenvedett az első Már-
tyr szent István halált: Jérusalem-
ben ölette-meg Herodes sents Jakabot: és
a' ki leg méltóságosb, ott holt meg éret-
tünk a' mi idvezitőnk, és közbejáronk
a' Christus Jesus. Ezekről az Evan-
gelisták, és az apostalok tselekedetiről
irt historia teszen tanubizonyyságot.
Romában penig Christus Urunk Joha nē
volt embersége szerént, sem az Aposta-
lok az egy szent Pálon kívül, s még-is
Roma feje az egész keresztyénségnek:
meg.

még-is Roma Mestere e' világnak, kút
feje az Igaságnak, még-is ott vagyon
lakása a' vice Christusnak? ki látta? ki
hallotta hogy Ismael méltóságosb legyen
Isáknál? Hol olvastad Romának ilyen
dolgoz által valo méltóságát.

Scotodulos.

Igaz, és ugyan tagadhatatlan do-
log, hogy a' Jérusalemi, Anthio-
chiai, és a' Cörög Ecclesiák előbb
fundáltattak a' Romai Ecclesiánál,
mint nyilván meg-tetszik az Apo-
stalok tselekedetiről irt Historiá-
bol: De annak utánna idő jártá-
val, el-szakadtanak azok az
Romai Ecclesiától: és ugyan azért-
is hivatnak azok az Ecclesiák Schif-
matikáknak, az az, hittől szakat-
tának.

Diaphanes.

Kérlek hōnan vetted ezt az értelmet?
miképpen mondatbatik az első el-sza-
kadni az utolban születettől, holott az

utolsó szokott függeni az elsőről.

Tudod magad hogy az elsőnek nincs kiút-el-szakadni, hanem mindenkor az utolsó mondatik az elsőről (melly után indult volt) el-maradni: mint, nem mondatik a két forrás az ő tőle áradott folyástól degenerálni valami idegen állapotra; hanem a folyás változik sokára másizre.

Mint a hév vizeknek forrásától és hévségétől szokott végre el-szakadni és meg-hidegülni a folyás, a forrás az ő természetiben meg-maradván. Így bizonyára méltábban mondhattya az Antiochiai Ecclesiá a Romai Ecclesiát Schismaticának, hogy nem a Romai Ecclesiá az Antiochiai, mert ő tőle szakatt-el.

De kérlek édes Atyámsia, miért neveznek minket az Olasz vallásnak formái és követői Schismaticusoknak?

Scotodulos.

Az ő tőlők való el-szakadásért kétségnélkül.

Diapha-

Diaphanes

Szinte hasonlóképpen mondhattya (a mint mondgyák-is) őket az Apostalok és az ő általok fundáltatott Ecclesiák hittől szakattaknak: Erre nézve mondgya ssent János Apostal: 1Joh.2. 19. Mi köz-zülünk mentenek-ki, de nem mi köz-zülünk valok voltanak: mert hami köz-zülünk valok voltanak volna, nyilván meg-maradtanak volna mi velünk.

Sokkal méltábbā mongyuk azért mi az Olasz vallásnak követői Schismaticusoknak (avagy mint őket sokiak Solani) hittől szakattaknak és eretneknek hogy nem őket minket: Mert őket az Apostaloknak vallásuktól és traditiojoktól szakattanak-el.

Mi pedig ő tőlők és az ő emberi talál-mányoktól: Ha őket azért meg-térnek az Apostalokhoz, kik-től el-szakadtanak, és azok-nak irások szerént tisztelik az Istent: olasz val-

Miképe
fál-le az
mi pő-
runk az

*Istent: Azonnal le száll a mi
hásonva-
lokkal.
velünk való egyenértelenségnek
pőri, mert mi-is meg-térünk ö
hozzájok: Esigy az Apostaloktól fun-
dáltatott Ecclesiák sem mondgyák őket
el-sajult fiaknak, ők sem mondnak min-
ket Schismaticusoknak.*

*Nyilván nagyon azért, hogy régi-
séggel ezeknek eleit nem veheti sem méltos-
sággal.*

Scotodulos.

Nem mondhatok ellene: De én igazán mondom ennyi ideig erről így nem gondolkodtam, nem is érttettem ezeket. Bizony azt mondom hogy ugyan nagy vakmerőség illy orczátlanul magát magasztalni az utolban lett gyűlekezetnek. De még-is abban gyanakodom, hogy azt mondgyák: Hogy szent Péter a' fő Apostal Romában volt, és ő fundálta azt az Ecclesiát: Es valamiben ő hadra, mind a' szerént

rént tanit, él, és hiszen mind ez ideig a' Romai Anya szentegyház. Honnan én azt mondom: hogy ha szent Péter maga személye szerént Romába volt, ha ő fundálta azt az Ecclesiát, mint szintén az Antiochiai Ecclesiát-is: ha abban nagyon a' szerént tanit, és a' szerént él, mint szent Péter hadra és tanította, hát méltán dicsekedik mind régiséggel, s' mind méltosággal a' többi felett. Mert ha itt tanított utolban szent Péter, nyilvánban tanított hogy nem mint az előtt, mint csak Cornéliusnak meg-keresztelkedése után-is Caesareában, Act. 10.

Diaphanes.

*Bátor én azt mind helyén hadnám-is, ugyan nem lenne azért a' folyás, e-
lőbb való a' kút fölél, sem méltóságosb a'
forrásnál. De én meg felelek erre-is,
hogy eddig való hályogot szemedről le-
fejtsek,*

sejtsek, mint Ananiás Saulusnak szeméről Damaszcuban. Act. 9. 17.

Hogy valamikor szent Péter életében Romában volt volna, nem bizonyos, melly dolgot én im e' szokkal bizonyítok meg.

Először: Mert szent Lukács az Ecclesiának kezdetit, épületit, avagy nevedését, a' szent Apostoloknak cselekedeteket és irásokat szorgalmatosán megírta: kiváltpen pedig szent Péternek Jerusalében, Samariában, Antiochiában, Joppében, Caesareában való Prædicationit, csuda tételit, és járását, de Romában való menetelinek idejéről, sem alkalmatosságáról, sem ott való prædikálásáról sohul irásában csak egy szóval sem emlekezik. Megírja szép rendelmiképpen Jerusalemben Pünkösdi napján leg első prædicationiában a' Christusról tett tanubizonyosságára

gára három ezeren megkeresztelkedtenek: Egy nyomorult szanta embert melly születésétől fogva sohalában nem járt vala, az Ur Jéhusnak nevében meggyógyitá: megírja fogságát és a' Jerusalemi tanácsok előtt bátorságos vallás tételét. Mint járt Samariában Simon Magussal: Mint lakott Joppében Szizgyárto Simon házánál: Caesareában mint prédikállott és mint keresztelte meg Cornéliust minden háza népével, Antiochiában mint lakott és tanított. Lehetetlen dolog az, hogy ilyen nagy városban, (mint Roma,) való lételéről: tanításáról és csuda tételiről nem emlekezett volna: Kitéttzik azért innen hogy szent Péter Romában sem volt sem tanított.

Másodszor, Szent Pál a' mennyi leveleket írt Romából a' több Ecclesiákba, mellyekben első szám-

lállya kik voltak az ő idejében Romában az Urnak hívei között, szent Péter felől nem tévzen semmi emlékezeter: tett volna pedig, ha az ő idejében ott lett volna: honnan nyilván meg-tettzik, hogy szent Péter sem volt sem tanított szent Pál idejében Romában.

Harmadzor: Noha a' Barátok az egész világot el-áltatták azzal, hogy szent Péter Romában volt és fundálta a' Romai Ecclesiát, (mert annak méltóságát soha ennyire nem emelheték volna, ha szent Péterre nem fogták volna ennek eredetét) de én ezt, az időnek számvetéséből meg-mutatom merő hamiságnak lenni, honnan akár ki is nyilván észében veheti hogy szent Péter nem volt fundálója a' Romai Ecclesiának. Azt írják a' Legendába hogy szent Péter Claudius Császárnak negyedik, Christus Urunk

runknak pedig negyven negyedik esztendejében ment volna Romába, és hogy ott lakott s' tanított huszon öt esztendeig. Hald-meg azért: szent Pál Galatabeliekhez írt leveléből nyilván meg-tettzik, hogy szent Péter Christus Urunknak ötven edgyedik esztendejében Jérusalemben volt az Apostaloknak közönséges gyűlésében, kiről szent Lukács ír, *Act 15.* Mert azt mondgya szent Pál, hogy három esztendő mulván, a' Christus hitre való térése után, elsőben Jérusalemben ment hogy Pétert meg-látnája. Annak utánna meg azt mondgya hogy ismét fel-ment tizen négy esztendő mulván Barnabással edgyütt, Titust vélek el-vivén a' hol a' törvénnnek meg-tartása felől való vetekedés vala a' Conciliumban.

Func. in Cron: lib 5. Anno. 44.

Mert ha a' végezés, melyről emléke.

lekezik szent Lukács, *Act. 13.* meg-
lett volna az Apostaloktól, nem
szükség lett volna szent Pálnak új-
jobban fel-menni Titussal, a' kör-
nyűlmetélkedés felől való kérdés.
ért, mert immár tudta volna az A-
postali Conciliomnak arról való
értelmét és végezését, hogy nem
volna szükség környűlmetélkedni.
De akarmint legyen, ugyan nyil-
ván vagyon az, hogy akkor szent
Péter Romában nem volt.

Vessd-meg immár az esztendő
számot: Harmincz öt esztendejé-
ben Christusnak szent Pál meg-
tért, ehez adgy tizenhét esztendőt
a' Conciliomig, léssen ötven edgy
esztendő, ha az harmincz ötödik
esztendő a' szent Pál irásának első
esztendéjére tudod.

Miképpé lehetet azért annak előtte
hét esztendővel Romában? De monda-
nád: Ott volt, de ismét meg-tért. Ki-
re én

re én azt felelem hogy szent Lukács ar-
rol semmit nem emlékezik, nem halgat-
ta volna penig-el, holott az ő szándéka
ugyan csak az volt, hogy az Apostalok
járását és cselekedetir írja meg: A mint
a' könyvnek titulussa is meg-mutattya.
Kitettzik azért innen hogy a' Bará-
toknak szent Péter Romában létele és
tanítása felől való tanítások hamiság.
Scotodulos.

Légyen ugy, hogy ez időben sz.
Péter Romában nem volt, ha an-
nak utánna edgynéhány esztendő-
vel oda ment és ott tanított, arról
mit mondasz?

Diaphanes.

Dato: Bátor oda ment legyen vala-
mikor az után: mindaz által még is bi-
zonyos az, hogy Christus Urunknak 58.
és 60. esztendjében Romában nem volt.
Mikor szent Pál oda vitetett és két esz-
tendeig szabados örízet alatt ott tartat-
tott, ott is szent Lukács szent Péter fe-
lől

löl edgy szoval semytészen emlékezetet.
Sőt szent Pál maga is Timotheus Püspök
höz irt második levelében elő számlálván
azokat kik akkor vele voltak mikor az ő
futásának vége felé közelgetne, emlékezik
Eubulusról, Pudensről, Linusról &c. Lehetetlen
dolog hogy szent Péterről is emlékezetet
nem tett volna a fő Apostolról ha ott lett volna.

Vegezeire, A' Romai Ecclesiá immár
akkor fundáltatott volt, mikor szent Pál
oda vitetett: mint meg-tettzik szent Pálnak
a' Romai Ecclesiához irt leveléből. Azért
sem Péter sem Pál nem lehetett annak
fundálója. Ha azért ezeken kívül
egyebektől fundáltatott a' Romai Ecclesiá,
hát bizony mind hájába való hazugság
léfzen a' mivel az Romai Pápák szent
Pétertől rájuk szállott méltóság felől dicsekednek.

Látodé, kérlek ugyan lelked szerént
mond-

mond meg, hogy a' Romai Pápának
Séki merőpök hálóból csinált pádimenton
áll, merő hazugságon fundáltatott:
melly mind az álsal ennyi ideiglen, kö-
zel ez egész világon, nagy kevélyen és
iszszonyu kegyetlenséggel uralkodott,
& mindeneket lába alá nyomott.

Scotodulos.

Noha szent Péternek Romában
való létele és lakása felől előbbeni
vélekedésemben annyára megtán-
torodtam és annyára cszembe vet-
tem magamot ennyi nyilván való
bizonságok által, hogy ennek után-
na el-nem hiszem minden barát-
nak irását, sem a' Legendában va-
ló sok hazugságokat válogatás nél-
kül, hanem bizony meg-tekéntem
ez után mit kellecsék el-hinnem s'
mit nem.

De még-is ugy tettzik nékem
hogy a' Romaiak az Apostoloknak
succédáltak, az az, egymás után

közben vetés nélkül származtak, a tudománt is kézről kézre vőtték, a Ceremoniákat azoktól tanulták: Honnan én azt ítélem hogy azon tudományban élnek, mellyben éltenek a' szent Apostalok.

Diaphanes.

Tudom szerelmes Atyámfia hogy nem egyedül ültétedebbe a' kőbe lábadot, azért hogy ennek utánna ez is ne álljon akadékolótted, im erre is megfelelek Isten segítségéből.

Az **SUCCESSIO**, az az, egymás után közbe vetés nélkül való következés, mellyel a' meg-bélyegzett lelki ismertetű emberek, az ő emberi vélekedésből támadott tudományokat és méltóságokat takargatták, oltalmazták s' magasztalták, négy rendbéli dolognak tekintetik foglaltja bé ő magában: Helt, időt, állapotot, és tudományt, mellyeket a' deákok az ő nyelveken így szoktanak nevezni

és egy mástól meg-választani: **SUCCESSIO** quadruplici respectu dicitur, **Loci scilicet temporis, Conditionis & doctrinæ.**

Ha ki ezeknek meg-választásában magát, az igazsággal ellékező Phariseus barátokkal való vetekedésben okosan nem viseli, ottan meg-győzetik: mert az álnokság mesterének, az ördögnek, a' patvarkodásban való mestersegét éjjel nappal forgatták tanulták, meg-hanyatlott tudományoknak támogatásáért: Nagy vakmerő orczátlanság és czigányság, de ők azért ugyan élnek véle. Mint némelly állat akár ^{Példa.} melly tilalmas résen sorulhasson bé a' kár tévő helybe mind airo gyanánt tartja magának, melly résset ha valaki meg-áll egyjohottal, azonnal raita marad, és nem oltalmazhattya magát az airon való bé-jö vetellel, a' résset pedig meg-erősítették, azért azyon verik a' kár tételért, mondám élnek véle és az edgy

edgyűgyű embereknek elméjeket meg-
szédítik, s el-bíttetik vélek hogy az aj-
ton a' gazda bocsátotta-bé, azért ők
nem kártevő állatok mert a' gazda bi-
rével jöttek bé: erősitik avál-is ma-
gokat, hogy régtől fogva még az ősök-is
azonjárt bé a' részen. A' botos ember a'
kártételt keresi, amaz a' rést, és azon
való bé-járásnak szokását forgattya
nagy zugolodással és busulással.

Illyen a' Succellio felől való pat-
varkodás: mert ha az tudománynak
igasságáról kezdés véle vetekedni, ot-
tan az helyben régtől fogva való lakás-
sal oltalmazza magát: mihelyen az
ajtora kezd kényszeríteni, ottan rést
keres magának.

Mint, ha egy Püspök, vagy Apatur,
vagy barát el-akarnáia veled bírtani
hogy te őfia vagy, és bizonyosan ő a' te
atyád, neha tudod te ki nevelt fel. Így
arguál: A' te őöd régen ebben lakott
a' helyben, meg-nevezd az őödet, mel-

lyet

lyet te sem tagadhatsz-meg, arról én
reám szállott az örökség, azért én va-
gyok a' te atyád.

Te jól tudod az te nemes Hasonla-
nemzetiségedet, atyádot és e-
gyéb nemzetidnek rendit, de imé a' hely-
nek, melly régen a' te őödé volt, ő kezé-
nél való létével erővel is atyáddá akar-
jamagát tenni. Te a' vér szerént való
atyafiságot keresed, ő pedig a' helynek
bíráásával bizonyít.

Itéld-meg it, ha illendő dologé ez,
mikor valamipatvarkodo igyszól: Az
te őöd nyilvánossággal Pap volt, mert
az ő ki-mulásától fogva én reám szál-
lott az ő öröksége, és én birtam s birom-
is. En pedig Pap vagyok, mert hiszem
látod hogy kopasz-is vagyok. A' te ő-
södebben volt a' vallásban a' mellyben
én vagyok: kérdenéd, mivel bizonyí-
tod? meg-felel mondván: mert az ő
ki-mulásától fogva mindenkor én lak-
tam ebben a' házban.

K

Vedd

Veddeszedbe azért. Mikor én a tudományról vetekedem, s te az helyben való Successioneal bizonyítván erősítet magadat, mint illik őszve.

Scotodulos.

Mint a' bot a' tegezbe.

Diaphanes.

Bizonyára ha az időről való Successioneal kellene dicsekedni: nincs e világon oly ember, ki az Adám Successorának nem mondhattya magát, mert minnyáian tőle származtunk, noha nem minnyájan laktunk Paradisomban.

Ha az helyről a méltoságra árad az Successionak derivatioja, akarnám tudni, a' Romai Pápa miért nem lehetne a' Romai varganak Successor, vagy viszontagsággal a' varga a' Pápanak bolott mind kettő Romába lakott eleitől fogva.

Külömb dolog azért, a' helyben való lakinek Succedálni, külömb az idősevént: külömb a' tisztben: külömb a' tudományban. Azért mikor a' tudomány

ról vagyon a' kérdés, az helyben való Successio nem elégendő a' tudományban való edgyezésnek erősítésére.

Mert Corinthusban régen, Ephesusban, Theffalonikában az Apostolok idejében keresztyének laktanak: most immár az időre és helyre nézve Törökök lakják, vallása is különbek. Constántinápolyban keresztyén fejedelem lakott, most Török Császár lakó helye. Illendő volna e ha így arguálna a' Török Császár: Valaminémű vallásban Constantinus Császár volt, én is azon hitben és vallásban vagyok, és a' miben én vagyok ő is abban volt, mert én vagyok az ő Successor, és kézzel kézzre vöttem tőle a' helyt, a' méltoságot, azért a' tudományt is.

Sokszor történik az hogy a' Jámbor Isten felő Fejedelemnek, Istentelen, bálványozó succedál: Mint Salamon után következének Roboám és Jeroboám: 1 Reg. 12. Egy-

gyik kevély bolond, kegyetlen: A
másik bálványozo.

Ezechiásnak succédált Manasses:
2 Reg. 21. kézről kézre vőrték az
országot és Királyi méltóságot az
Dávidtul, de mindazáltal az Isten
isméretinek és tisztelőinek tuda-
mányán nem vőrték, ha szintén
vőrték-is nem követték.

Igy succédált vala ama' nagy Per-
Smerdis fia birodalomba Camby-
historiája ses Császárnak egy hitván
Herod lib. Magus, kinek neve Smer-
*3. in Thá-*dis vala, volt Cambyfesnek
liá. edgy Smerdis nevű öltse,

kit titkon meg-ölette hogy
ellene ne támadna a' birodalom-
ban, és ötet meg ne háborítaná.
Vala edgy Mágus szolgálja-is, kinek
bizonyos okokért mind két fülét
el-metczette vala, ennek is Smer-
smerdis dis vala neve. Ez Camby-
historiája ses Császárnak halála után
mind:

mindgyárt a' Császár öltésének kez-
dé magát nevezni, mert az öltset
Császár titkon ölette volt-meg, az
ország itélvén hogy a' volna az Czá-
szár öltse engedenéki, és bírja a' Per-
siai fejedelemséget, de végtére csu-
daképpen eszekbe vevék az Urak
hogy nem az Császár öltse volna,
házára menének és meg-ölék azon
maga házában.

Igy succédáltak *1 Reg. 18.* az I-
stennek választott népe között az
szent Proféták után, a' Baál papjai
és a' hízeltkedő Prophéták, kik el-
len Ilyés panaszkodik vala; kik-
ben három százat le-is vágattott va-
la. Az időre nézve, Profétai és Pa-
pi méltóság szerént succédáltak a'
szent Profétáknak, sőt még az he-
lyeket-is azonokat birták a' mel-
lyekben azok lakának, de az tuda-
mányban és az Istennek igaz ismé-
retiben nem succédáltak, s' nem-is

volt köztök az Istennek igaz ismereti és igaz tisztetlenség utca. *Soph. 3. 4.* Ezekről szól az Istennek lelke *Sophonias Profétánál*, mondván: az ő Profétái álbatarlanok és bűnös férfiak, az ő Papjai megfertőztették a szent helyet, megrottak a törvényt.

Hasonlóképpen a Christus idejében való Phariseusok is, igen hányják vala magokat, hogy Mosesnek succedáltak, hogy az Aron Paptól maradt reájok az ő Papisztek; *Joh. 8.* Hogy ők Abrahám fiai. De Christus Urunk megfelcélének mondván: Ha Abrahám fiai volnátok, az Abrahámnak cselekedetitek övernétek.

Ezekből eszedbe veheted hogy nem mind örökös az, a ki succedált a jószágba, nem mind barát a kinek csuklyája vagyon, bolond is visel néha olyan ruhát; nem mind Pap a ki kopasz: nem mind

mind keresztyén az, a kinek haja vagyon: nem mind bor az, a mellynek tégére vagyon. Így nem mindennek vagyon Apostoli tudománya a ki a Successioral dicsekedik: Mint magok is velünk egyetemben vallyák, és erősitik *Hieronimus Doctornak* értelmes mondasával, mondván: *Non Sanctorum filii sunt qui tenent loca sanctorum, sed qui exercent opera eorum. Dist. 40. c. Non est facile.*

Hieron. ad Euagr.

Et cap. statim sequenti.

Nos qui presumus, non ex locorum vel generis dignitate. Innotescere debemus nec urbium claritate, sed fidei puritate. Ex Greg.

Mi közlünk s' ti köztetek az Apostoli tudományban való Successioral vagyon az kérdés: Nem kérdgyük itt azt ki lakik szentebb helyen a másikinál, ki régieb,

Miről való győderék-képpé itt a kérdés.

kinék minémű köntőse vagyok: hanem azt akarjuk meg-tudni, melyik félnek vagyon az Apostali túmánnal edgy nyomban járo vallása, és rendtartása az Isteni tisztelben. Meg-engedgyűk mi azt, hogy ők régiek, mind Pápistáknak, mind Sidóknak egyéb rédbéli tévelygőknek: Meg-engedgyűk hogy az Apostaloknak successiori, helyre, és időre nézve, (mert nem arról vagyok most a' szóköztünk) mind barátok, mind a' Nikolaita eretnekek, Marcioniták, Nestoriánusok, Eutichianusok, Hebioniták. De halhacza mit mond mind ezekről szent János: igaz, ugymond hogy mi közzülők mentenek-ki, de nem mi közzülünk valok voltanak. Ezek is a' mostani Pharisausok, az Apostaloktól jöttek, de nem az Apostalok közzül valók.

Még a' mi az idő szerént való ered-

redetett illeri, abban sem dicsekedhetnek edgy általlyába hogy ők az Apostaloknak successiori, a' sok egy mástól különöző szerzetekben, az mellyeket ez után gondoltanak és immár követnek.

Akarnám tudni ha voltaké az Apostalok idejéből ama' Páva módjára mutogato Cardinálók. Volté valamelyik szerzetes barátjának vag' formája vag' állattya avagy tsak a' hirt. Volté valaki, a' kimagát közönséges Püspöknek nevezte volna és mindé Püspökök fejedelmének? Volté valamely gyülekezet mellett ez egész világó való keresztyénységnek Anyának hivattatott volna.

De innen ha kedved vagyok hozzá és nem restelled halgatni, majd valami rövid szóval elő-számlálom ezeknek eredetűket.

Scotodulos.

Igen-is vagyok kedvem hozzá.

Diaphanes

K5

Mivel

Mivel hogy ez sok egymástól ruházattal, Régulával, vallással különböző Papok, Barátok, mind egy notát vonsnak a kötség előtt, tudni illik, hogyök szintén az apostaloctól kézről kézre vötték az örendeket, formájokat, hivatalyokat és életcknek modgyát az Isteni tiszteletben való rendtartásokkal egyetemben, és ezt hívják Successionak, ehez képest dicsekednek is azzal hogy ők régiek, és régi vallást követnek, de a többök különböző keresztyének mind új vallásuak: örömezt akarnám érteni melyik követi az Apostalokat igazában, mind tanításában s mind maga viselésében: Jártaké az Apostalok csuklyában mint a sokféle Barátok: Avagy ugyan expresse szürke kápát viselteké mint a Franciscanusok: Fejérbe jártaké mint a Paulinisták: Bunták voltaké mint a Dominicanusok: Avagy feketéké mint az utolban támadott Jesuiták: volté Piliffek, farsalpok, kordások.

jok. Egyedüllaktaké, mint a Remeték Clastrumokban laktaké sokan együtt az egyéb embereknek városokon kívül: Az Isteni tiszteletben csak Olasz avagy Deák nyelvel élteneké: Mondottaké Miséet mint ezek? volté Ostyadiok, elegyítettéké-meg a Sacramentomi Bor vízzel? az Apostalok csak ki ki mind magán élté az Ur Vacsorájával egyedül, mint ezek hogy minnyájokat kínálják-meg véle ezt mondván: Vegyétek és egyétek: Igyatok ebből minnyájan; és csak egyedül észí és isz-sza-meg a Pap vagy Barát? Az előttök megbolt Pátriárkákai hittaké segítségül? Illeszeneké innepet valamelly embernek nevére nevezett és rendelt napon? Raktaké Templomot, Oltárt valamelly embernek nevére és tisztségére? Tílalmaztáké az edgyházi embereket a szent házasságnak társaságától? Töteneké válogatást az napokban és az eledelben? Tartottanaké Bálványokat a Tem-

a' Templomokban? Avagy ha ezeket
nem cselekedték, magok parancsoltáké
írásokban? Mikor a' szent Apostolok
kereszteltek valakiket kenték meg ö-
ket Olajjal, magok nyálából csinált sár-
ral, hintették meg soval az szájokat?
Keresztelteké valaha oly állatot kiből
sem hűt sem lélek, sem érzékenség nem
volt, mint ezek hogy még a' harango-
kati is meg-keresztielik.

Scotodulos.

Bizony én soha nem olvastam
ezeket az Apostoloknak írásokban,
el-hittem pedig hogy ha az idvesé-
ges tudományhoz tartozó dolgok
lettek volna el nem mulatták vol-
na, meg-írák volna: hanem mind
azoknak halálok után s' tudomá-
nyok ellen gondolták és találták az
hivalkodo Barátok.

Csuda dolog jura eszembe, kér-
lek ne haragudgyál reám hogy ke-
zed alá szollok, olvastálé valamit
arrol

arrol: honnan tanolták a' Barátok
az ő csuklyájokat, ha soha semmi
rendbéli emberek nem viseltek ol-
lyan ruhát?

Diaphanes.

Bizonyosan az kevélység-
nek és minden tsalárdságnak Cor. Ag.
Mesterétől az pokolbéli ördög- I. de va-
tól tanulták, a' gondolta és ta- nit scien.
lálta leg először: mint ez világi cap. 25:
fejedelmek is mikor hadba, ko-
ronázatra vagy valami Királyi lakoda-
lomra készülnek meg-ruházzák szol-
gájokat az magok gondolatya szerént
való ruházatba, némellyeket fehérbe,
némellyeket veres ruhába,
tarkába, némellyeket, a' bo- A' csuk-
londokat csuklyába: Így az lyát az
ördög is ez Isten Országá el- ördög
len való ostromhoz készítette találta.
ezeket csuklyába hogy nyakok-
ba ne hulljon az puskapor a' vártárol,
és ne fogjon aprólikos szegény ráitok.

Scotodulos.

Hát az Piliſt, az az, fejek tetején
valo kerekded borotváláſt, baju-
szoknak el. borotváltatását az Pa-
pok: A' Barátok az fejeken az ma-
gok hajából csinált ſzór koſzorut
honnan tanulták, ha az Apoſtalok-
tul nem vötrék volna az traditio-
nak utaszerént?

Diaphanes.

A' Papok
piliffe
ördögi
talál-
mány.
Ugyan azon Pluto orſzá-
gából valo volt ennek is in-
ventora. első borotváló Bar-
béllya a' honnan az csuklyá-
nak ſzabója. Mert valami
az Iſtennek parancsolattjával nyilván
ellenkezik. mind ördögi találmány és ördö-
gi meſterſég az. Chriſtus Urunknak
ſzáz hatvan eſztendeje táján: Anice-
tus Pápa gondolá azon ördög-
nek ſuggeſtíójából, hogy min-
den papnak bajuszſzár ſza-
kállat el borotváltják, és a'
feic-

Ph. Berg.
ſnp. l. 3.
Func. in
Cronol.
Bal. l. de

ſeic tetején piliff nyérjenek. Actis R.
P. 2.
Annak utánna iſmég hat-
száz ötven nyolcz eſztendő
tájban Chriſtus ſzületéſe után, ujobban
meg-erőſítette ezen dolgot vitelliarus.
Annak utánna ugyan oly törvénnyé lön
hogy a' nélkül pappá ne lehetſen ſenki.
Decr. par. i. d. 23. cap. Non liceat.

Hogy ez az régieknek törvények el-
len, és az ſzent iráſnak ellene valo mël-
tatlan találmanya legyen az ördögnek;
meg-tetſzik innen is, hogy ellene ſzo-
lottanak és diſputáltak azok a' kik Iſten
általeſzekbe vötrék az ördögi család-
ságoknak ſzaporodását: mint Optatus
Milevitanus így ír: Con. Par. Don.
lib. 2.

Docete ubi vobis mandatum eſt, ra-
dere capita ſacerdotum: cum è contra
ſint tot exempla fieri non debere. az az:
Mutáſátok meg hol vagyon rinétek
parancsolva, hogy az Papoknak meg-
kelleſſék nyírni, avagy borotválni feje-

ket, holott ellenbe ennypéldáink legye-
nek arról hogy ne kellesek annak lenni?
Scotodulos.

Vagyonéinkáb az Istennek a' sz.
írásban erről jelentet parancsola-
tya, hogy az Papok az Ő fejeknek
tetejét meg ne borotvállják ke-
regdédén rányér formára?

Diaphanes.

Igen is vagyon: Mert így parancsol
Isten Moyses által az Papoknak és Na-
zareusoknak: Az ti báiátokat fejete-
ken keregdédén (mint az Papok pilis-
eost) ne nyériétek, avagy ne borotvál-
lyátok, szakállotokat se borotváltsá-
tok-el. Lev. 19. v. 27.

Ísmég: Num. 6. v. 9. 18. Az Na-
zareusoknak fejét ne illesse borotva.

Scotodulos.

S' meg borotváltáké valamikor
azért a' Papoknak és Nazareusok-
nak fejeket pilis módon?

Diaphanes.

meg

Meg borotválták bezzeg igen is.
akaratt yok ellen mikor valami nagy
vétekben estének és magokat meg fer-
teztették, örök gyalázatnak billyege
volt rajtuk: szinién úgy, mint mi idők-
ben az mely Aszjzoni állat parázna-
ságban meg-fogatik, az orrát metszik-
el, hogy az őfertelmességének billyegét
egész életében mindenek előtt látha-
képpen viselje.

Scotodulos.

Ha az Apostaloknak pilissek né
volt, sem az kiker immediaté után-
nok hadtak azok sem nyirettek pi-
list a' fejeken: és ha látták hogy az
ő törvényben is tiltotta Isten: ha
látták hogy Örök gyalázatnak bil-
lyege volt, azon csudálkozom
hogy mernek az Successioval di-
osekedni, hogy nem félnek az I-
stentől: hogy nem szégyenlik gya-
lázatyoknak bélyegével való dicse-
kedéseket, mint az orra metszet

L3

asz-

afszonyiállat, csak legyen kamu-
ka szoknyája nem gondol az or-
rán való gyalázattal.

Diaphanes.

*Necsudálkozzál feletté azon mert
az Istenről el fordult vakmerőségek-
ben, az Ur Istennek igaz ítéletivel va-
kéttatnak igy meg, hogy látván ne láf-
sanak, halván ne ércsenek, hogy az ő
gyalázattokban dicsekedgyenek, és a
mit a' szent írás régen fertelmeségnek,
papitisztnak és méltoságnak gyaláza-
tossan való el-veztésének billyegévéül
mutatot rajtoc azt űk kevélyen hor-
dozzák és korona gyanánt viseltyék.
Esa. 6. Mar. 23. Luc. 8. Marc. 4. Rom.
1. & 12. Job, 12. Aét. 28. 2 Thes. 2.*

Scotodulos.

Szánakodásra méltó ez nyomo-
rult világnak vaksága, hogy ilyen
nyilván való dolgokat észében
nem veszzen.

Diaphanes.

Mit

*Mit értesz azért felőlök a' kik igy
a' magok gondolattjának találmánya
szerént tisztelik az Istent.*

Scotodulos.

Mit tudnék érteni egyebet, ha-
nem hogy minden Isteni tisztelet-
ben munkájok héjába való: mint
Christus Urunk bizonyította szent
Máthénál 15. Héjában tisztelnek
engemet azzal az tudománnyal
melly az embereknek gondolat-
tyából találratott: mert bizonyára
minden plántálás, valamellyet az
én Atyám nem plántált gyökere-
stől ki-szaggattatik.

Diaphanes.

*Im látod azért hogy az tudomány-
ban és vallásban nem Successori az A-
postoleknak, mert azoknak sem szájok-
bol, sem írásokból nem vőrték a' val-
lást melynek követésével magokat min-
deneknél szentebbeknek tartják, melly
emberi találmányoknak meg nem tar-*

L4

tásáért

tásáért mindeneket kárhoztatnak és e-
retnekeknek tartanak: mondom nem
Successori az Apostoloknak, mert nem
azokról szállott rájuk az a tudomány
és vallás, a melyben vadnak.

Scotodulos.

Ugyan semmi nincsené joval-
lando és követhetendő a' bálvá-
nyozo Pápistáknak vallásokban?

Diaphanes.

Vagyon: ugy mint az Istennek ismé-
retiről való vallások, mikor az Istent
állattyan edgynek, személyében há-
romnak vallyák lenni. Hogy meg-ke-
resztelkednek Atyának, Fiának és Sz.
Lélek Istennek nevében: noha ezzel is
gonoszulélnek, mert Christus szerzése
és parancsolattya ellen, olly ceremoni-
ákkal és emberi gondolatból iözt dol-
gokkal elegyítették-meg, melyek által
az Sacramentom homályosítatik in-
kább hogy nem ékesítetnék: Istennek
nyilván való parancsolattya ellen, ki-

166

írítik még az hit, lélek, és érzékenység
nélkül való harangokra is.

Hogy az Ur Christusnak egy személ-
tyében való két természetit vallyák, hogy
szent Lélektől való fogantatását, szü-
től való születését, kén szenvedését,
halálát, fel-támadását, menyben me-
netelit, ítéletre való el-jövetelit vallyák
&c. ezek jök, mert a' szent irásnak
fundamentomán építettett vallások, e-
zeket nem itélem hogy mibennünk ök is
kárhoztassák, mi sem öbennék, hanem
a' mennyiben az emberi szerzéssel meg-
rosdásították. De terek az el-kezdeti
dolognak continuationiára.

Vala régen edgy Benedek Apátur,
Christus Urunknak öt száz esztendeje
táján, ki mind addig bujdosék az erdők-
ben széllyel (nem az Evangéliom pré-
dikálásban a' kötség között) hogy új
régulat gondola, és egynéhány iffiakat
mellé vön, újszerzetet támaszta köz-
tök, így meg-többülvén az ő nevét kez-

L5

dék vi.

dék viselni, nevezvén magokat szent
Benedek szerzetin valoknak: Veddesed-
be: nem Christus Urunk sem az ő A-
postolinak szerzetiben valoknak neve-
zék magokat, mais így hivattátták ma-
gokat, hanem Benediktínusoknak, az
az, szent Benedek szerzetin valoknak.
Meg-unák és el hagyák amaz szép ne-
vezetett, mellyet az Apostolok adtak
vala ki, a Christus hitinek követőinek,
hogy Christus Urunktól Christiánusok-
nak hivattatnának, nem Benedektől
Benediktínusoknak. Ezt írva találod
a magok könyvében, in Cata. Sanct.
Pet. de Natal. lib. 3. c. 215.

A Cistercienszes és Carthusiánusok
1094. esztendő tájban második Orbán
Pápa idejében támadának. Balæ l. 5.
in vit. Urb. 2. Pet. de Nat. lib. 7. c.
85. in legen. Soha ezeknek a meg-ne-
vezett időnek előtte, sem hírek sem ne-
vek, sem szerzetek, sem a több keresztyé-
nektől idegen régulájok sem vallások
nem

nem volt: s még is az Apostoloknak
successorinak mondgyák magokat, még-
is régiek s igazak ez ujjonnan támodot
eszt vesztő emberek.

Scotodusos.

Ezek bizony méltán hivattat-
hattanak volna Ujjonnan támad-
taknak, mint most szoktak károm-
kodni az Reformátusok ellen, s
miért nem ragadott ez nevezet-
reájok.

Diaphanes

Mert a Christus érdeme méltóságá-
nak kissebitésére, mellyre ez világ igye-
kezik, és az emberi érdemnek öregbíté-
sére nagy segítség volt ezeknek magán
való religiojok.

De még is hally szép dolgot: miként
törték a meg-válto Christusnak társai-
vá magokat a bűdös barátok, kik most
Apostolok Successorinak mondgyák ma-
gokat: Pet. de Nat. lib. 9. cap. 18.
Ezer hét száz hat esztendőben támadá

egy Kalmár Ferencz Domján barátának
maradeki között adá magát, ez látván
é világnak vakságát. uiszerzetet tá-
masztá, maga nevére hívattatando se-
reget szerze, regulát ada nekik mint
ilyenek: ezek hívattatnak mind ez
mainapig Franciscánusoknak, Minori-
táknak, Tserisürke barátoknak. Ezt
az új tudománynak, és a' több keresz-
tyénségnek rendi, törvénye, és szokása-
tól idegen dolognak találóját, kilencze-
dik Gergely Pápa 1225. esztendőben,
Pádvai Antal baráttal, Domonkossal
és Ersebet apáczával Bal. lib. 5. de
act. Rom. Pont. (ki magyar országi
király leánya volt) egyetembe, a' s'en-
tek közébe írta, szentécsinálá, templo-
mokat, oltárokat raknak immár az ő
nevekre tisztességekre, innepek is va-
gyon az olta a' Calendáriomban. En-
nek előtte ezeknek sem nevek, sem bi-
rek, sem tisztellették, sem magán sza-
kaszott életeknek regulája formája
nem

nem volt: Ujjonnantámadtak, ember
tette őket s'entekké, s' immár imádguk,
templomot, oltárt, Innepeket adgyunk
nekik? Itéllye meg az Ur Isten ha mel-
toennek lenni. Im meg-írom azért az
emberi balgatagság mire emelte é két
barátmak s'entségét: mint ültette Chri-
stus Uruk székibe őket.

Egy könyvet irtanak ez ferencz ba-
rátnek maradeki, melyet neveztenek
liber Conformitatum Sancti Fran-
cisci, melyben csudáit és Christussal
való érdemének s' hatalmának közleset
írják meg, (meg-jegyezd az Isten fiá-
nak tisztessége ellen való becsületi)
Annak kezdetiben ilyen káromló irás
vagyon.

Francisce, Jésus typicè. dux normæ
Minorum.

Sedes nobis perpetuè, da regni celo-
rum, Az az:

O te példázattott Jésus (ne szen-
vedd-el igaz mennyei király Christus

M

Jésus

Jésus ez nagy káromló szót) Ferencz,
a' Minorita barátoknak vezére és for-
maja.

Add minékünk örökös helyül men-
nyeknek országát. Miképpen ültet-
ték az emberek a' barátokat Chri-
stus Urunk székiben.

Ez könyvben azt írják, fol. 228.
ful. brui. p. 17. hogy egykor Ferencz
imátkozván buzgoságában fel-
emeltetett volt hogy az lába nem
érte a' földet, a' feje sem érte az Eget
Christus alá jövén az égből és véle
őszve ölelkedvén, az ő testén való
sebeket úgy hozzá nyomta hogy
mind egész életében rajta volta-
nak: Sőt meg emnekefelette, a' ke-
zein való sebekben inbol csinált
szegek voltanak, kemények mint
a' vas, tenyerén talpán által hatot-
tak, és más felől ugyan meg-hajlot-
tak s' ki nem vehették, vére meg
nem állott két esztendeig. sebei

meg

meg nem rothattanak, mert addig
mondgyák hogy élt ez Jelenés u-
tán. Irják felőle, hogy Galliában
Blasa nevű Városban a' Templom ajta-
ja feliben ilyen elogiumot irtanak neki:
Keresztetik az ő bűne és nem találta-
tik. Honnan adatot legyen pedig ilyen mel-
toság neki, ugyan azon könyvben így
következik a' felőle való irás. Monda
ugy mond az ördög, hogy Christus lát-
ván azt hogy ő neki ilyen nagy neveze-
tes rendnek serege előtt járó zászlota-
ról adatott volna Ferencz, reá nyomá
béljegül a' maga sebeinek pecsétit, ke-
zein és lábain való sebekben a' szegek is
egyetemben, a' jobb oldalán való sebet-
is. Ezeket az ördög mondá, és mi vég-
re lett volna, az ördög kényszerítvén
egy Pap által, hogy az igazságot való-
ba ki-mondanája, több (zavai után egy
zantese nevű Aszszony embernek nyel-
vével, ki Ravennában lakik vala, így
felele, *Menyországban csak ketten*

vadnak meg-bélyegeztettek, tudni il-
lik, Christus és ama nagy hasu Ferencz.
Tudván azért Christus azt, hogy ő an-
nak az nagy hasúnak volna adando az
ő sebeinek bizonságát, nem engedé meg
hogy a Pápától vegyen erről való bizon-
ság levelet mellyet emberi kéz készítet
volna. Ez az ördögnek bizonság tete-
le, ez igék irattattanak ki az könyvből
mellyet liber conformitatum Francisci
intitulálnak, fol. 230. col. 4. & fol. 231.
col. 1.

Scotodulos.

Hogy ne volna szent az, a' kinek
Ördög bizonsága? de nem csuda,
mert akar hol-is bé-éri Christus el-
len való káromlo hazugsági közőtt
ével, hogy Chistusnak társává télszi
Ferencz barátot: Ferencz-is meg-
éri penig egy huzomba ennyi mélt-
osággal.

Diaphanes.

*De fellyebb ültetik még egy foggal,
hogy*

hogy mesz szebb látsék dicsősége: mert
azon könyvben fol. 231. így írnak felő-
le. Ferencz, úgy mond, Alvernianak
szent hegyén, a' mint ötöt az ő társa fra-
ter Leo látta, test Berént fel-emeltetett.
Mert néha úgy találta a' levegő égben
annyi magossan állani, hogy ő alig érte-
tel a' lábait, és akkor nagy sirással apol-
gatta. Neha meg mint egy magossbúk
sának magasságyára. Neha úgy talál-
ta, hogy annyi, magossan volt az aerben
hogy csak alig láthatta meg szemével.
Es fráter Leo sokszor látta Ferenczet
hogy a' Christussal szembe volt, véle be-
széltett.

Scotodulos.

Oh Jésu Christe, ki volna, ki il-
lyen képtelen és káromlo szoknak
hallásától nem ilszonyodóék.
Mert ez illyen dolgoknak a' kötség
előtt való prædicállása semmi nem
egyéb, hanem hogy Ferencz bará-
tot meg-testesült Istennek, és imá-

dando Urnak hirdetik lenni. Ur
Isten, ki fogadást tettél hogy a' te
dicsőiségedet másnak nem adod,
hogy tőröd el ez ortzátlan embe-
reknek a' te tisztettséged ellen valo
káromlásokat? Soha sem hallor-
tam sem olvastam ilyen nagy ká-
romlo meg-csufolratását Christus
Urunknak, keresztyéni nevezettel
dicsekedő emberektől.

Diaphanes.

*De még ezéknél nagyobbat is hallás-
hakedved vagyon hozzá, hogy meg-bi-
zonyosodgyál ezeknek bálványozások-
ban.*

Scorodulos.

Ugy vagyon hogy iszonyodással
hallom, de még is akarok tovább
értekezni, hogy tudgyam izmek-
re hánni az alázatos szürke köntös-
ben járó és farkas modon néző ma-
gok érdemében fel-fuvalkodott,
kazdag szegény, koldus Uraknak
a' Franciscanusoknak.

Diaphá-

Diaphanes.

*Ugyan azon könyben, fol. 232. azt
írják hogy ferencz barát maga felől így
beszéllett. Ez után a' meg-feszítettett
Ur Jéhus az ő kezeit az én testemhez
szorítá, és leg elsöben kezeimhez, an-
nak utánna lába imhoz, harmadszor
oldalának belyegét szörnyü fájdalom-
mal érzettem, és mindenszer fájdalom
miatt valo nagy kiáltást kellett tennem
hogy hozzám szorította az ő sebeit: Es
ennek felette nemünémü titkokat is
mondott, melyeket én még soha senki-
nek nem jelentettem.*

Scorodulos.

Talám ez Isten ellen káromko-
do hazugságok tulajdon csak az
barátoknál vadnak, és ezeket a' vi-
gyázo Püspökök s' a' Papok nem
olvasták és nincs hírekkel, mert so-
ha ilyen méltatlan káromlo ha-
zugságokat a' réligio dolgában el
nem halgatnának, holott ők ma-

M4

gok

gok felől azt hirdetik, hogy ők az Catholica Ecclesiának, melly nem tévelyeghet, vezéri.

Diaphanes

Istenért: S' nem láttadé a' templomokban képét ez dolognak, mint ölekedett Christus Szent Ferenczelőszve hogy tudnák, hogy mernék a' képirók a' templomfalaira és a' könyvekben írni, ha engedve, és ugyan parancsolva nem volna? Menny-bé a' Franciscánusok templomába Szent Ferencz napján és meg-látod, hogy ezeket ugyan prädikállyák mint a' Christus szenvedését.

Scotodulos.

Prädikállyák? Bizony hát nem titkon tartják, csak hogy én nem viseltem eddig gondot reá, de ha Isten élret végére meggyek ennek-is.

Diaphanes.

Annyira nyilvánvalo dolog ez, és annyira tudják a' Pápák hogy ön peccét alatt valo bullát, az az, ennek hiteleről

teleről valo bizonság levelet adtanak: ki: mint azon könyvnek 224. fol. col. 1. írva vagyon ilyen szokkal: Kilenczedik Gergely Pápa Szent Ferencznek Sentsége és az ő testének meg-bélyegeztetéséről egynéhány bullákat csinált, a' vagy szerzett, mellyekben nyilván vallyá, hogy Szent Ferencz az Úr Jé-sustól az ő testére nyomattatott bélyegit valósággal viselte magán, és ugyan parancsoltya hogy a' Christus hívei ezt el-hidgyék, és vallyák, és valaki el nem hinnéje ugy büntetessék mint nyilván valo eretnek. Negyedik Alexander Pápa hasonló bullát adott erről ki, mellyben azt-is meg-bizonyítja hogy maga látta Szent Ferencznek testén ez reá nyomott sebeknek bélyegit.

Harmadik Miklos Pápanak-is bullája vagyon rola. Tizenkettődik Benedek Pápa-is ilyen levelet adott rola, mint a' többi. Holott a' Romai Ecclesiának végezése bizonyos és igaz (mert a'

Romai Ecclesia minden Ecclesiának
 mesterének és mindenekben mindenek-
 től követendőnek tartatik *dist. 11. in fin.*
dist. 12. c. 1. & dist. 22. c. Reputatur. d.
22. c. omnes in fine. Es valaki annak
 ellene szól, eretnek gyanánt tartatik *d.*
22. c. omnes. Miért hogy a' Romai Eccle-
 sia soha az Apostoloknak ösvenyétől és
 az ös szerzésekől el nem távozott és el
 nem tévelyedett *d. 24. c. 1.* Ehez kell
 minden terhes minden kétséges dolga-
 inkban folyamunk, és tőle értenünk *d.*
11. c. Palam. d. 12. 24. q. 1. Quoties, és
 ő mindeneket meg-ítélhet, de ő felőle
 senkinek nem engedtetik hogy ítéletet
 tégyen *11. q. 3. Episcopo sola 17. q. 4. ne-*
mini) és ez a' nagy méltoságu Ro-
 mai Ecclesia mutatta és bizonyi-
 totta hogy szent Ferencz a' Chri-
 stusól meg-bélyegeztetett, mint ez
 elő-számlált Bullákból nyilván
 meg-tettzik. Minek okáért ezt ő
 felőle mindennek hinni kell, mely-
 nek

nek valaki ellene szollana mint E-
 retneket meg kell vetni. Kivált-
 képpen mikor két Pápa bizonyít-
 tya hogy ők ugyan látták, Alexán-
 der és Gergely Pápa.

Ísmég azon helyen *Col. 3.* Hatod-
 szor szent Ferencznek bélyegezte-
 téis meg-hihetővé tétetik, még az
 gonosz lelkeknek-is bizonságával.

Ezeket hozám elő *ex libro conformi-*
tatum fol. 234. hogy meg-tessek az,
 hogy a' Pápák voltak a' Christus tisztet-
 sége ellen vitézkedő bálványozásnak
 erősitői.

Scotodulos.

Tsudáлом hogy az Ur Isten en-
 nyi káromlásért el nem vesztí e'
 földről őket, lám minden hiteket
 fabulává csinálták, e' világi elő-me-
 netelért.

Diaphanes.

Ugyan-í azért szoktak az emberek
 pokolba menni: De ha olvasnád mit ír

Auto-

Antonius nevű Florentiai Püspök, lib.
Historial, 3. 66. inkább iszszonyodnál
töle.

Scotodulus.

Beszéllj. meg valamit abban-is
kérlek.

Diaphanes.

Azt írja hogy egy polgár el-alult volt,
és álmában az égbe ragadtatott, és lát-
ta Christust, látta szűz máriát több
szentekkel hogy processziót tartanak min-
nyájan Christusnak és az ő anyjának
révéntiszteiséget: kik között mikor sz.
ferenczet nem látnája: monda az An-
gyalnak a melytől vifeltetik vala: Hol sz.
Ferencz az ő seregével, hogy itt nem
láthatom? Kinek monda az Angyal,
várakozzál egy kicsinnyé s majd meg
látod, minémű állapotra legyen szent
Ferencznek: és látá, hát inné Christus
fel-emelé a job kezét, és az ő oldalán
valósebből ki-jöve szent Ferencz, meg-
eresztett a szűz kezében, utánna szam-
talan

talán sokasága az ő szerzetin való bá-
rátoknak: Akkor a polgár fel ebred-
vén. minden jószágát ajándékozá a bá-
rátoknak és maga is tseri barátá lón.

Scotodulos.

Atkozott emberek hiszem csu-
da káromlo mesterséges hazugság-
gal tudták a vak világot el-ámit-
tani, hogy minden jószágokat ki-
csallják markokból minden fize-
tés és panasz nélkül: né csudálom
immár hogy ennyi kázdag jóvedel-
meket bírnak, mert mind effele ha-
zugsággal csalták meg az embere-
ket. De honnan tudtak ennyi kép-
telen hazugságot fel-gondolni.

Diaphanes.

Kétség nélkül az ördög, ki hazug-
ságnak Attya tanította őket effele hasz-
nos hazugságokra.

Scotodulos.

Kérlek hadd-el, ne beszéllj töb-
bet róla: eleggé meg-tettzik ezek-
ből,

ből, hogy ezek sem tudományokra
se az időre nézve ne succedáltak az
Apostoloknak, mert minden állá-
pottok csufság, tudományok me-
ró káromlás és hazugság.

Diaphanes.

Még Domonkos Barát szerzetinek
historiáját meg-beszéllem, hogy azt is
meg-értse, ha igazán dicsekednek az
Successioval, annak utánna a többiről
magad-is ítélést tehetsz.

Scotodulos,

Beszéld el, hadd lássam itt-is mi-
némű kő lábakkal támogattyák
azok-is az ő Successiojoknak kő fa-
lát.

Diaphanes.

Bocsássa meg a felséges Ur Isten hogy
ilyen káromkodásokat kellett elő-hoz-
nom, imé a te kéresemre meg-cseleke-
dem, és ki-teritem e világ eleibe, az
Christus Jézus dicsősége ellé káromko-
do Babylonnak ékietlenségét, hogy az ő
követői

követői magokat meg-ismérvén nem
csak el-idegenedgyenek: hanem, az ité-
let napján maga menthetetlenek legye-
nek.

Antonius Florentiai Püspök: in
Historial. par. 3. Tit. 23. & 24. Igy ha-
sonlyittya ősvé Domonkos barátot Chri-
stussal. Az Ur Christus állattýában
valóságképpen, és méltósága szerent
valo Ur. Domonkos barát penig Ur, bi-
rodalom szerent. Domonkos Barát-
nak méltósága. Ez ugy mond, sok lá-
tásokat látott.

Egyfzer látta hogy Christus ez
világot meg-akarta itélni és elakar-
ta végezni: De Szűz Mária kértte,
hogy várakozzék, és küldgyön e-
lőfzer Prædikátorokat Domon-
kost és Ferenczet. Annak utánna
látta az Egnek meg-nyílását, és
minden szerzeten valo Barátokat
látott a' dicsőségben: és az ő szer-
zetin valokat (az Dominicanusokat)

nem látta: de az Isten fiától ilyen
szót hallott, hogy azok szűz Mári-
ának Palástya alatt volnának, kiket
ugyan ott is látott: Es azt mond-
gya edgy Minoriták rendin valo
Magister, ki nagy és mesterséges
könyvet írt Szent Domonkosról,
hogy ez látás felől azt mondhattya,
hogy Domonkos az Istent állattya
szerént látta, mint Szent Pál, mikor
az Egbe ragadtatott volt. Hally im-
már nagy kárólásokat. Mivel hogy
az Ur Christushoz hasonlatos,
méltán hivattatik Dominicusnak.

I. Az Ur ezt mondgya, én va-
gyok ez világnak világozsága: Az
Ecclesiá Domonkos felől azt éneklé, Te
vagy ez világnak világozsága. Az
Urrol minden profeták tanubizonságot
tesznek. Act. 10. Domonkosról pe-
nig Zach. II. Isten szavával mondot-
ta, véték kezembe két vész szót: edgy-
ket nevezém szépségnek, a' másikat kö-
télnek.

telnek. Az szépség avagy ékezség, az
pradikállo barátok rendi: A' kötél az
Minoritáknak rendi: mert nyilván va-
lo kötéllel ővedzik magokat. Minek e-
lőtte Domonkos ez világra születnék,
Velenczében kettőnek meg-írott képet
látatnak vala, Szent Márk egyházá-
ban. Mellyeknek edgyike az pradikál-
lo Barátoknak formájába avagy öltö-
zetibe vala írva, egy szál lilium virág
kezében: A' másik Pál Apostolnak for-
májára vala írva, az mint szokott az
Pál Apostolnak képe irattatni, mellynek
seje felett ilyen irás vala: Hagios
Paulus' az az, Szent Pál. Az lába a-
lati penig ilyen irás vala: Per istum
itur ad Christum: az az, Ez által
mehetni az Christushoz. Az másik kép
felett vala írva, Hagios Dominicus
az az, Szent Domonkos. Az lába alát
ennek is. Facilius itur per istum.
az az, könnyebben mehetni ez által.
Ne is csudálkozzál offéle iráson: mert

ben nevedik vala, hanem elméiében
valo erőben is.

VI. Az Ur, mikor meg-kereztel-
kedett szent János által, a' Szent
Lélek galamb formában szállott.
Domokos pedig Hispániába mikor nagy
szükség támadott volna, minden köny-
veit és ruháit el-adá és a' szegényekre
osztván, magát barátta szentelteté,
mint ha ujjobbá keresztelkedett volna.

VII. Az Ur szeretett minket, és
meg-mosott az ő vérével. Domon-
kos pedig szeretett minket tökéletességével
teljes, az érzékét Istennek adgya va-
la, elmélkedésben és imátkozásban
gyakorlyavala magát. Háromrendbé-
li verelességgel minden nap sanyargatta
magát, vas lánczal ostromozván mind
a' vérnek folyásáig tulajdon kezével,
edgyiket a' maga bűnéért, melly igen ke-
vés vala. Másikot a' purgatoriumban
gyöttrődökért: Harmadikot, e világ-
ban élökért cselekedte és szenvedte.

VIII.

VIII. Az Ur mikor Jerusalemben
ne, látván a' várost fira rajta, sokak-
nak szivek gondolattját meg-mo-
dotta, és Jérusalemre kőverkező
dolgozat meg-jövendőlte, és ezért
mondották ő felőle, nagy Proféta
támadot mi közöttünk. Domon-
kos mikor a' Városokhoz közelgetne, ke-
servesen sir vala azoknak vétkekért. és
mint igaz Proféta titkos és jövendő dol-
gozat meg-jelentett. Ezeket írja anto-
nius, mellyekben Domonkost Christus-
hoz hasonlítja.

Scorodulos.

Felséges Isten, hiszem nagy bűn-
tetésre méltó káromlás ez: hol haso-
lítottak az Apostolok valakit az I-
stennek szent fiához? kit ültettek
valaha az ű székibe. Szent Pál még
az Angyalokat sem meri hozzá ha-
sonlóknak mondani: De kétség
nélkül el hittem hogy Isten bünte-
tés nélkül nem hadgya ennek talá-
loit és hirdetőit.

Dia-

Diaphanes

Eddig személyeknek őszve hasonlításáról szollottam, de immár azt mondom-meg az csuda rételekben-is, melyekkel Christus Urunk Istenségét es emberi erő felett járo hatalmasságát mutatta-meg, mint tették Domokost hasonlová, és majd fellyeb valová az Ur Christusnál, honnan meg-látod ha Latriával tisztelik Domonkos barátot vagy Duliával.

Ugyanazon Antonius fol. 187. Christus Urunknak cselekedetir mint hasonlittya őszve Domonkos barátnak csudaival, rövid edé hald-meg.

Ugy vagy on ugymond, az Ur támasztot halottakat ugymint az archisynagogusnak leányát, az Naimbéli őzvegy afzszonynak fiát, és az Betaniai Lázárt: De Domonkos egy Romai őzvegy afzszonyn fiát, melyet az nagy alázatosság miat hirté sem

sem hagyá tenni a' Pápának. Egy Acfor, kire az kű fal reá szakadott vala és mind őszve rontotta vala a' kű, ő támasztá fel. Ismét egy Cardinált ki az lorollecset vala s' meg-holt vala.

Negyvenjővevényeket, avagy szarándokokat kik Tosolánál, az folyó vizbe el-mérültek vala, és sok ideig az víz fenekén fekűttenek, szentséges imád-ságának erciével mind éppen elevenen ki-hozá, kik felől az iulhettyük hogy ha meg-holtak volt a' vízben, meg-elevenítte: Avagy ha ugy éltek a' víz fenekén mint a' halak, csak elő hitta őket.

11. Christus kétszer eligittette meghalgatoit kenyérrel csudálatossan megszorítván a' kevés kenyereket, egyszer változtatta a' vizet borrá. Domokos is kétszer elégittette-meg a' barátokat Romában és Bononiában, az angyalokkal hordatván nekik mennyei kenyeret. Egy üres hordót jo borral meg-

meg-írái: borok nem lévén. Ismét az
vizta vizet is igen jó édesborrával-
tozatta.

III. De hallyrettenetes dolgot. Az
Úr ezt mondotta maga felől: Adattatott
énnekem minden hatalom mennyen és
földön. Ez a hatalom nem kevéssé kö-
zöltetet Domonkossal, az mennyen föl-
dön, Pokolbélieken való birodalom.
Mert az Angyalok ugszolgáltak néki,
mint akarta, a baroknak kenyeret bor-
datot vélek emberiformábā. Árú isen-
gedet néki: mert az ő tudományáról íros
könyvet háromszor vetették a tűzbe,
és mindenşzer éppen maradt, az E-
retnekek könyvei pedig meg-égtének.
Az vizeken is hatalma volt, mert mi-
kor az ur on ment mind az egész tarto-
mányban szörnyen esett az eső: de ő
imádásával meg-tartoztatta, hogy ő
reáegycsöp sem esett, mihellyen keresz-
tet vetett az égre. Az folyó vizbe köny-
vei bele estének, kiket az halaszok egy-
nehány

nap múlva ki-fogták a' vizből, és oly
szárazok voltak mint ha a' táskából
vették volna ki őket.

El-unnád halgatni mind azokat
a' káromló hazugságokat mellyek-
kel magasztallyák, tisztelik és *com-
mendallyák* ez ujjonnan támadott
barátnak Christussal való egyenlő-
ségét: hanem im még a' javába ket-
tőt hozok elő, az után a' maga ká-
pájába mint egy sákba bé-varrott
káromlót, a' kénköves tónak fene-
kén Örök feledékenységnek kötele-
vel le-kötve hagyom.

Ugyanazon Antonius pag. 190. írja
felöle: hogy Romában egy éjjel Domo-
kos barát imádkozik vala, és látta hogy
az Atyának jobbján, nagy haraggal fel-
kelvén a' Fiu, hogy mind ez egész föl-
dön valobűnösöket el-ve szesse: és áll
vala az a' éterben haragos tekintettel,
három dárda vala kezében, melyek
közűledgyikkel a' kevélyeket: Másik-
kal

kala gonosz kívánságban élöket: Har-
madikkal az bujálkodással gerjedező-
ket ölnéje meg-

Mikor senki nem találta nék ki
meg-engesztellye, Boldog Afiszoy
borula fiának lábaihoz és könyör-
ge, hogy lenne engedelmes azok-
nak kiket egyszer meg-váltot, és
igasságát irgalmasággal temperal-
nája. Kinek monda az ő fia: Nem
látodé mennyi bosszúságokat
tesznek ezek én rajtam. Monda
Mária, te tutz jó fiám mindeneket,
mert ezen az uton téríted magad-
hoz őket. Vagyon nekem egy hiv-
séges szolgám küld azt e' világra
hogy a' te akaratodat nékik meg-
mondgya s' meg-térnek hozzád.

Más szolgám-is vagyon pedig
kit melléje adok én segítségül:

Monda a' Fiú: Imé meg-halgatta-
lak jó Anyám, azért mutasd meg né-
kem kiket akarsz arra a' tisztre vá-
lasz-

laszani: Akkor Mária elő állatá Do-
mokost Christus eleibe, és monda az Ur
az ő anyjának, ez véghez viszjöl és
hírségesen a' mit mondottál. Akkor
szent Ferenczet-is eleibe állatá, azt is
hasonló dicsérettel illeté az Ur. Ez lá-
tás után Domokos meg-ismeré Feren-
czet, kit az előtt nem látott volt, és meg-
ölelvén s' csokolván monda, te vagy az
én társom, és te egy aránt jársz én ve-
lem.

Scotodulos.

Hiszem igen meg-találta fák a'
foltját: e' volna ám az Apostoli tu-
domány szerént való Succellio.

Diaphanes.

Halgasd el immár még az edgyet
ugyan azon Anthonius egy kevesse az
után írta: Domokos egykor éjtel az
templomban imádkozik vala, lön az
Urnak kezerajta és ragattaték az Isten
eleibe, látá az Istent ülni, és az ő Anyja
egy barát kápába mellette ül vala job-

kéz felől, az kápasáfir színü vala: Te-
kéntvén köröskörnyül, látá minden
szerzetben valoknak seregét, hogy Isten
előtt dicsekednének. Es mikor az ören-
din valok közül senkit nem látna ott,
meg-pirulván keservefen kezdé sirnia,
meg-ijedvén az Urnak tekintesitül és
Máriának dicsőségétül, nem mér vala
közel állani. Maria inte neki kezével
hogy hozzá menne: de ő nagy félelem
miatt nem mere oda menni, hanem ös-
tán az Ur maga szollisá, és ugy nagy
siralommal és alázatossággal lábokhoz-
borula, az Ur fel-költé, s kérdé okát il-
lyen nagy felelemmel való sirásának?
Monda Domokos, mivel hogy minden
szerzetben valoknak seregét látom a te
dicsőségednek tekintési előtt: az én
szerzetemen valokat sohol nem látha-
tom, oh jaj énnékem s' hová löstök
azok? Kinek monda az Ur: akarodé
azokat is látni? Monda Domokos, azt
kívánnám Uram, akkoron az Ur az ő
Annyá-

Annyának Máriának az kápán felkyl-
valo mántlika alányula s' monda: Im-
bol Anyámnak commendáltam a te
szerzetednek seregét. Még is kérdé az
Ur, ugyan akarodé látni a te szerze-
tednek seregét? Domokos monda, azt
kívánnám Uram: Maria az ő fiának
kedvéjért, két felé nyitá rajta azt a
nagy aranyas bárát kápát kinek bővsé-
ge Menyországnak minden dicsőségét
bé-főgi vala, látá Domokos Máriának
kápája alól, az hol nallya alat mint pis-
logatnak vala ki az ő szerzetin való
Barátoknak seregi, öröme fordula az
ő siralma. Az Dominicanusokból lak-
nak menyországnak.

Scotodulos.

Ertem immár eredeteket szent-
ségeket és merő Isteni káromlással
tellyes hazugságon fundáltatott
Successiojokat, az Apostolok után
majd ezer Esztendővel támadott,
új vallásu Barátoknak: E világnak
vaksá-

vakságán csudálkozom, hogy magát effele hazugságokkal el-hadgya hitetni.

Diaphanes.

Bé-rekeszttem azért felőlök való itéletemet a magok Attyafiaiának bizossággal, mellyből mindenek meg-isméjzennek utánna, minémű hitelének és böcsületinek kellesték köztünk lenni mind személyeknek s mind tudományoknak.

Azt írja Páter Kalauz, hogy az melly gyülekezet csak egy hazugságban meg-fogatik-is, nyilván való dolog hogy a' nem lehet igazságnak oszlopa s' erőssége, és nem tsak az ő tanításának bátorságossan, nem hihetünk, de sőt abban bizonyosok lehetünk, hogy ha a' hazugságnak Attya belé tojhatta az hazugságot, nem lehet Christus nyája. *Kal. l. 4. par. 1. p. 328.*

De ezt nyilván látjuk hogy ez uj-
ionan

jonnan magoktól támadott Barátok nem egy hazugságban tapasztaltatnak, hanem inkább minden tudományoknak szerzeteknek és méltóságoknak erőssége hazugságon áll, hazug fabulákkal támogatott-meg. Azért Páter Kalauzzal azt mondjuk hogy nem lehet igazságnak oszlopa az ő gyülekezetek, sem az tanításoknak bátorságossan nem hihetünk, mert hazugságon fundáltatot egyházi hivatallyok, tudományok, nem az Apostaloktól vőtt eredetet az ő tudományok, mellyet most tanétnak: nem igazság szerént való Successori az Apostaloknak.

Scotodulos.

Ezeknek mind tudományoknak s' mind magok viselésének az Apostali tudomántul való különözéseket immár értem, Istennek hálá, de még-is vagyon egy kérdésem, kérlek ne resteld velem való dajkálkodásodat, mert jövendőbe nem lé-

szén el-temetve, a' mit most az én
elmémnek ládájába rakogatz.

Diaphanes.

Kész vagyok arra is: csak egy-
háyszóval, a' conformitásnak könyv-
ből azt mutatom-meg, honnan tanul-
ták ez hitetők hogy az Ostyá testé vál-
tozzék: nevésségre való dolog, de nem
csufság mert a' Pápák bulláiával meg-
erősített historia. Azt írják abban a'
könyvben, hogy Ferencz frater egykor
misét mondott és a' pohárba egy Pök esett
völt, melyet ő nem mert ki-vetni (felt,
azt vélem azon hogy az Christus vére
reá ragadt, és heába kellett nék annak
a' földre esni) meg-itta a' vérrel edgrút,
annak utánna vizketnik ezdet a' sára,
s' meg-vakarta: és a' pök az Fraternék
sérélme nélkül a' szarán jöt.ki. lib.
Conf. fol. 72. Ismét fol. 67. Egy Bo-
nelus nevű ember nem akarta el-hinni,
hogy az Ostyá testé változzék, s' azt
mondotta völt, hogy az ő samára meg-
ennéje

ennéje azt az Ostyát: Ezt halván An-
tal Barát, mindgyárt misét mondott, és
az meg-áldott misét az Szamárnak elei-
be vitte s' meg-mutattának: Szamár
a' bizonyosság. Az Szamár mindgyárt
térdre esett és fejet hajtván előtte isz-
telt. Ezt látván Bonelus Catholicus sa-
lett. Bonelus az Szamártult tanulta, An-
tal az Szamárral bizonyított.

Scorodulos.

Hát ez nem az Apostolok irásá-
ból, hanem az Szamárok Scholajá-
ból jött értelem. Antal volt, Sza-
márral bizonyította vallását, még-
is szentek? még-is régiek? s' még-is
Apostolok Succesori.

Diaphanes.

Immár ha mit akarsz kérdeni, lássad:
meg-felelek az mint ígértém vala ma-
gamat.

Scorodulos.

Ennyi számtalan nyilván valo,
szárvas és az Christus Jéfusnak ér-
deme

deme, diédsősége és tisztessége ellen való hazugságokat látván az emberek: azt kérdem ha volté ennyi időnek közbe vetése alát valaki, ki ezeket elzébe vőtte volna, és ha eszékbe vőtték, miért nem szoltak ellene.

Diaphanes.

Im te mind ezeket én velem egyetembe, gyermekségedtől fogva láttad hallottad, s ezeknek nézésében gyakorlottad magadat: s még is azt mondod vala nem régen, hogy eszedbe nem vőtted az álnok sáfároknak mesterségeket: S mint így volt eleitől fogva e világi embereknek dolgok: Mert az lelki szolgálatnak méltóságos színe állat, ez álnok sáfárok okosak voltak és serények a magok hasznáranéző hazugságoknak felgondolásában, találásában és szaporításában: igen vigyázók azoknak oltalmazásában: Ez világ viszont bé-bunyván szemét válogatás nélkül a mit eleibe at-

be attanak, a valélt, ama szokot, de bizony bolond vélekedéssel vigasztalván magát: En ahoz tartón ugy mond magamat az mit ők mondanak, ő számádsók az, ha gonoszul sáfárkodnak a jó tisztben. Tudom bőrével fizet a Roka az tikok el-bordásáért, ha én meg nem szolettom is. Igaz az, hogy bőrével fizet, de a val a fizetéssel meg nem tér a te károd. Példák.

Scotodulos.

Bizony igaz dolog az: hogy az melly lelkeket ők pokolra visznek, noha magok is el-vesznek, de a val azok vissza nem jűnek: Mint a ki tudatlan és részeg hajófra bizza gyermeket hogy által vigye a folyó vizen, el-fordittya a hajót, a vízbe őli a reá tudatlanul bizot gyermeket, maga is belé hal: de a val az ő veszedelmével meg nem tér az gyermekes embernek kára.

A bálványozók az ő tevelgyésekkel

rett kárnak megfizetésére nem elegek.

Diaphanes.

Igaz, azért kellene ám embernek szemét nyitva tartani, vigyázni, és meg-látni hová lépik mikor az uton me-
gyen. De hogy az emberek eszékbe ne
vegyék az ő vezzedelmes álnokságokat,
ilyen fanalbol szűt Superlatot von-
tak szemek eleibe. Az Isteni szolgál-
latnak minden rendit idegen nyelven
szolgáltatták, hogy meg ne nyissák sze-
meket az emberek: A' szent írásnak
olvasását meg-tiltották erősfenyéték a-
lat, erőspenitentiának birsága alatt, a'
deákokat, a' Papoknak, és Barátoknak
tudatlanát, a' Bibliának olvasásátul,
házoknál való tartásátul, tiltották:
hanem a' helyet a' magoktul szerzet Bre-
viariumnak, és Legendáknak körös
szénáit raggatták vélek. Mind az
által a' felséges Ur Isten ugyan nem bat-
ta tellyességgel el-temettetni az ő igaz-
ságát, sok hívekben meg-tartotta az ő i-
gaz tisz-

gáz tiszteletibez való buzgó szerel-
mér, meg-nyitotta szemeket, és ellene
irtanak, szolottanak az Antichristus
ordításának. Mint régen az Izrael fia-
inak Istentől el-idegenedet és tellyessé-
ggel az Bálványoc után vetemedet fia-
között Illyés Profetát meg-tartotta, ki
mindenkor ellene szollott, tanítot, cse-
lekedet az Országban közönségesen
el-áradott bálványozásnak: Illyés
példája melly ellen mondás miatt an-
nyéra jutot néha, hogy puszta kon kel-
let a' sok bálványozóknak káromlása és
üldözése miatt bujdosni, a' hol Isten hol-
lok általtáplálta az ő dicsőségének ki-
nyilatkoztatásának idejéig: 1 Reg. 19.
14. s' végre felkiálta az Urhoz a' Bál-
ványozásnak el-áradása, és az igazság-
rol való bizonság tévőknek fogyatko-
zások miat mondván: Nagy busulásom
vagyom az Seregeknek Uráért Istené-
ért, mert az Izrael fia el-batták a' te
szöveiségedet, le-rontották a' te oltári-

dat, és a te Prophétáidat meg-ölték
fegyverrel, és én egyedül maradtam, en-
gemet is pedig balátra keresnek. Illyés
Prophéta panaszkodása. De meg-
vigasztalá az Ur ötet mondván: No-
ha te nem látod s' nem isméred ö-
ket, de vagyon még énnékem hét
ezer emberem, kik a' bálvának
térdet nem hajtottanak. Így mon-
dom, noha el-áradott volt a' bálványo-
zásnak utálatossága teljességgel, de a-
zért, minden időben támasztott és tar-
tott az Ur olly személyeket, kiknek
nyelvek és írások által az ő igazságáról
tanubizonságot tőtt.

Scotodulos,

Ezek pedig nagy dicsekedéssel és
teli torokkal azt mondgyák hogy
az ti hitetek, és vallástok soha nem
volt, és csak birrel sem hallatott
Luther Mártonnak és Calvinus Já-
nosnak előtte, azért új, és az Apo-
stoli tudománytul idegen tuda-
mány

mány a' ti vallástok: Kivánnám az-
ért tőled, hogy ebben is el-igazé-
ságnál: hogy tudnék mit felelni né-
kik mikor e' felől való vetekedésem
lenne vélek.

Diaphanes.

Bátor: meg-cselekedem, öröme st. is.
Ennek okáért nyilvánban való értelem-
nek okáért, Először a' mi keresztyén
hitünket és vallásunkat. Részenként,
avagy czikkelyenként számlálom elő:
Annak utánna, azoknak bizonyos és ré-
gi voltárol szolok Isten által.

*A' keresztyén hit három részben
consideráltatik.*

*A' mi igaz, régi, és az Szent Aposto-
loknak irásával egy nyomban járó hi-
tünk, tudományunk és vallásunk há-
rom részben foglaltatik-bé.*

*Első részben, a' felséges, mindene-
ken uralkodó Istennek ismereti.*

*Másodikban: Annak a' mindene-
ken uralkodó*

ken uralkodó, de láthatatlan Istennek igaz tisztelgetinek módgya és rendi.

Harmadikban a mi keresztyéni magunk viselésének illendő módgya.

Az Istennek igaz ismeretiről való vallásunk ez:

Mi hiszünk egy Istenben, a ki mennyet földet teremtetre. Ezt, az teremtető és mindeneken uralkodó Istent, ismérjük, hiszszük és valljuk, állattyában egynek, személtvében háromnak lenni: e személtvéket nevezzük a Sz. Apostoloknak irások szerént, Atyának Fiának és Sz. Léleknek. Rövid szoval, az igaz Istennek ismeretiről a mi keresztyéni hitünk ágaiban, az Apostoli Credóban a mint vallást tétszünk, azonképpen hiszünk. Achanasius a mint a keresztyén hitnek formáját meg-írta, avval edgyezünk, a szerént hiszünk. Ha mi ezzel ellenkező dolog vallásunkban talál-

találhatnánk, készek vagyunk elhadni.

Ez a keresztyén hitnek fundamentuma, ezt tartjuk mind régi, s mindig vallásnak. Mondgyáké a te Pápiáid, hogy új vallás? mondgyáké, hogy Luther Márton, avagy Calvinus János kezdette?

Scotodulos.

Nem hallottam azt túllók.

Diaphanes.

Hát az Isteni ismeretről való tudományunkat méltatlan kárhoztatták, és hazudnak mikor új tudománnak, és Luther találmányának mondgyák.

Scotodulos.

Az Isten Fiának ismereti felől mit vallatok?

Diaphanes

Azt hiszszük valljuk és tanéttuk: hogy az Atya mindenható Isten, a véle egy állatban és természetben való Fiát, az ő örökké való bölcsességének tanít-

osából bizonyos időben el-bocsátta, és
Aszsonyiállatnak magvából sz. Lélek-
nek ereje által, igaz emberi testben öl-
töztette, az emberi nemzetnek örök
kárhozatból való ki-szabadításáért
halálra adta, és minékünk közbenjáró-
vul rendelte, adta és commendálta, illyé
szóval: Ez úgy mond, az én szerelmes
Fiam, kiből az én kedvem be-tölt, ezt
halgassátok. Matth. 3. 7. & 17.

Ezt tartsuk, vallyuk és hisszük, igaz-
természet-szerűen való Istennek és igaz-
embernek lenni, az Isten és emberek kö-
zöt EGYEDÜL VALÓ közbenjár-
ónak. 1 Tim. 2. Egy az Isten és em-
berek között a közbenjáró) mint sz. Já-
nos tanét, mondván: Fiaim, ne vétkez-
zetek, ha pedig valaki vétkezendik
(ne esedezzetek bátor senkinek ne jár-
jatok senki után Isten haragjának meg-
engeszteléséért) vagyon nekünk Isten
előt kedves szósolónk, az IGAZ Jézus
Christus: ez a mi bűneinkért, s nem
csak a

csak a mi bűnünkért pedig, hanem
mind az egész világnak bűnéjért, en-
gesztelő áldozat. Ez nem új vallás a-
vagy tudomány, hanem a mint magad-
is látod az Apostolok irásán fundálta-
tott ha ennek ellene mondana valaki
azt méltán tarthatjuk mi ellenségnek,
az is minket: De úgy aránzom hogy
a Pápisták sem különböznek ebben töl-
lünk. Ha velünk tartják pedig ebben:
bát a magok lelki ismérői és szent iré-
lők, ki meg-mutattya nekik hogy minket
méltatlan kárhozatnak, és hazudnak
mikor ujhitnek nevezik a vagy Luther
vagy Calvinus találmányának mond-
gák a mi hitünket az Istennek ismére-
ti és a közbenjáró Jézus Christusnak is-
mérői s tisztelési felől.

Scotodulos.

Nem itélem hogy kárhoztassa-
nak ebben, merta' szent irás ellen
nem szólhatnak lelki ismérői sé-
relme nélkül: Ő magok-is ezent
P4 vallyák

vallyák penig. Hanem ha a' Szen-
teknek segítségre való hivattatá-
sokat, melyben ők nagy reménsé-
geket vetették, fájlalnák: Mert azt
mondgyák hogy csak e' világi Feje-
delmek eleibe sem mehet ember,
az ő utánnok való, denékik kedves
szolgáknak közbe járása, oktatása
és törekedések nélkül, mennyivel
inkáb a' Felséges Istennel nem be-
szélhetni, az ő előtte szolgáló, né-
ki kedves, Angyaloknak, és külön
külön félerendből álló szenteknek
igazgatások és törekedések nélkül.

Diaphanes.

Noha csak az okosság is meg-mutat-
tya, hogy esze vesztet bolond ember az,
a' ki Fejedelmével akarván szembe len-
ni, annak minden szolgálóihoz folya-
dik, kiknek sem neveket sem tiszteket
hivatalljokat, sem számokat nem tud-
gya. Mindaz által ezeket sem mond-
hattuk eszeseknek, mert bizony sem
neveket

neveket, sem tiszteket, sem számokat né-
tudgyák azoknak a' kiknek ők is efedez-
nek: *Ama Gergely Pápa mondása se-
rént: sokaknak teszünk, úgy mond, mi
tiszteletet e' földön, neveket a' Calen-
dáriumba böcsületeffen be-irván, kik-
nek lelkek gyötrődik pokolban. De ezek-
ről immár szollottam ez előtt, Im meg-
felelek azért erre is Isten által,*

Istennek akarattját és tiszteletinek
módgyát a' sém irásból kell tanulnunk.

Előszór: Gondold meg, hogy
miképpen a' bűn miatt még rom-
lot ember nem hasonló az Isten-
hez, azonképpen nem illendő sem
elégendő Isten előtt való dolga-
inknak véghez vitelére a' romlott
embereknek szokáitul vőtt példa,
hanem az ő akarattját ismértett,
és tiszteletinek módgyát az ő tőle
előnkbe adott szent irásból kell ta-
nulnunk.

Mert az Isten nem hasonlatos az

változando emberekhez, mint meg-
vagyon írva a' Prophétánál: Ose. II.

Isten vagyok én, és nem ember. Mert
az én gondolatim nem olyanok mint a'
ti gondolatitok, sem az én utaim nem
olyanak mint a' ti utaitok azt mondgya
az Ur: Mert melly igen távul az Egh
a' földtől, olly igen távul vannak az én
utaim a' ti utaitoktól, és az én gondola-
tim a' ti gondolatitoktól.

Másodszor: Mind nyakát sza-
kasztja Isten ez illyen emberi o-
kofságtul találratott példáknak, az
Sz. írásnak imez nyilván valo szép
és meg-változtathatatlan monda-
sival: Mint mikor így szól az Isten:
Imhol az én kedves és választot
szolgám, kit az én lelkem kedvel,
és az én lelkemet adom ő belé, ez
mondgya-meg a' pogányoknak az
ítéletett. Efa. 42. 1. Ha szolgát ke-
res valaki, ki által Isten eleibe adgya
az ő szükségés kívánságát, és ki ál-
tal ért-

talértheffe Urának akarattját, Im-
hol az Istentől ugyan erre válasz-
tot közbe járo szolga: nem nagy
hitetlensége, az Istentől erre ren-
deltetett kedves közbe járo szolgál-
jával meg nem elégedni? Ísmég:
Ez az én szerelmes fiam, kiből az
én kedvem bé-tölt, ESZT HAL-
GASSATOK. Matth. 3. 17.

Nem Isten parancsolattjának nyil-
ván vakmerőképpen valo meg-segéseé
ez? mikor meg-mutatja ő maga, ked-
vesnek, szerelmesnek, fiának mon-
ván parancsolja hogy chez folyamjunk,
ezt halgassuk s' mi romlot gondolatunk
berént nem bizhatván ennek elégeden-
dő voltához, ollyakhoz folyamunk ki-
ket nekünk nem commendált, kik köz-
zül némellyeknek lételek, s' némellyek-
nek még idvességek felől is kételkedhe-
tünk. Ísmég: Egy, az Isten és emberek
közöt valo közbe járó, kérdened, a' sok
közszül valyon mellyik az? Az em-
ber Jé-

ber Jēsus Christus. 1 Tim. 2. 5. Ha-
csak egy, mit csavarogsz hát te sok eze-
rek után?

Ez ám az Isteni káromlás, mikor az ő
savának nem hisznek: mikor az Idve-
zitő Christusnak közbe járásával meg
nem elégsznek az emberek. Im nagy
méltatlanul még-is azt merik mondani
hogy régi hitük vagyon, és hogy az Apo-
staloktól vőtték tudományokat, maga
nyilván látták hogy az Apostolok csak
egyre mutatnak. Meg sem bizonyíthat-
ták hogy az Apostolok a Christus Jēsus-
nak kivüle valakinek könyörgöttének
volna, hogy érteket esedezték: Sem irá-
sokban nem olvasták. Egy felől tisztel-
lik és imádgják őket: más felől hamis-
sították, mert sem életüket nem követik,
sem irásokkal meg nem elégsznek: Ité-
letire hagyom akár kinek-is ha méltán
nevezneké minket uj és az Apostalok-
tól idegen tudományu embereknek, a-
vagy méltatlan.

Híszszük

Híszszük, vallyuk és tanéttyuk,
hogy az Istent félni és tisztelni kell
mindennek, az ő szentigéjének ren-
di, tanétála és igazgatása szerént,
nem az embereknek gondolat-
tyok és találmányok szerént: Hir-
dettyük az Evangeliomat és a szent
Profétáknak irását minden nem-
zetnek az ő nyelve és értelmé sze-
rént: Matth. 28. Az Sacramento-
mokat szolgáltattuk az Urnak
szerzése szerént, mint az Evangeli-
sták meg-irták és Szent Pál irásban
hadta. Matth. 26. Luc. 22. Mar. 14.
1 Cor. 11. Ez is régi hit és nem ujjonnan
támadot, nem Luther Márton gondol-
ta, sem Zuiglius találta. Méltatlan
szólnak azért a kik minket uj tudomá-
nyuaknak hinak, Mert így volí paran-
csolva a szent Apostaloknak, Matth. 28.
Mennyezek el e szelles világra, hirdet-
vén az Evangeliomot mind a népeknek,
és meg-keresztelvén őket, Atyának Fiu-

Q

nak és

nak, és Sz. Léleknek nevében. Tanít-
vánöket, hogy meg-tarcsák mind azo-
kat mellyeket én parancsoltam ti nek-
tek. Így prédikálták az Evangeliomot
minden fele nemzetnek az ő nyelve és
értelme szerént, a Sacramentumokat-
is a mint az Urul vötték úgy szolgál-
tatták. A Profetáknak-is meg-volt
parancsolva hogy az Isteni tiszteletnek
minden módgyát az Istentől tanulják,
és a szerént tiszteljék az Urat: Vala-
mit (ugy mond az Ur,) én nektek pará-
csolok, azt őrizzétek és cselekedgyétek,
ahoz netegyetek, se el ne vegyetek abból
valamit. Deut. 12. 32. & 4. 2. Prov. 30. 6.

Mikor azért mi az Isteni tisztelet-
ben minden tudományunkat az
szent írással támasztyuk és bizo-
nittyuk, nem monhattya senki igaz-
zán hogy mi az Apostolok tanítá-
sátul idegen és magunktul talál
avagy gondolt hitet követnénk.

Scotodulos.

Kicsó

Kicsodák az uj hitűek?

Diaphanes.

Kétség nélkül azok, a kik a bent iás-
ban eleikbe adott formáját az Isteni tisz-
teletnek el-változtatták, magok gondo-
lattyá szerént, időről időre nevelték a
magok fejétül talált formáját az Isteni
tiszteletnek.

Kicsodák legyenek az uj hitűek.

El-távoztak az Apostoli egy igyű
alázatoságtul, el-változtatták az E-
vangeliom hirdetésnek hasznos formá-
ját mellyet követtek az Apostolok
predikálván az Evangeliomot minden
nemzetnek nyelve szerént, mondom
idegen nyelven kezdettenek szolani,
mellyel az Istennek ismertetit és akara-
tyának értelmét, el-reitették azoktul
a kiknek hirdetniük kellett volna, Isten-
nek Fia azt parancsolta, Math. 10. hogy
nyilván kiáltsák, predikállyák, ők pedig
el-reitették befedezvén a lelki szövét-
neket az idegen nyelvek palástyával:

Q2

Az

Az Euaḡeliomnak még a' nevét is le-törték, Misé't adtak helyében. A' Szentféges Sacramentomoknak szolgáztatását is meg-elegyértették a' magok emberi találmányának korpájával: A' keresztségnek Sacramentomat az Apostolok vízzel szolgáttatták, ezek főc olajt magok nyálából és porból csinált sárt adtak melléje: Az Urnak parancsolatya ellen, *non addes* az az, hozzá ne tégy. Az Urnak Vacsorájának kenyerét el-változtatták, a' Bort vízzel meg-elegyértették, és a' kőseget ennek közlésétől ugyan ki rekesztették: közönséges nevezettel áldgyák-meg, mondván vegyétek, s' maga veszi: egyétek, s' maga eszi-meg. A' pohárt is: Igyatok ebből minnyájan, s' maga iszja-meg.

Scotodulos.

Mikor, s' kik voltak mind ezeknek fel-gondoloi, ha az Apostolok-tul nem

tul nem tanulták volna, akarnám hallani.

Diaphanes.

Nem egyennek Authora sem egy időbe találták mind ezeket, hanem egy más után, egyszer egyik edgyet gondolt, más-szor másik toldot is még valami czikkels hozzá: ezért nem vőtték észekbe az külső renden valók e' nagy változást, valamig a' szent írásnak olvasása tilalom alatt volt,

Scotodulos.

Mondgy egy néhány bizonyos példát mind ezekre.

Diaphanes.

Hallottadé, vagy olvastadé valaha, hogy az Apostolok között valamellyik meg-koronáztatott volna három rendű koronával, hogy magát Istennek hívatta volna mint a' Pápa? Dist. 96. c. Satis evidenter

Hogy e' seles világon való keresztyénségnek fő Püspöke? lib. 5. Sexti cap. Felicitis, in Glossa.

A Pápa Istennek hívatta magát.

Hogy a' Pápa és a' Király közöt annyi külömbség legyen, mennyi a' Nap és a' Hold közöt. lib. 1. Decr. Greg. tit. 33. Solis a.

Scotodulos.

Soha nem hallottam: de hogy mernéje egy tetves Barát ezt magára venni? Mert e' tûrhetetlen káromlás.

Diaphanes.

Olvasd meg a' megjegyzet helyeket, és bizonyosan megtalálod a' mini mondom.

Scotodulos.

Hát bizonyosan ez az Anti-Christus: kirúl sz. Gergely Pápa szolot, mondván: En nyilván és bátor-sággal mondom, hogy valaki magát mindenek felet valo közönséges Püspöknek hja, avagy hivattat-nikiványa, az ő fel fuvalkodot ke-vélységében, az Anti Christusnak

Hoff.

Hopmestere: mert magát az többi előtt valová té(zi. Greg. ad Maur. Imp. l. 16. epist. 30 Item l. 6. ep. 188. & ep. 194. & lib 7. ep. 3. & 74. & 79. & 80.

Diaphanes.

De nem csak Gergely Pápa szollot így felöle: mert Arnulphus Aureliai Püspök is (ez előtt 600. esztendő tájba) in Concil Remensi, nyilván szollott az Romai Pápáról mondván: Ezt a' magas székből ült, ez bársony rubával rü-döklöt minek vélték? tudnia illik, ha szeretet nélkül hagyatik, és csak tudományában dicsekedik és felfuvalkodik az Isten Templomában ülő Anti-Christus, és magát úgy mutogattya mintha Isten volna. Spec. Rom. Pont. pag 28 4. Thes. 14.

Ehez hasonlo dolgot szollott Eberhardus Salisburgomi Ersek 1240. esztendő tájban, az Reginoburgomi Conciliomban. Joachimus Abbas Calaber: és Francisc. Petrar. ep. 20.

Q4

Scotodu-

Scotodulos.

Oh nyomorult vak világ, serkeny fel az álomból, és ilyen nyilvánvaló intéseket meg-látván, forduly arczal a' te Uradhoz Istenedhez? Ne hadd magadat az Anti-Christus porádzán hordoztatni.

Diaphanes.

Veszedé immár eszedbe hogynem az Apostoloknak hanem az Apostaiáknak Successori, ez alá néző fel fuvalkodott kevély Papok Barátok?

Scotodulos.

Eszemben vőtem, dicséret az Istennek, ez után mást-is tanithatok De ez előtt azt mondád hogy az Misét né egy éber szerzette, sem edgy időben, hanem külömb emberek raggatták össze darabonként: kérlek azt is bizonyos-meg.

Diaphanes.

Nyilván vagyok, hogy az Ur Christustul az ő miérestünk való halálának emlé-

emlekezetire szerzett Sacramentomat nevezték Misének, és áldozatnak: Innen az Misében való babonás cselekedettyeknek, tizfra Ceremoniáknak eredetük a' Christusra és az ő Apostalira, hogy azoktól kézről kézre vőtték és tanulták: De más felől magok meg-vallják hogy az apostolok ideje után példájok és irások kívül darabonként toldozták minden Ceremoniájokat össze, az emberi elmének gondolatnyából.

Christus Urunk az Szentseges Sacramentomat minémű Ceremoniával szerzette, az Evangelisták meg-irták: Matth. 26. Luc. 22. Miből szerzette legyen azt is elönkbe adták. Mert nyilván irják, hogy az közönséges vacsora után, azon vassorátul maradt kenyérrel, melyel az Húsvéti Báránt megették, mondom az minémű kenyérrel éltek akkor egész Sida Országban, mind szegények s mind gazdagok, abból

az kenyérből és azon Vacsorátul maradt Borból szerzette a Sacramentomi Vacsorát.

Első. Alexander Püspök (még ekkor nem hívták magokat a' Romai Püspökök, sem Pápáknak, sem universalis Episcoposoknak, az az, közönséges Püspököknek) én nem tudom minémű indulatból, a' közönséges kenyeret le tévén, kovosztalan pogácsát rendele helyébe. Aur. leg. lib. 4. cap. 119. Phil. Berg. Supl. Cron. l. 8. De nem az Apostaloknak szájátul vőtte, sem írásokból nem tanulta, hanem az Apostaloknak haláluk után magátul gondolá.

Még ekkor a' MISE nem született volt e' világra: Pradikátor volt ez, Bal. de Act. Rom. P. lib. i.

Mindazáltal, a' Sacramentomi kenyérben ez után sem volt semmi változtatásmaid 600. esztendeig: A' keresztyének hazoktól vittek az Ur asztalára kenyereket, a' ki minéműt vihették, abbot

(abbol éltek a' Papok is) és csak abbol vőttek az Ur Vacsorájának közlésére való kenyeret. Ama nagy Gergely Püspök is (kimeg-bólt Christus Urunknak 604. esztendejében) így élt vele. Legen. lib. 3. 193. in vit. Gregorii. Az Apostalok után 600. esztendeig közönséges kenyérrel osztogatták az Ur Vacsoráját.

Az után időről időre egy más után következő Püspökök öregbítették, toldozták foldozták a' Misé, minde-nik varrot valamit hozzá, a' minékit teczet: Némellyik az Evangeliumot és az Epistolát keverte közébe, némellyik a' Cantust, Antiphonákat némellyik: Mint e' következő Registromban meg-látod.

Anno Domini.

I. Clemens és Anacletus a' Dominus vobiscum által való Salutatio, mely a' misében hétszer mondatik, mellyet vőttek a' Ruth könyvéből

véből. 96.
 Alexander P. Qui pridie quam
 pateretur, ez igeig: hoc est Corpus
 meum. 120.
 3. Sixtus a' Sanctust. 128,
 4. Telephorus a' Tractust. 130.
 Telephorus 2 Gloria in excelsis
 dist. 1 can. nocte 130.
 5. Pontianus és Damasus a' Con-
 fiteort. 235.
 6. Sylvester a' Görögöktől vör-
 te, s' ide foldozta a' Kyrieleitonr.
 3160.

7. Marcus P. a' Symbolomot a-
 vagy patremet. 338.
 8. Siricius P Communicantes.
 & memoriam venerantes 360.
 9. Damasus az Alleluját. de con-
 d. 1. can. hi duo. 369.
 10. Celestinus P. az Introitust
 szerzé a' Miséhez. 426.
 11. Oroszlán P. a' Præfatiokat, de
 conf. de 1. Can. Innuenimus 440.
 12. Gela-

12. Gelasius P. a' Collectákat Tert.
 in Apolog. 39. 486.

13. Symmachus Et in terra, Hilari-
 usul Piſtaviomi Püspöktől vörvé. 490.
 Oroszlán P. Hanc igitur oblatio-
 nem, eddig: placatus accipias Item San-
 ctum Sacrificium. 440.

Harmadik Oroszlán P. A' Tömié-
 nyezést.

14. Első Gergely P. és Hetedik
 Gerg. Az offertoriumat, de conf. de 2.
 can. Omnis.

Damasus Az Evangelionnak és E-
 pistoláknak részecskéit.

15. Sergius P. Agnus Dei.

16. Harmadik Gergely P. Sancto-
 rum sollemitas.

Nagy Gergely P. a' Pater noster.

Első Gergely P. Compendat és Se-
 cretákat.

17. Miklos P. A' Sequentiakat,
 Nothgerus Apád Ur szerzéséből.

Olvasd ezekre Decret. 1. at. hor-

R

tulum

tulum anima: Auream legendam Petri de Natal. Balcum de actis Rom. Pont. Platinam & Phil. Bergo Supl Cron.

Ha ez dirib darab föltokból össze toldozot és ennyi esztendőknék közbe vetésével, ennyi egy másfél messze idővel születet embereknek elméjéül felékesítettet MISÉT itélettel megtekénted, meg isméried hogy nem az egy nyomban Járó Apostaloktul sármazot és hogy méltatlan kérkedik a csácsogo varju az Apostaloktul vött Successioval. Mert ha mindenik elvonnája ez izisraöltözetű Misétül, az ő találmányát az melyet ő hozzáragasztot, nem csak mezitelen maradna, hanem ugyan mindenestül semmivé lenne. Hasonlatos azért az Aesopus varjujához, kiről azt írják hogy mikor az madarak fejedelme eleibe készült volna, hogy magát bé mutatván dicsekedhetnék meg kolculta vala a szép tallu madarakat és azok

azok felruházták volt az ő tallokkal: Látván az variu melyékes volna az más madarak tollával meg kezdé őket utálni és az többiül kíván vala tiszteltetni: Az madarak ezen meg boszszankodván, mindenik az ő tollát viszsza veszi vala, és így ő maga mezitelen maradván szégyenkedik és fázik vala.

Hasonlatosság az varjurnul.

Scotodulos,

A mint eszemben vészem az Ysteni tiszteletnek az Apostalok által ki adattatott igaz modgya szintén úgy járt ez fok Püspökök vélekedési és találmánya miatt, mint mikor az gyermek (az mint szokták mondani) elvész az fok Bába között.

Diaphanes.

Igen illendő képpen szollasz hozzá: Ugyan is azért olyan himes az Misedondoruba, hogy sok edgy másból különbö

nőző foltokbul áll a' Míse sok szaboja volt, ki ujját szabta, ki Gallerát, ki az prémit igaz gatta reá. E' volna ám az Apostolok halála után ujjonnan támadott hit: ezek mondaszhatnának igazán Scismaticusoknak, kik a' szent Apostaloknak rend tartásoktól, és írájokban ki-adott Isteni tiszteletűvel szakadtanak, és a' magok feiktől talált tiszteletnek modgyát tartják és követik.

Scotodulos.

Azt csudálom én, hogy valaki valamikor nem támadott ki eszébe vévén, ellenek szolott, irt, avagy tanított volna.

Diaphanes.

Minémű alkalmatosságbol született a' Míse.

Ezek mind a' miatt lettenek atyámfia, hogy a' forrást, mellyből az Istennek igaz ismeret és tiszteletinek modgyát kellett volna meríteni, a' Bibliát elrekkent-

kentették, temették, és senkinek olvasni nem hadták (a' mint: még most tilalmazzák a' mennyire töllök lebet) bé-kötötték ez világnak szemét hogy ne lássanak az emberek: Így bé-kötvén szemeket az embereknek, azt adták eleikbe a' mit akartak, minden találmányokat szent írásnak neve és színe alatt árulták: mellyet ha markokban kaptak, azonnal tradicionak neveztek. De az véghetetlen irgalmaságu Isten meg-szánta e' világnak ez Egyiptomi sötétségben való sanyaruságát, a' szent írást, mellyben az ő szent akarattját és tiszteletinek modgyát előnkbe adta, e' bálványozók, és magok találmányának imádoinak tömlőczéből, az nap világ-ra hozta, minden nemzetségnek eleibe terítette és ki-nyitotta, elannyira hogy még az gyermek-is Profetálnak, és dicserik az Urat, az ő ki-jelentett igaz ismeretinek utaszerént.

Mindazáltal, ugyan soha nem had-

12. a' Felséges Ur Isten az igazságát tel-
 lyességgel el-oltani, minden időben tá-
 masztott bizonyos személyeket (mint
 régenten Illyés Proféta idejében is csele-
 kedett) kiket megvilágosított, az igaz-
 ság szeretetinek buzgóságával fel ru-
 házott, kik ez parázna Babylon tsátso-
 gásának ellenszollottanak, irtanak,
 és nagy panaszolkodással tanítottak,
 kiket én most elő nem számlálhatok, ez
 mostani rövid beszélgetésnek rövid o-
 rájában: hanem ha kedved vagyon,
 é' kérlek is hogy el ne mulassad, Olvasd-
 meg ama szép könyvet, melyet nevez-
 nek Catalogus testium veritatis. Ol-
 vassd meg é' mellé, Povelius Gabriel ír-
 sát is de Anti-Christo & ejus Ecclesia,
 tovább láttz az után Isten által.

Azonközbe im ugyan magok nyáj-
 ja közül állatok edgyet elődbe vagy
 kettőt, kiknek bizonság tetelekből esed-
 be veheted hogy Isten minden időben
 gondot viselt az igazságnak elő vitelére.

Chri

Christus Urunknak 493. esztendei-
 ben, egy Gelasius Pápa vala, ezt nem
 mondhatták Hereticusnak, mert Pápa
 vala, látván immár az ő idejében, hogy
 az Ur Vacsorájának Sacramentomát
 megkezdettek vala marcsonzani és
 csomkitani, csak a' min szokták nevez-
 ni, egyszemély alatt adgyák vala a'
 Communicáló személyeknek: Illyen De-
 cretomot ada ki ellenek.

(Gelasius Pápa értelme és bizonság
 tetele.)

Végére mentünk hogy némellyek, az
 szent testnek részetskéjét vészik hoz-
 zájok, a' szent vérnek pohárának vete-
 létől pedig magokat meg-taroztatták
 kik minden kétség nélkül, mivel hogy
 nem tudom miisoda babonától mondat-
 tatnak arra kénserítettni, avagy az
 hogy az egész Sacramentomot vegyék,
 avagy éppenséggel az Sacramentom-
 nak közlésétől el-tiltassanak. Mert a-
 zon edgy Sacramentomnak egymástol

R4

valo

valo el-szakaſtása nagy szentség törés-
nélkül meg nem lehet. Im holtz, Pápa
lévén, nagy szentség-törésnek mondgya
az egy személy alatt valo Communica-
lást: a' mostani Anti-Christusok pedig
azt mondgyák hogy igaz, io, és Catho-
licum. De conse. d. 2. c. comperimus.
Ezt is meg-jegyezzed pedig hogy az egy
személy alatt valo gyónásnak tevelgyé-
se ekkor immár kezdett vala keledezni:
melly ellen ugyan a' Pápának kellették
Decretomot ki-adni. Salu. circa An.
D. 180. lib. 5. de provid. Dei.

Salviánus Massiliai Püspök, Isten
félő és tudos ember Christus U-
runknak 480. esztendeje táján ak-
korban serkedező tévelgyéseket
látván, többi között, a' Papoknak
szabados hazugságokat oltalmazta
igy szólván irásában: Tellyesség gel
új vizsſza fordulásnak neme ez, a' mi
szabados, azt nem tselekedik, a' mi pe-
nig tilalmas, azt cselekedik. Az házaf-
ságtól

ságtól magokat meg mértéklik: az rá-
gadamánytól pedig nem mértéklik meg
s nem tartoztatják meg magokat.
Mit csinálſ te bolond vélekedés? A'
bűnt tiltotta meg az Isten, nem az há-
zasfágot. A' ti tanuságtokkal nem ösſve
illendők a' ti cselekedetitek. Ne legye-
tek a bűnnek barátai, ti a' kik magatokat
a' jószágos cselekedeteknek követőinek,
tartjátok. Vizsſza fordult dolog ez a'
mit cselekeſztetek: nem meg-térés ez,
hanem el-fordulás. Kik immár a' mint
bíró vagon, a' tiszta házafságnaſk tiff-
teſséges rendit el-hadtátok, immár a'
vétektől ſzűnnyetek meg. Püspök volt
ez, és imé nem csak oltalmazta a' há-
zasfágot, de egyetemben a' Pápának
tilalmok ellen írt, kik a' Papok házafsá-
gát immár tilalmazzák vala.

Anno D. 550. Pelagius Pápa, no-
ha az nagy méltoságra és nevezet-
re ugyan fűt nyálok az Papoknak,
látván a' Püspökökben a' nagy tiff-
teſség

tetség kívánást tiltotta ugyan igen
 hogy senki a' több Püspökök felett
 járó nevet, se tisztet ne kívánnyon.
A. D. 600. Gergely Pápa ugyan
 Anti-Christus Hopmesterének ne-
 vezi azt, a' ki Universalis Püspök-
 nek merné magát mondani: Es
 ehhez képest a' Pápák között legelő-
 szőr-is ő nevezé magát, *Servus ser-*
vorum Dei, az az, Isten szolgáinak
 szolgáinak. E felett a' Papi rendnek
 tiszti kívül való irásáról, fokat nagy
 panaszkodással ír: *mint meg-látod*
in Cathalogo Testium veris.

Anno D. 1360. Wikleff János An-
 gliában, ezer három száz hatvan
 esztendőben floreal, olly igen
 nyilván és tisztán szollott, irt, tani-
 tott, és bizonságot tett az igazság-
 rol, hogy Luther Márton sem szol-
 lott nyilvánban nálánál: Melly nyil-
 ván való igaz tanításért halála után
 negyven egy esztendővel, a' Pápa fel-á-
 sátá

satá a' csontyait-is, s' meg-égetteté.
Scotodulos.

Szelidséggel dicsekedő ember-
 től, hallatlan kegyetlenség. Tagad-
 hatatlan dolog ezeknek az Aposta-
 li tudománnak izitól való el-távo-
 zások: noha az Szent irás kezek-
 nél vagyon, de mi haszna, ha ő ma-
 gok sem élnek a' szerént, egyebe-
 ket-is tilalmaznak annak olvasásá-
 tol, nevezvén azt, és hasonlítván
 viafz orru emberhez, mellyet akár
 ki-is oda hajthat a' hová néki tet-
 tzik.

Diaphanes

Bizonyosan ezekre illik Christus U-
 runknak ama' mondása szent Máténál,
 23. rész. *Fajtinéktek, úgy mond, Pha-*
riseusok és irás tudók: mert bé teszitek
mennyeeknek orságát az emberek előtt:
ti bé nem mentek: egyebeket is tilal-
maztok a' bé-meneteltől. Ha pedig
ezeknek minden természettyeknek ab-
 rászab-

rázattyaát látni akarod, olvasd-meg egészlen a' szent Máté irásának huszon harmadik részét: ne keresz világosb tükört annál, ezeknek nyilván való ki ábrázoltatására.

Scotodulos.

Nékem úgy tettzik, hogy noha némelly dolgokban, mellyek nem az hitnek állattyaát illetik, hanem csak valami külső rendtartásra nézve, különböznek, de azért a' derék dologban mind egy utó és egy értelemben yadnak, a' szent Apostalok idejéhez, legközelben járó keresztyénekkal.

Diaphanes.

Néked úgy tettzik, el-hittem: mert a' mint én-is eszembe vészem, olly dolgokat is ítélő aprolékosnak, a' melly dolgokban való különözés, mind az egész keresztyénségnek vallását fel-bontja, és az embereknek fiai közs örökké való viszátkodást nemz.

De

De imé én egynehány Articulufokat mutatok és vetek elődbe kikből meg-mutatatom azt, hogy a' mi időnkre jutott Olasz vallás, mellyet a' Pápától, Pápista vallásnak, Romától, Romainak szoktak mondani, olly meszsze el-távozott az Apostaloknak és azok után immediátè, az az, közbe vetésnekül következt keresztyénekeknek értelmektől és vallásoktól, mint az Eg a' földről.

Scotodulos.

Örömeft hallom.

Diaphanes.

Ez következő Articulusokat mellyekben az Olasz vallásnak az Apostali tudománytól való el-szakadása meg-mutattatik, az Pápisták meg nem bizonyithattják, hogy Christus Urunknak idejétől fogva hat száz esztendeig a' keresztyénségben voltanak volna: noha nekik minden értelmek, tudományok, Senségek ezeknek gyakorlásában: Vallásában és oltalmazásában foglaltatik.

S

bé.

bé. Az az Abban áll minden keresz-
tyénségek, a' miben az Apostaloknak, és
azok után közbe vetés nélkül követke-
zett keresztyéneknek vallásfoktölés ér-
telmeitől különböznek.

1. Meg nem bizonyíthatyák
hogy Christus Urunk után, hat száz
esztendeig ez egész földnek keresz-
ségében, magán és kiváltképpen
való Míse szolgáltatót volna, mely-
ben a' Pap közönséges szoval meg-
áldván a' Sácramentomi kenyeret
és bort, maga meg-ette és itta vol-
na: hogy mondom, a' hiveket kö-
zönséges szoval kínálta volna, ezt
mondván az Urnak parancsolat-
tya szerént, Vegyétek és egyétek:
és, Igyatok ebből minnyájan: s' ma-
ga meg-ette, s' meg-itta volna.

2. Sem, hogy az Urnak Vacsó-
rájának Sácramentoma, egy sze-
mély alatt (a' mint szokták nevez-
ni) osztogatott volna.

3. Sem

3. sem, hogy a' gyülekezetben
való közönséges könyörgést, a' Pap
a' köfségnek értelmétől idegen
nyelven szólván, kit a' köfség nem
értett volna, cselekedte volna.

4. Sem hogy az Romai Pülpők
közönséges Pülpőknek, avagy a' kö-
zönséges Anyaszentegyháznak fe-
jének neveztetett volna.

Sem hogy a' köfség arra tanítta-
tott volna, hogy a' Christus testét
a' Sácramentomban, valóságos ál-
lattya szerént, testnek modgya sze-
rént és természet szerént jelen len-
ni hinnéje, avagy hinni tartoznék.

6. Sem hogy a' Christusnak teste
edgyszer-s' mind végheletlen sok
helyeken volna.

7. Sem hogy a' Papnak törvénye
avagy szokása lett volna hogy az
Sácramentumot feje felett fel-mu-
tarnája.

8. Sem hogy a' köfség leborul-

ván, a' Sacramentomat Isteni tisztelgettel illette volna.

9. Sem hogy a' Sacramentom valami fatskóban fel-függesztetett volna.

10. Sem hogy az áldásnak igéi után a' Sacramentomban a' kenyérnek és bornak állattyán kívül, csak a' színe maradna-meg.

11. Sem hogy a' Pap a' Sacramentomi kenyeret három felé törte volna, és maga mind a' hármat megette volna.

12. Sem azt, hogy valaki a' Sacramentumot jelnek zálagnak, avagy emlékezernék mondotta volna, az eretnek gyanánt tartatott volna, és kárhoztatott volna.

13. Sem hogy szabad lett volna azon edgy Templomban egy napon 30. 20. 15. 10. avagy öt Misét mondani.

Sem azt, hogy a' Templomokban

ban képeket helyhez tettenek volna, hogy a' kőiségtől imádtattanak volna.

15. Sem azt, hogy a' kőiségtől ti-lalmas lőtt volna a' szent írásnak, az ő nyelve és értelme szerént való olvasása.

16. Sem hogy a' Papnak szabad lett volna, az Sacramentom igéit magán sugva berbitélni.

17. Sem hogy a' Papnak hatalma lett volna, a' Christusnak az Atya Istén előtt való bé-mutatására.

18. Sem hogy törvénye volt volna a' Papnak hogy másért a' Sacramentumot maga vegye mint cizek cselekedsznek.

19. Sem hogy a' Christus halálának erejét a' Pap a' Misében másra ragazhatta volna.

20. Sem hogy tiszta tudomány gyanánt tartatott volna ez értelen, hogy a' Misé faragásnak cseleked-

tinek érdeme, a' mi bűneinknek való lami részét el-vehernéje.

21. Sem azt, hogy valamelly keresztyén ember a' Sacramentumot Ő Urának Istenének nevezte volna.

22. Sem azt, hogy a' kőtség arra tanittatott volna, hogy a' Christus testének a' Sacramentomban való lételet avagy maradását, addig hinnéje, míg a' kenyérnek acciden-
tiai helyén volnának.

23. Sem azt nem bizonyíthat-
tyák meg, hogy a' Christus testét, Egér, avagy egyéb féreg meg-ehet-
te, a' mint némellyek értették.

24. Sem hogy mikor Christus ez igéket, Ez az En testem mondotta: ez az ige, Ez: nem a' Christus testé-
re, hanem valami vagum individu-
umra mutatott volna.

25. Sem azt, hogy a' kenyérnek és bornak színe, avagy formája vol-
na a' Christus testének és vérének

Sacra-

Sacramentoma, és nem az kenyér s' bor.

26. Sem azt, hogy a' Sacramen-
tom az bennerejtekben való Chri-
stus testének jele legyen.

27. Sem azt nem bizonyíthat-
tyák meg: hogy az tudatlanság, i-
gaz kegyelmségnek és engedelmség-
nek oka legyen.

28. Sem azt nem bizonyíthat-
tyák meg: hogy az Istenő az em-
beri nemzetnek életére reneltetett
eledeleiben válogatást tettek
volna, és bizonyos napokba azok-
kal való életek tilalmas lett volna a'
keresztyénektől.

29. Sem hogy a' keresztyénség-
nek serege kőzött, az Isten ett va-
lo szolgálatra választott emberek-
nek a' Papoknak házasságo tilal-
mas lett volna a' Catholica lelési-
ának törvényével.

Ha azért az Apostaloknak iról

ezeket meg-bizonyíthatták, nyert
igyek leszen: Ha abbolnem, ottancsak
a traditiokból: úgy, hogy Christus U-
runk idejéről fogva hat száz esztende-
ig való keresztényének ezeket vallották
és tanították e mostani Pápistákkal egy-
aránt, hát ez után Apostolicusoknak és
Catholicusoknak is mérjük őket: s mita-
láztatnak vérfeseknek. Ha pedig meg-
nem bizonyíthatták: Bizonyyal nem
apostolicusoknak, hanem apostaticu-
soknak: és nem Catholicusoknak, ha-
nem Catholycusoknak méltán hívattat-
nak és tatattatnak. Heába való leszen
az Apostoli Successioval való kérkedé-
sek.

Megismeri ez világ, hogy ezek sa-
kad takel az Apostoloktól informálta-
tott Catholica Ecclesiától, mellyel egy-
nyomban járnak.

Scotodulos.

Fzony soha ezeket meg nem bi-
zonyíthatták, mert ha az Aposto-
loktól

loktól jött tudomány és értelem
volna, lehetetlen dolog, hogy írá-
sokban valami emlékezet ezekről.
is nem volna. Ha pedig azoknak
ideje után ennyi idővel gondolták
rájuk illik a Christus mondása:
Math. 15. Héjába tisztelnék, úgy
mond Christus Urunk engemet az
emberi találmányból jött tisztelet-
tel, mert valamit az én Atyám nem
plántált, ki kell annak gyomláztat-
ni.

Diaphanes.

Ezek ám az Isten Sátorában idegen
tűzzel temienező, magok esze után járo-
a szent hivatalban fel-fuvalkodott Pa-
pok (mint az Aron Papnak fiai cseleke-
snek vala a pusztában, de meg-büntet-
tetének az Istentől, azon Sátorban örök
emlékezetre méltó büntetéssel) kik az ő
emberi találmányoknak buzgosággal
lángoló tűzével (mellyet az Ur meg-til-
tott, Deut. 12. 8, 32.) temieneznek

kedveskednek, szolgálnak, bizelkednek a Felséges Istennek Sátorában: De nem csak ioneven nem vészi, hanem bizonyosan meg-is bünteti az Ur érte. Ezek azok, kiket Christus Urunk amaz jó buza közé konkoly hintő ellenségen példázott: ki eszébe vevén a vigyázásra rendeltetett embereknek aluszékságokat el-jöven bőséges konkoly hinte a buzával bétetett földbe. Mat. 13. 25. Bizonyára ezek is a nagy bátor sággal aluwo embereknek tunyaságát eszékbe vevén, hintették az Isten igéjének és szentséges tiszteletének buzája közé a emberi találmányoknak, utálatos, keferű konkolyát: melly a mint láttuk, kinem irtattathatik nagy veszedelmes vér ontás, és sokaknak boránczása nélkül, hanem szintén az Aratásnak idején.

Hasonlatos azért az Istennek szent igéje, az Apostaltudomány, és a Christus Anyaszentegyházának állapotja és

és elő-meneteli, a nagy folyó vízhez, mint a Duna a mi Országunkban.

Mert miképpen a híres neves Dunának folyása egy bizonyos tiszta forrásból vészen eredetet: Igy az Istennek szent igéje, az Apostali tudomány, tulajdon az Istentől, és az Ur Christus Jéstól mint minden jonak kut tejétől és forrásától vett eredetet. Efa. 12. 13.

Erről tészén szent János is vallást, ezt mondván: minnyájan az őtellyes-ségéből meritettünk, Joh. 1. 16.

Ennek folyása által meggyene világ-nak kezdetétől fogva, mind végig, kiterül mind ez egész földnek kerekességére.

De miképpen a Dunának őrvényére, vagy folyásának ősvényére, sok városokból ki-takarodott undokság külön külön féle zavaros patakok, folyó vizeknek átradási be-rohannak és az ő Christály mondon

don tündöklő szép színét meg-ho-
mályosították, jó ízt el-vészik: Így
az Isten igéjének tündöklő színe
meg-homályosította, és idvesítés
édeségét, melly meg-baladgya a' lé-
pes méznek édes voltát-is, meg-ke-
seríti az emberi gondolatnak utá-
latossága, bálványozása, mint meg-
értethetted ide-fel meg-mondott ta-
nuságokból. Ez pedig így léfzen:
Minden moslék mihelyen a' Duná-
nak folyásában hengeredhetik, ot-
tan fel-vészi a' Dunai nevet, noha
merő undokság, meg-csallya a'
meg-szomjuhozott embert, Duna
viz gyanánt itattya magát: ki-rud-
gya melly bűdös Barátnak bálvá-
nyozó elméjének moslékja, és Isten
igéjének mondgya magát (mint egy
mos poma natamus.) Tekéncs-meg a'
Misé, s meg tapasztalod monda-som-
nak értelmét és igazságát. Mind az e-
gész Míse emberi szerzésből, idegen
tűzből

tűzből, és keserű konkolyból áll, néhol
néhol hintetek egyegy kicsiny szent írást
közibe, annak is el-verték ízét, hanem
még is annak neve és tisztessége alatt a'
magok találmányát imádtatták, mi-
vel hogy Dunának nevét adták reájok.
Melly ízetlen italt, hogy a' meg szom-
jult lelkű emberek meg ne utállják, ide-
gen nyelvek edényében töltik. Az Isten
igéjének idvesítés híre nevéhez képest
istennek ide, a' hol az Idvesítés igének
hírét hallották a' sok nemzettségek, és
az ő régi pogány vélekedéseket el-bagy-
ván meg-keresztelkedének és az idve-
zítő Christusnak zászlója alá iratták
magokat, itt hallották volt hírrel an-
nak az élő viznek folyását, meg-szom-
juhozott lelekkel, áhítatos szível vet-
tek segények, mint a' méhek a' mézes
vizet, a' kicsiny szagáért, (mert a' va-
loságos értelmét annak a' szent igének
csak semekkel sem hadták látni) az u-
tálatos bálványozásnak mosadékját is

bé-vették és éltek vele, bizonságom ez
egész világ erre. Vallást tévnek ma is
a szegény egyigyu deáktalan emberek,
hogy ők nem tudgyak miben álljon a ke-
resztvénység, hanem hogy meg-keresz-
telkedzenek: Ha kérdeed mit tanultak
az Isten titkainak álnok Sáfáritól, a Pa-
poktól Barátoktól, azt mondgyák, hogy
ők sem értettek abban, sem nem érzet-
ték izzit a Papok főzte éreknek, mert ide-
gen nyelven szollottanak az Isteni szí-
zeletben, őket pedig a val kéllelték-meg,
hogy nem szükség azt önékik érteniek,
hanem csak nézzék mit csinál a Pap, és
bidgyék-el azt, hogy valamit ott a Pap
csinál mindio, kedves Isten előtt és igaz
ők is így hadták jóvá szegények: én nem
tudom, úgy mond, jó vagy gonosz a
mit mond, adgyon Isten előtt ő számok
rela.

La'sd minémü haszonnal tanították
az hamis Sáfárok.

Ha kérdeed, tudod-e hitnek ágazat-
tyát,

tyát, nem értette mit kérdezz, ha-
nem csak azt mondgya hogy ő meg-ke-
resztelkedett, de ő nem Pap, a Pap tud-
gya azt: Ha kérdeed tudozé imádsá-
got mondani, azt feleli: de olyant egy
néhányat is tudok: ha kívánod hogy el-
mondgya: el mondgya a mi Atyánkat
es a Credot s Ave-máriát, minden ér-
telem nélkül. Ha tudakozol tőle, tudozé
többet? tudok, azt mondgya: Hol ül
vala Boldog aszszony, a szent Timo-
lom hegyén térdén vala kis könyvecske,
belőle olvas vala ornak tolvajnak
Ement: pro Amen. Kitől tanultad:
felel, a Jobb Anyámtól.

A köfség mi hasznát vette a Misé-
nek.

Scotodulos.

A köfségnek ilyen tudatlansá-
gáról és vallásokról, én magam is
bizonyság vagyok, nem kérdem
mástól: Mert bizonságom az Isten,
fok öreg, régi meg aggott embere-

ket examináltam, de soha edgyet sem találtam ki a' Papoktól vagy Barátoktól hallott tudományáról tudott volna vallást tenni: Akar én magam hoznék elő egy néhányat az őtólők hallott fabulákban, de nem töltöm a val időmet.

Diaphanes.

Nyilván vagyon azért, hogy a' mostani Olasz vallásnak követői, szintén olly méltán s igazán nevezik magokat Catholicusoknak: mint a' Duna mellett való Városokból, mikor nagy zápor eső vagyon, és mindē uczákrol, és udvarokrol ki-seprett undokságokat az eső vízzel egyetembe, a' Dunába nagy zuhogással bocsátanak, és az a' Dunábn jutván, Dunának neveztetik, és ha valaki abból meritette-meg az ő edényét, azt alittyá hogy Duna vizet viszen: noha annak ezered része sem Duna viz.

Scotodulos.

Szolly

Szolly immára a' keresztyén tanítoknak és halgatoknak magok viseléséről-is: mert bizonyára azt tartom hogy az igaz hit mellé a' keresztyéneknek hitekhez illendő magok viselése úgy kívántatik mint a' tiszta aranyhoz a' fényesség a' virághoz a' jó illat, a' jó borhoz a' tisztaság, a' tisztességes élethez a' jó zanság, az egészséghez a' mértéklétesség, a' vitéséghez a' bátorság: a' munkához, az erő, és okosság, a' magos toronyhoz az egyenefség, a' törvényhez executio, a' haranghoz az ütője, és mint a' tűz a' szövetnekhez, avagy a' só az ételhez.

Diaphanes.

Méltó kívánságod vagyon: mert bizonyára a' keresztyén embernek hiit, akár Pap, akár Barát, akár tanító s akár halgató legyen az. Sintén ollyan az hozzá illendő cselekedet nélkül, mint a' test a' lélek nélkül Jac 2.

Erről mondgya szent Jakab apostol.

cap. 2. Szerelmes Atyámsiai, mitsoda
haszná-vagyon annak, ha valaki hiti-
nek igaz voltával kérkezik s' cseleke-
deti nem léjend? Avagy idvezit betié az
az ő hiti őtet.

Szent Pál-is azt írja (Tit. 2.) Titus
Püspöknek, hogy tanito lévén magát
példájul adgya a jó cselekedetekben.
Christus Urunk penig az Apostaloknak
(kiknek tiszteteknek, hēval allyoknak és
méltóságoknak rájuk való maradásá-
val ezek az Olasz vallásnak követői di-
csekednek) ki akarván őket az ő szent-
séges aratásának működjára bocsátani,
így tanitja őket, és ilyen parancsolattal
való tanúságot ad: Ti vadatok e földnek
sava, hogy ha a fő meg-izetlenül, mivel
szózatatiki nem jó az után sem mire, ha-
nem hogy ki-vettesék es el-tapodtasék
mindenekiől.

Ti vadatok e világnak világsága:
nem rejtezhetik el a hegyen építetett
város. A gyertyát-is nem azért gyuj-
tyák

tyák-meg hogy el-rejtsék veka alá, ha-
nem hogy a gyertya tartora tegyék, és
fénylek, avagy világoskodgyék minde-
neknek, kik a házban vadnak. Ugy
fénylek a ti világságtok az emberek
előtt, hogy lássak a ti cselekedeteiteket
és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.

Imballod Isten által, minémü instru-
ctio-val bocsátta el idvezitőnk az ő A-
postalit, hogy mint a fő az eteknek, jó
íze szokott adni: úgy ők is e világnak
egyes erkölcsben, szent és ártatlan é-
letben való magok viselésével, irgal-
massággal, békeséges türeśnek nyilván
való példájával jó példa adók legyenek:
Es mint a szövetség az egész házat
világosítja, úgy ők is e világnak lenné-
nek vezéri Istennek Országára, olly fey-
betetlen életben élnének, hogy ők egye-
beket méltán fedhetnének, egyebek pe-
nig ő nekik hasonló vétkeket szemekbe ne
vethetnének. Rom. 2. 12. 3. 4.

Im már halgasd-meg, ez Aposta-
li élet;

li életnek és tudománnak példájához képest, mint viselték az Apostoli hivatalnak palástját, minémű tudománnak szövernekét mint viselték e világ előtt: mint tündöklőt és fenyeskedet az ő sz. irgalmas, alázatos és békefényes tűző életek (mint dicsőítették az Istent e világ emberei ezeknek tanítását hallván és életeket látván) azoknak akik az Apostaloktól kéziúl kézre adatot tudománnal dicsekednek magokat Catholicusoknak, Románusoknak és Pápistáknak hívattatják.

El. végezvén az Apostalok az ő futásokat, az utánuk következő tanétókban hamar ki mutató magát az emberi gyarlóság, és az Istennek utaitul való el hanyatlás: azonnal által kezdének törekedni a Sínai hegy alatt Isten parancsolattyaiból éppéttetett korláton: Nem lége-

légedének meg az Apostaloktól vőtt edgyűgűséggel, hanem magok elméjéről kezdének ujjob Ceremoniákat gondolni, és avval az Isteni tiszteletben magokat mutogatni.

Csak ottan hamarjában, úgy mint száz tizenkét esztendő táján: első Alexander Romai Püspök, a Sacramentomi kenyeret, melly felől az Apostalok idejében semmi emlékezet nem volt, hakovászos kenyérrel kellesték szolgáztatni avagy kovásztalannal, hanem a minémű kenyérrel közönségesen az emberek éltenek, avval osztoztatták: Kovásztalan pogátsával hagyá osztoztatni, megvetvén a kovászos kenyérrel való osztoztatásnak szabadságát. I. Alexander Pápa az Ur Vacsorájában való Apostali szokást és a Christus szerzését felbontá.

Ennek felette, a Sacramentomi bort is meg-elegyíttetni parancsolá vizzel:

melly dolgot az Apostaloktól bizony
nem tanolt volt, mert azoknak sem cse-
lekedetekben sem irásokban sohul arról
egy szó emlekezeti sem volt. más az,
ha Apostali tudomány vagy szokás lett
volna, nyilván az ő előtte való Püspö-
kök is ugy cselekedtenek volna: De ezt
ő csak maga mutatásáért cselekedte,
hogy már ő szenteb az előtte valoknál,
mert inkább meg-becsülli a Sacramen-
tomat másnál (ilyen emberek előtt hi-
zelkedő tanítók most is sokan vadnak,
kik azt sem tudgyák a sok czifra maga
mutatásban, az Isteni szolgálásban,
melly aránt vadnak a Credoban.) De
az Isten igéjétől való el-távozás soha
az embereknek jót nem hozott, hanem
ujjabb ujjabb tévelygésbe ejtette őket.
Ugy vegyed penig ezt is észrebe, hogy
minél inkább okoskodik és forgalmaz-
kodik valaki az Isteni tisztetben az ő
szent igéiének linéáján kívül magát,
akár micoda szin alatt, mutatni, an-
nál

nál távulban esik az Istennek kedve se-
rént való tisztetből, és végre Isteni ká-
romlás lesz en az ő maga hányásának
gyümölcsse: melly gyümölcsnek fáját
sem a plántáló, sem az utánna valók
soha ki nem gyomláthatnák az Isten A-
nyaszentegyházának kertéből.

Az Isteni tisztetben az emberi
okoságot követni veszedelmes.

Imbol ebből-is, az egy em-
bernek maga mutató cselekedeti-
ből, mit hoztak ki az emberek: lás-
hatsz minémű gyümölcsöt hozot
az egy szem konkoly: tekincs meg
mint el-fogta az egész kertnek na-
gyob részét, az egy ember találmá-
nyából indult tévelgésnek gyűke-
re. Azt mondgyák, azt tartgyák, azt
vallyák az emberek hogy valaki kő-
zönseges kovászos kenyérrel ad-
gya, avagy veszi az Urnak Vacsorá-
ját: valaki vízzel meg nem elegyé.
Tíz Urnak Sacramentom pohárát
nem

nem igazán szolgáltattya az Ur Vac-
soráját, és tévelyeg az. Evvel erőf-
sítik magokat, és e' miat károm-
lyák a' tudatlan emberek, az igaz,
jó és tiszta lelki isméréstnek igyenes
után járó keresztyéneket.

Ez, úgy mond a' régi hit, így volt e-
leiről fogva, ebben az értelemben éltek:
ez vallásban holtak meg is a' mi eleink:
Maga nem igazat mond ebben a' károm-
ló világ: mert nem úgy éltek a' Chri-
stusnak Apostoli, nem úgy adták ke-
zekhez az utánnok valóknak ez men-
nyei kéncset, nem így éltek a' keresztyé-
nek, Alexander Püspöknek bölcselkedé-
se előtt. Ha az Isten igéjének tiszta for-
rásából akarod a' te lelkesedést itatni,
menny feljebb ennek zavaros folyása
mellett, mihelyen ez emberi gondolat-
nak zavaros folyását meg-hallod,
azonnal lelked nyugodalmával ihatol,
e' mennyi forrásból. No azért kössünk
edgy csomót eddig való mondaásunknak
végén.

végén. Nyilván való dolog az, hogy
két egymással való dolgok közülegyik-
nek hamisnak kell lenni.

Scorodulos,

Bizony dolog az.

Diaphanes.

Vagy az, hogy az Apostolok, és utá-
nok való keresztyének (kik Alexander
Püspöknek ilyen eszes találma-
nya előtt éltenek) kik az Urnak Sácra-
mentomát közönséges kenyérrel és tiszta borral
szolgáltatták, tévelygettenek: vagy
az, hogy Alexander Püspök ki a' kö-
zönséges kenyeret meg-vetvén, maga
fejéről gondolt pogácsával kezdé az Ur
Vacsoráját szolgáltatni: a' tiszta bort
meg-elegyíté vízzel tévelygett: De az
Apostolok nem tévelygettenek, mert ők
ugyéltek az Ur Vacsorájának Sácra-
mentomával mint az Ur Christus Jé-
susztól vötték, 1Cor. II. 23. Hát bizo-
nyosan Alexander Püspök, és ebben az
ő találmányának követői, tévelyegnek.

U

Sco-

Scotodulos.

Ha az Apostolok indifferenter azaz, válogatás nélkül éltenek az kenyérrel, nem uszupálhatta-e Alexander szabadon a' kovásztalan pogácsát? Noha a' bornak meg-elegyétét én sem mondom vétek nélkül való dolognak lenni.

Diaphanes.

Semmiképpen nem cselekedhetette: Mert egy Püspöknek, noha olyan nagy híres neves Császári lako helynek volt tanítója, nem volt, s' nincsen is arra hatalma sem méltósága, hogy maga fejeztől maga mutatásáért, az Urnak Sacramentomát kü. ömb nyelbe üsse: Mert erre még a' mennyei Angyaloknak sincsen hatalmuk. Gal. 1. 8.

A Sacramentomnak meg-változtatására senkinek nincsen hatalma.

Azért Alexander Uram, itt ez áránt, az apostoli tudománynak szekerét, a' Successionnak köteleivel, méltat-

lan

lan tükerte-ki a' vágásból. Noha ő néki-is előtte volt az Istennek Moses által ki-adott erős parancsolattjának tilalma, ahol azt mondgya: se hozzá ne tégy, se el ne vágj valamit attul a' mint én néked meg-parancsoltam. Deut. 4. 2. & 12. 32.

En azt itélem magamban hogy ez Alexander Püfök nem volt igaz keresztyén, és el-kárhozott: mert a' keresztyén hitnek fundamentomát fel bontotta.

Diaphanes.

Honnan, és minémü gondolatból esél ilyen gyanóságban, felőle?

Scotodulos.

Páter Kalauznak értelmes írásából: ki azt írja: Valaki tudván csak leg kisebb dologban el-szakad is attul az Ecclesiától, melly a' szent írást előnkben adgya, az egész keresztyén hitnek fundamentomát fel-bontja.

Ísmég a' ki valamiben el-szakad

U2

attul

attul az Ecclesiától, melytől a' sz.
írást vöttük, és az ő tanítását kettő-
sé tévzi, éppen a' tellyes keresztyén
hitet el-veszti. Alexánder P. pedig
nem leg kisebb, hanem leg na-
gyobb dologban szakadott el attol
az Ecclesiától, mely ő néki a' szent
írást eleiben adta volt, fel-bontván
a' Christus testamentomát, más
nyelbe útvén a' Sácramentomnak
szolgáltatását, az ő előtte való Ec-
clésiának törvénye és egyenes cse-
lekedeti s' szokása ellen. Honnan
azt hozom-ki, jo consequentiának
erejével, hogy nyilván el-kárho-
zott: Azon Kalauz páternek mon-
dása szerént, a' hol azt mondgya,
hogy a' ki a' Noe Bárkáján kívül
csak edgy őlnire volt-is, mind el-
kellert veszni; Azonképpen az-is,
a' ki csak kicsinyben el-hágra és el-
szakasztotta a' keresztyéni edgyes-
ségnek kötelét, veszedelmes álla-
potban vagon.

Dia-

Diaphanes.

*Ennek ilyen vakmerő cselekedetinek
követői felől mit ítélsz?*

Scotodulos.

De similibus idem est iudicium.
Azon Kalauz Paternek mondása és
értelme szerént inkább hiszem ha
valami szent tőköt nem kötnek ho-
nok alá, kinek segítségével job-
ban uszhaszának, hogy azok-is az ő
völgyön vesznek.

Diaphanes.

A' Zepherinus Püspök, ki Már-
tyomságot szenvedé 220. Esztén-
dőben nem mérészlé mélyebben
a' kaszát néki vetni, hanem csak a'
Sácramentoninak külső eszközét
változtatta meg, fa pohár helyébe
Christált rendelt. *Bal. l. i. de act. P.*

Anno Domini. 1221. Első Sixtus
Püspök gondolá és rendelé hogy
oltáron mondgyanak Misét a' pa-
pok: maga ezt nem tanolta volt
az Apostoloktól.

129. Telephorus a' negyven napi böjtöt veté a' keresztyéneknek nyakokba: de még ekkor nem az eledelben való válogatással; hanem szenvedéssel böjtöltenek.

145. Pius Püspök arra vifelegondot, és meg-parancsolá hogy a' Pap a' pohárból ha el-dőjtenéje a' Christus vérét a' földre, 40. napig tartana penitentiát. Ha az oltárra, 3. napig való poenitentiát tartana. Ha a' keszkenőre, 4. napig. Hamásruhára, el-nyalnája rola.

159. Anicetus a' Papoknak meg-parancsolá hogy a' fejeken pilist nyirjenek; szakallokat-is bajuszotol el-ollólyák.

178. Eleutherius meg-hagyá hogy a' keresztyének az eledelben mellyel az emberek szoktanak élni válogatást ne tennének.

277. Felix Püspök törvényt szabá, hogy ennek utánna csak arra fel-

fel-szenteltetett férfiak mondanának Misét. Honnan azt írja Funccius, hogy gyanakodhatni abban, hogy ennek előtte a' parasztok is szolgáltattak Misét: mert mi végre kellett volna törvénnyel tilalmazni, ha ennek előtte szabadon nem éltek volna véle?

Ez kezde a' meg-hólt Mártýrok: rolesztendő által egyszer való emlékezetet: melly dolog a' Bálvány imádásnak el-szaporítására való okot ada: mint a' földben vetett mag a' következendő aratásra.

A' bálványimádásnak földébe vetete magva.

282. Eutichianus Püspök, Gabonának, Babnak, szőlőnek, az Oltáron való meg-szentelését szerzé.

313. Első Sylvester Püspök ki a' Successionnak Sámllálása szerént 34. vala, ada ilyen törvént-ki, hogy minden Papnak egy felesége legyen.

358. Az után Siricius P. meg azt végezté, hogy valamelly Pap özvegyet venne, avagy első feleségének halála után másodszor házasulna-meg: az egy házi bivataltól teljességgel meg-fosztatnék. Phil. Bergo. Supl. Chr. 9. Még ekkor a házasságnak tilalma nem vala, hanem az Papok is Isten rendelése szerént élének a szent házasságban.

Ex után 1212. esztendő tájban Harmadik Innocensius Pápa, és az alatta való Püspökök ugyan halálos fenytéssel kezdek tilalmazni ugy annyira hog' Alsatiában a Püspökök (mint Huldricus Martius és Balus írják) egy nap száz embert égettettek meg, hogy a Pápát kárhoztatták a Papok házasságának tilalmazásáért, és hogy azt tanították hogy a hus ételés az Isten szerént való házasság a keresztények között mindenkor szabados volt.

Scotodulos.

Ele-

leteket azért ennyi ideig ezek mint viselték?

Diaphanes.

Mivel hogy a Christus dicsőségének fényessége, a szent Evangeliumnak zengése által, ezeknek idejében kezdete, mint a napnak feltámadása magát e világra ki-teríteni, e világ fiait is ezek ellen támasztotta az ördög tsudálatos kegyetlenkedéssel: (követvén ama szokott beszédnek mesterségét: Principis obsta: az az, a minek ellene akarj állani, az elein avagy kezdetin sürge-lődgyél, mert ha meg-gyarapodik, nehezebb ellene állani.) Ezek nagyobb rész-re mind Mátyrok voltak, az az, szám-ki-vetésnek szenvedésével, vérek ontásával töltötenek a Christus Jéhus hitiről tanu-bizonyságot: nem volt modgyok a nagy kardszággal való magok mutogatásban, hanem a Ceremoniáknak többítésében, az Sacramentumok szolgálatában ujjobb formák által

U5 valo

valomagok mutatásában munkálodtának.

Mi végre gondoltak ennyi sok Ceremoniákat a régiek.

Hibető dolog, hogy az ő gondolattok szerént, jó végre cselekedtek.

I. Hogy a Pogányoktól ne szidalmaztatnának, látván az Istenitiszteleiben minden külső ékecségnélkül való forgolodásokat.

II. Hogy a pogányságban megszokott rendtartásoknak tekintetivel a község szelidítették a Christus hitinek befogadásához, és az Evangéliumnak halgatásához.

III. Mint hogy ők is emberek voltak, néztek a nép előtt valomagok mutatására, és jóvedelmeknek öregbitésére. Ez okokból valamit fel tudtak gondolni, annak meg-erősítésére mindgyárt Conciliomot töltenek és annak méltóságával confirmálták, be-irták, hogy az Ecclesia végezte: noha nem minden értette

értette a Püspöknek elméjét és igyekezett: Némelyek egyigyu engedelmeségből, némelyek pedig félelemből: némelyek magok hasznára néző reménység-ből mentenek a törvéntelen dolgoknak javallására.

A Mártýroknak és egyéb szenteknek emlekezetire való Mísemondást, ez meg-mondott okokból, vette a Pogányoknak rendtartásokból: mert a Rómaiaknak második Királya. Num. à Pomp. mint Livius írása bizonyítja, Papokat rendele, kiket Flamineseknek hittanak, kik Jupiternek, Mársnak, Quirínusnak áldoznának, azoknak nevek emlekezetivel. Cic. in ora. pro Flacco és Vir. libro quinto.

Ezt pedig a szokást hozza be Felix Püspök az Ecclesiába, mint ide fel meg-wondám 277. eszten.

Az holtaknak lelkekért való Mises áldozatot, vették a pogányoktól kiknek törvények volt az holtakért való áldozat,

zat, melyet ők Novendialénak hitta-
nak: mert ezt a holt embernek temeté-
se után, kilenczed napon cselekedték.
E szokást hozá-bé a keresztények
közibe, Harmadik Gergely Pápa, 735.
eszt. Balenus lib.3.

A Sacramentomi pohárnak közlésé-
től a halgato keresztények el Bakasztá-
tának. a Papoknak kevélységekből hogy
magokat a köfségnél fellyebb láttatná-
nak becsülni. Es ezt leg először harma-
dik Innocentius P. kezdé el. 1212 eszt.

Hogy a Sacramentomi kenyeret (ezt
ők Historiának hiták) el-tenniek és
mindenkor készen lenne, a Templom-
ban egy vak ablakban, betegeknek gyón-
tatására. Melly dologról sem parancso-
lat nincsen, sem példa a Szent írásban,
az embereknek gonosz szokásokból vet-
ték, De conf. d. 2. c. Præf. Græc. l. 3.
tit. 4. can. Sanè cum.

A pogány rendtartásból vették
azt is, hogy az ostyát árulják:
mely:

mellyről szol Baruch. 6. Avagy az
árulo Judásnak példájának köveré-
séből vették. De Judás egyszer ad-
ta volt el: ezek pedig valamikor
árofla találkozik mindenkor.

Az Ostyának imadását a Sacra-
mentomban némellyek undok
vakmerőségből támasztották, mel-
lyel két szörnyű vétkeket cselekesz-
nek. Először, mert a teremtő I-
stennek tisztességét a magoktól
bizonyos formára csinálé, terem-
tett állatra adgyák: II. Mikoron
az Urnak szentséges Sacramento-
mából magoknak bálvánt emel-
nek. Ez pedig keledezett harmadik
Innocentius Pápának istentelen
végezéséből az transsubstantiatio
felől, (mellyel azt tanítják hogy
a kenyér az ige után testé változik)
melly végezése szörnyű bálványo-
zást támaszta. Némellyek, harma-
dik Honorius Pápának tulajdonít-
tyak:

tyák: *mint in Dec. Gre. lib. 3. tit. 41. can. Sanè cum.*

1199. Ezr. Annak elötte való Apostoloknak és Püspököknek hirek, elméjek ellen. E' volna ám az Apostolitudománnak Successioja.

Scotodulos.

Bizony inkább azoknak egygyeségétől való el-izakadás.

Diaphanes.

Ha ez világ fel nyitott volna szemét, ezeknek, az Apostolok elméjerül idegen, irásokkal és tanításokkal ellenkező találmányokat, Isten tisztessége ellen vitézkező bálványozásokat kellett volna megtekinteni, és őket Scismaticusoknak és párt útoknak nevezni.

Scotodulos.

Igen méltán és igazán mondhatjuk még most is őket hittől szakatnak és pártosoknak.

Diaphanes.

Bizony en is azt mondom: ha öle
min-

minket hittől szakattnak mondnak, azért hogy az ő tévelygéseket megismervén meg-utáltuk és meg-vetettük. Sokalméltábban mondhattuk mi őket Scismaticusoknak azért, hogy az Apostoloknak tudományát és az ő előtök való Catholica & Apostolica Ecclesiának minden rend tartását meg-vetették, és követik, tisztelik s imádják az magok találmányát.

1263. Az Ostyának, az az, buzából csinált Istennek, utzárol utzára való hordozását ernyő alatt, negyedik Orbán Pápa edgy Afiszonynak kedvéért, a' pogányok törvényéből vevé: mert a' pogányok (mint Apuleus lib. II. írja) az ő bálványokat úgy izokták vala utzárol utzára hordozni.

Ennek becsüllettel való meg-hordozására és imáadására Innepet is szerze, sz. Háromság napja után való csótör-

X2

tökön-

tökön, mely Innepet Ur teste innepének
neveze. *Scotodulos.*

Holott csak egy ember találmá-
nya legyen és az Apostalok után
ennyi későre találtatott dolog ez:
kivólna olly vak, a' ki nem látnája
hogy nem az Apostaloktól vett tu-
domány, sem Orbán P. előtt valo
Catholica Ecclesiának traditioja.

Diaphanes.

Ez edgynehány dolognak előszá-
mlálásából igen nyilván meg-tetozik, mi
nemü hiveséggel forgolodtanak az men-
nyei kéncsnek ki-Sásárlásában mint
osztották a' Christus Jépus nevében és
Zászlója alatt visézkedő Ecclesiának az
ő királyoktól nékik rendelt és küldött
mennyei Aranyat.

Mert el-ázták, el-rejtették és el-
tagatták az Aranyat, és helyébe a'
magok elméjében termelt meg-
rosdásodott hívván rezét adták a'
Christus Anyaszentegyházának:
A' mennyei kenyér helyébe a' ma-

gok korpáját adták eledlekre. Oh
álnok Sásárok: s' vallyon mikor ad-
nak ezekről elegendő számot. A'
Püspökök mint Sásárokdrak az ő hita-
lyokban. *Scotodulos.*

Inkáb hiszem hogy az örökké va-
lo Istennek örökös tömlőczében.

Diaphanes.

Christus Urunknak három száz esz-
tendeje el-teltyesedvén, a' Romai Pü-
spökök (még ekkor a' Püspököknek sem
hármás koronájok, sem gyöngyvel fűző
palástyok, sem Pápa nevezettyek nem
vala) a' keresztényi sereg öregbülmi, és
az Ur Christusnak bire minden nem-
zetség közé ki-terülmi kezdé. mon-
dom a' Romai Püspökök, mint ollyan
nagy Császári városban lévő tanítók,
lévén azt hogy becsülették neveke-
dik, jóvedelmekis öregbölten öregbül,
feltyeb kezdének nézni, töbrül többs
kezdének kívánni, ujjabb ajjabb Cere-
moniákat kezdének gondolni, hogy az

emberektől inkább csudáltatnának-
lé-
rázák szarvokról az Apostoli szelid-
ségnek kötelét, fejedelmekhez, illendő
becsületet kezdének kerejni, ez igyeke-
zetnek buzgosága által vivé az ördög
e' nagy dicsőségnek hegyére, honnan
meg-mutatá nekik bővebben e' világ-
nak dicsőségét, és mindenestül nekiki-
gére, ilyen okkal, ha őtet le-borúlván
imádnák (a' miképpen a' fő páfztort is
a' Christus Jéust, meg-probálta vala a'
pusztában. Matth. 4. 8. 9.) Ez ör-
dögtől meg-mutatott világi dicsőség-
nek fenyetségén rajta kapának: minde-
nik feljebb kezdé kívánczolni annyira
intának, hogy némellyek nem győzvén
várni az előttök valonak halálát, mé-
reggelitatták-meg az előttök valokat:
némellyek az ördögnek ajánlván mago-
kat, ördögi babonáknak követésére
adták magokat: némellyek gyilkosságra
vetemedtek: némellyek árulatra ad-
ták magokat: Eretnekségbe estenek, hi-
teket

teket meg-tagadták némellyek: Isten
ellen való szörnyű káromlást szolgált-
nak, szentség török voltak, némellyek.

Mind ezekkel sem elégedtenek-
meg, hanem, néha ketten, néha
hárman, néha négyen is ültének az
Papaságnak székibe, viaskodtak és
morgottak rajta mint az ebek az
konczon, egyik a' másikat ki-marta
a' fészekből: edgyik a' másiknak
mindé végezését fel bontotta, sem-
mivélőtte mindé rendelését, az el-
temetett testén is az előtte valonak
boszszut állott, ki-áfastta a' földből,
ujjait el-vágatta és a' Tyberisbe vet
tette, vittak mondom a' méltosá-
nak székén, mint a' korlo ludak az
egy fészken. *11 Pelagius II Gregorius*

Végezetre, ez alázatos Péter A-
postalnak Successori (a' mint hir-
detik szoval magok felől) a' felső
birodalomban valoknak, úgy mint
királyoknak és császároknak koro-
nájok-
Sergius I, Jo. X4

nájokhoz nyulának, országokat,
tartományokat tőlök kezdének el-
venni, elsőben hízeltkedéssel, hazu-
dozással, annak utánna, kétféle
fegyverrel.

Egyházi fegyverrel, és világgal:
Nyelvel, Vassal, Atokkal és hada-
kozással: Annýéra jutának hogy u-
gyan meg fordíták a' csuklyát nya-
kokban a' melly részével alá volt,
aval fel: a' mellyel fel, aval alá.
*Előbb a' Császártól confirmáltattak a'
Pápák az ő székekben, most immár
bizzegek a' Császárok confirmáltatnak
a' Pápától.*

Scotodulos.

Nem aránzom immár hogy en-
nél fellyebb meheessenek: s' talám
nem is igyekeznek fellyebb repül-
ni.

Diaphanes.

*Fellyebb hágnak még egy foggal:
Mert a' mint a' fejedelmeket fel-emel-
ték:*

*ték: Sőtén ugy le-is vetik méltóságok-
ból, meg-fosztják tisztektől: Agyon ütik
az Jupiter mihelyében koholt meny-
űtő kővel, ki-átkozzák, és végre ugyan
nyakokon járnak.*

Scotodulos.

Bizonyíts-meg ezeket kérlek,
mert (meg-bocsás hogy így szo-
lok) hihetetlen dolgoknak tette-
nek előttem. Hogy az alázatos,
egy igyű, szent életű, semmi urasá-
gon nem kapdoló, igaz mondo,
senkit nem háborgató Apostolok-
nak successori, ennyi égtelenségre,
gyilkosságra, árultatásra, hitetlen-
ségre, telhetetlenségre, irigységre,
kevélýségre, fejedelmek ellen való
rugoldozásra, és azokon való ural-
kodásban törvénytelen kegyetlen-
kedésre adták volna magokat.

Diaphanes.

*Meg-bizonyítom kétség nélkül, csak
győzzed halgatni: Sőt ugyan kérlek
X5 hogy*

hogy nem csak halgassák, hanem ugyan
szorgalmas vigyázással notállyad is:
Ezekből tetszik meg minémű Szent éle-
tű, kegyes, edgyűgyű Isten felő, vigyázó
emberek succedáltak a Szent Apostalok-
nak mint adták és vödtek egymás után
egymástul a mennyországoknak kulcsát,
minémű hívóséggel és szorgalmatoság-
galsáfarkodtak a kezekhez bizot men-
nyei jökből: mint felelték meg az ő Pü-
spöki tífisteknek a Szent írásnak iméz Síp
intéshez képest, melyekben mint egy
világos tükörben előnkbe adatik a Pü-
spököknek és mennyei Sáfároknak tífistek
meg-irattatik Abrázattok. Igaz be-
széd ez (igy szól az írás) 1. Tim. 3. 1.
Ha valaki Püspökséget kíván, jó mun-
kát kíván: Szükség annakokáért az
Püspöknek fegyhetetlennek lenni, egy
feleségű firfunak, vigyázonak, jozan-
nak meg-probáltatotnak, gazdálko-
donak, az tanétáfra alkalmatosnak:
nem bor mellet mulatozonak, nem

vereked-

verekedőnek, nem éktelen nyereség ki-
vónak: hanem mértékletesnek, ide-
gennek a harczolástul, idegennek a fős-
vénységtul: ki az ő házában jól tud-
gyon elől járni, ki az ő magzatit enge-
delemben tarcsa: mert a ki az ő házá-
ban nem tud elől járni, mi módon bir-
hattya az Istennek Anya Szentegyházát?
Nem uinak az tudományban, hogy va-
lami módon az ördöggel egy kárhoz at-
ba ne esék. Szükség pénig ő néki jó bi-
zonságának is lenni a kívül valóktul,
hogy szidalomba ne esék, és az ördög-
nek hálojába. Ugyan ottan versu 8. az
Püspökök után az Úrnak házában szol-
gáló Diaconusoknak is meg-irattatik
tífistek szerént való Abrázattok.
Lásd. 1 Cor. 4. v. 1.

Anno 1534. I. Harmadik Pál Pá-
pa, a maga tulajdon édes Annyát
és egy unokáját, hogy az Farnesiu-
soknak öröksége reá maradna;
meg-öleté. Ismét egy hugát, kivel
paráznál.

paráználkodni szokott vala, eszé-
be vévén hogy mást szeretne inkább
ő nálánál, méreggel veszté-el.

II. Hatodik Alexander Pápa Ba-
jazer Császárnak ötsét, ki akkor
Romában vala fogva, fel-vévén
előszer váltságában két száz ezer a-
ranyat a Török Császártól, meg-éte-
té: és el-veszté méreggel.

Ugyan azon méreggel étető me-
sterségével egynehány Tanács ura-
kat, és Cárdinálokat ölettete-meg.
Végre azok, a' kik ez étetésben me-
sterkedtenek az ő hagyásából, vala
hogy nem akarattyok szerént, a'
palaczkot meg-cserélték volt, ő ma-
ga is Alexander meg ivá azon mér-
gesített, és a' Tanács Urakkal s Cár-
dinálokkal egyetembe meg-hala.

1252. III. Negyedik Innocenti-
us Pápa erre rendelt és adományá-
val erre fogadott embere által Fri-
deric Császárt meg-étetteté.

1744.

1074. IV. Hetedik Gergely P.
egy *Brazutus* nevű embere által, má-
sodik Miklos Pápát, és e' kívül majd hat
vagy nyolcz Pápákat méreggel veszte-
té-el: hogy ő néki is jutna a' Pápaság-
ban. Ezekre olvasd Platinát. Phil.
Berg. Baleust. Func in Chronol.
Spec. Rom. Pont. Zegedii.

scotodolus.

Illyen gyilkos emberek succe-
dáltak a' Christus Apostalinak? Bi-
zony ezek nem mennyei sáfárok
hanem Lucipernek voltak rabjai:
A' mostaniak ismét ezeknek suc-
cessori.

Diaphanes.

Ugyan-is ezeknek.

scotodulos.

S' lám még-is becsületben vad-
nak.

Diaphanes.

Nem tsoda: mert szereti azt e' világ
a' mi övé. Jon. 15. 19.

Y

Anno

Anno. 9010. Harmadik Sergius Pápa edgy Marozia nevű tisztáralan kurvával való paráználkodásából nemzé tizenkettődik János Pápát. *Mint. Baleus és Luitprandus Ticinensis írják, szent Paráznáknak rendi.*

931. Első Lanco Pápa az ő papi szüzességre szenteltetett méltósága szerént, életének nagyobb részét a' kurvákra vesztegette. Ennek fattyúfia volt, tizennegyedik János Pápa.

928. Tizennegyedik János Pápát, Landonak fattyú fiát egy Theodora nevű szemtelen kurva, mivel hogy ugyan fejedelem szabású aszfzony vala, felette igen megkedvellette vala, nem elégedheték meg csak Romában vélevalolator-sággal, Romából ki-hitegette vala e' szentséges atyát, Ravennába ment vala czkurvakedvéért lakni.

Interp. l. 2. cap. 13.

933.

933. Tizenkettődik János Pápa, Harmadik Sergius Pápának egy Marozia nevű kurvától való fattyúfia.

Tizenharmadik János Pápa, A' Lateránumi szent palotát bordélyá csinálá, a' maga attyának agyafásával sokszor vérkezvén.

Hatodik Alexándernek fertelmességét, ki-gyózné mind első számlálni? mellynek ilyen Epitaphiumot, az az temetése felibe való verseket irának, mivel hogy mindenneknél nyilván volt, Gylkósága és paráznasága.

Hic Jacet Hispanus, fama contemptor honesta.

Vix brevius? lapis hic contegit omne scelus. az az.

Itt fekszik az Hispaniai Alexander, minden tisztességes nevezetnek megvetője. Rövid szóval: Ez kő alatt mindenféle vétek fekszik. Illyenek vol-

Y2

lak

tak tizennegyedik, 19. 21. 24-dik Jánosok. Hatodik és kilenczedik Benedek P. Nyolczadik István Pápa.

Sodomitáknak catalogussa.

Második Julius Pápa (mint a' Párisi Doctöröknek írások tartja) mikor a' Galliai Királyné aszfzony küldött volna Romába Robertus Nanetens. Cárdinálhoz taníttatni két Urfiat, mind kettővel Sodomitámodon fertelmeskedék, az az, török modon hált vélek. Ezek kivül is nem edgyel cselekedék így, ez szentséges atya.

Harmadik Julius P. Egy Innocentius nevű Ifiat, ki vel annak előtte is Sodomitai Gyönyörűségét gyakorlotta, míg Pápa nem volt, hogy Pápává lön, a' több Cardináloknak kedve ellen Cardinálátén, és mellette tartván, úgy élt véle mint feleségével, és Romában nagy hire volt fertelmességének. Sőt ugyan irtanak is jelöle az emberek egy más-

nak,

hogy Jupiter mindenkör ölében fekteti Ganomedest, noha nem igen szép természetű. Mikor pedig e' Szentséges atyának Illyen örökösi fertelmessége felől sokan írának de ő végére nem mehetne az Írásnak authorának. A' Sodomitávételeknek dicséretiről íratott könyv. Reá bérle egymagához hasonló fertelmes életű Sodomitát, Hyeronimus Murinust, hogy ez undok fertelmességnek hasznos szükséges és kedves voltáról egy könyvet írna, a' megírás tagadhatatlan dolog: E' szent Péternek helytartója, ez az menyországnak porkolábia, szentséges atyok a' fertelmességben gyönyörködőknek, Pápai méltóságának levelével (mellyet Bullának hínak) jóvállá, dicsére; commendálá.

Ugyan ennek a' fertelmes atyának hona alól jöve ki egy Istentelen pogány életű lator, Joannes a' Casa Florentinus, Nuntius Apostolicus, ki olasz Versekkel egy könyvet írá, e' Sodomitáfertelmessé-

mességnek dicséretiről, az Olasz Val-
lásnak Dianajanak tisztességére: melly
könyvben azt írja, hogy ő felette igen
gyönyörködött ebben, el-annyéra, hogy ő
aszszony emberrel való közösülést nem
kíván e helyet. De halllyrettenetes ká-
romlást, e fertelmességet, Istenes dolog-
nak, (divinum opusnak) nevezi. Eze-
ket mint bűvebbem olvashatod. Plati-
na, Balaus, Bergomai Philep barát Irá-
sában és Szegedi István tulíratott Spe-
culomban.

Hasonlo életben élt tizedik O-
roszlán Pápa.

Negyedik Sixtus Pápa Romában
edgy nemes bordélyt építtete, Pe-
trus Rueriusnak és Hyeronymus-
nak az ő atyafiának kérésére, mely
ben azt kívánák e' szentséges Atyá-
tól, hogy meg-engedgye nekik há-
zok népével egyetembe, hogy az
csiztendőnek meleg holnapiban,
ugy mint, szent Iyán, sz. Jakab és

kis

kis Aszszony havában lenne sza-
bad (verd-meg Isten e' pogánságot
bennék) férfi gyermekekkel közö-
sülni. Meg-engedé e' szentséges
atya ezt irván a' supplicatio hátára.
FIAT QUOD PETITUR. Hal-
lodé mint sáfárkodik e' lelki sáfár? Ha-
sonlóképpé engede Hatodik Alexander
Pápa Pétrus Mendoz a nevű Cardinál-
nak hogy szabad légyen, a' szent szü-
zességben, a' maga fattyusiával sodo-
mitai ágyban mint mátkájával hálni:
Es meg-engedé e' szentséges atya, ki Chri-
stus Vicáriusának hívattya magát.

Huszon negyedik János Pápa az
Constántiai conciliomban nyilván vá-
doltaték evel az sodomai fertelmesség-
gel, és egyébféle paráznasággal.

Nyolczadik Kelemen P. Irják, hogy
fattyu volt. méreggel vesztő gyilkos,
kerető, simoniacus, sodomita, hamis hi-
tű, parázna, ragadozó, ördöngös sent-
ség törő, és minden vétéknek mestere.

Illyen vólt, *Benedictus*, 1. *Joannes*.
XIII. & XIV. *Paulus tertius*, Pontifex.

Nyolczadik János Páának is szentséges tiszta élete felől hally szép historiát. Aszszon Pápa.

Ennek, leánykorában, *Gilberta* vólt neve: férfini öltözetben adván magát egy barát mellé: tanulni kezde, jo, éles elméje vólt, tudománnya után arra iuta hogy Pápa vá téteték: egy környüle forgolodo barát eszébe vevé hogy nőstén volna az szentséges Pápa, meg-hágtá vólt, és Romában, a processio iárásban az útczában mindenek láttára megfiadzék, és azon helyen a gyermek szülésben meg-hála.

Igy akará Isten ama nagy *Babylon*iai szentelen kurvának ékteleiséget e világ előtt valo pironkodásra kimutatni. *Apoc. 17.*

Effelől irtak volt illyen *Pasquill*us Romában.

Fæmina

Fæmina Petre tua quondam ausa sedere cathedra.

Orbi terrarum jura verenda dedit.
Hac compressa quidem multos latuisset in annos

Facta foret partu manifesta novo.
Posthac Roma diu simili sibi cavit ab astu

Pontificum arcanos querere sucta sinus.

Nec poterat quisquam referantes aethera claves.

Non exploratis sumere testiculis.
Cur igitur nostro mos hic jam tempore cessat?

Ante probat sese quilibet esse marem.

Az az:

Aszszony Péternek régenten székibe ülven

Törvén't e földnek mert ekkor sabvala Aszszony

El titkolta volna sokáig magát ez hivatalban

Ha szülfé miat meg nem ismértetett
volna

Roma magát sokáig meg-otta ez ilyen
esettül

Pápának nemző testét mert meg-tapo-
gatták

Senkinek e' tisztet nem adták ez proba
nélkül.

E' törvény immár most miért nem tar-
tatik éppen?

Férfiságát előb mert minden meg-biza-
nyította.

Scotodulos.

Ezek bizony mind el-kárhoztak
szent Pál Apostol tanítása szerént:
mert azt írja az Apostol, hogy sem
paráználkodók, sem bálvány imá-
dók, sem házasság rontók, sem ék-
telen puhák, sem férfiakkal fertel-
meskedők, sem lopók, sem főlvé-
nyek, sem részegek, sem szidal-
mazók, sem ragadozók, gyűlölkö-
dők, sem gyilkosok, és valakik ezek-
hez

hez hasonló vétkeket cselekefznek
az Isten országának örökös nem le-
hetnek.

Ezek pedig Gyilkosok, paráznák
Sodomiták, egymással gyűlölkö-
dők, bálvány imádók, árulók, főf-
vények voltak. Ergo &c.

Diaphanes.

Mit beszélsz Istenéri? el-vesztetté
az eszed? hiszem ezek voltak e' földi
Istenek, ezek voltak a' mennyei sásá-
rok, ezek szabadítottak egyebeket is
ki Purgatoriomból: s' hogy mennének
magok pokolba?

Scotodulos.

Christus Urunk mondására né-
zek én ki azt mondgya, A' melly
szolga tudgya Urának akarattját és
nem cselekefzi ketszer valo büntetést
véfzen Aur. leg. lib. 2. cap. 26. To-
vábbá, olvastam én azt is, hogy tize-
dik Benedek Pápa magát a' purgatori-
omtüzénél, sem, ki nem jöhetet maga
erejé-

erejével, hanem egy Odilon nevű Apád
ur szabadiolta ki: a' szolga az Urát:
az Apád ur a' Pápát Anno D. 999. U-
gyan ezen Apád ur találta és gondolta
először azt is, hogy a' holtak lelkéjért a'
Misében emlekezett tegyenek és hogy
azoknak közönséggel, mindgyárt mind
szent nap után legyen innepek-is.

Diaphanes.

Itéld-meg immár te magad szerel-
mes Atyámfia Scotodule, ha illendő
dolog legyené nekünk kiket Istenegyes
értelemmel meg-ajándékozot, semünk
bé-hunyván ezek után indulnunk, és
vezérlésekre magunkat biznunk: kik-
nek életek paráznaság, gyilkosság, ke-
vélység, mestersegek fejedelmek között
valoeszvesztés, árulás, vér ontás, Tu-
dományok vallások bálványozás, Isteni
káromlás, embereknek találmánnya:
kik az ördögökkel való szövetség által,
hizelkedés, fizetés által jutottak még a'
Pápasághoz-is nem az Apostaloktól

vőt

vőt és tanult rendtartás szerént. Act.
1.23.6.3.4.5.6.&13.3.4.

Scotodolus.

Páter Kalauz azt mongya, hogy
a' Pápák között sokan vétekbe este-
nek, azonképpen az ördöggel-is
társalkodtanak némellyek, azért u-
gyan nem következik azoknak go-
noságokból gyalázat a' mi hitünk-
re mert sem ördöggel társalkodo
Pápa nem volt kezdője a' mi hitünk
nek, sem az ördög tanításából nem
vőtte a' Romai tudománt. Mint ő
meg-bizonyította Luther Márton
felől, hogy az ördögtől tanitratott.
Kal. lib. 3. c. 6. pag. 199.

Diaphanes.

Páter Kalauz igen bölcs a' patvarko-
dásban, mellyet bizony ő sem tanult a'
ökéltettségnek és igazságnak attyától
hanem nyilván attul vőtte, a' ki az ha-
zugságnak, patvarkodásnak és károm-
lásnak attya. Joan. 8. Igen bányya
veti

Z

veti a Kalafintátt mesterségesen tud-
gya az ellene valokat kárhóztatni, az
magáját vagy el halgatni avagy me-
sterséggel extenuálni, noha az maga
conscientiája külömbet díctál, mindaz-
által, ő ugyan el jár az ő dolgában.
Tudgya a Romai Rethoricát.

De te ved eszedbe. Előszér: maga
sem tagadgya hogy az Pápák között so-
kan voltanak, Erétnekek paráznák
gyilkosok, ördöggel társalkodók, Simo-
nacusok árulók, Isten ellen káromko-
dók. Verontásban gyönyörködők, &c.
Ezek pedig az ő hiteknek találói és V-
zeri, confessus est, & non negavit. Elég
akarattya ellen lőtt ez is, de meg kellett
vallani, mert a nyilván való igazság-
nak hákfoját által nem ugordhatta.

Másodszor: a Romai mesterséget
veszi elő: hogy ha tellyeséggel nem ta-
gadhattya, még is extenuáltya és colo-
rallya a mint lehet. Azt mondgya hogy
abbol ugyan nem következik az ő hit-
re gya-

re gyalázat. De ha ez sok vezéreknek
és inventorok Isteni ellen életekből, ká-
romlásokból gyalázatai nem következik
a hitre, mi okkal káromkodik hát Ka-
lauz Uram a reformátusoknak hiti el-
len, mi mandom gyalázhattya ő a hitet,
az egy Luth. Martőnak az ördöggel va-
lo disputatioja miat, Christus Urunkal-
is beszéllet és disputált az ördög. Matt. 4.

Scotodules.

Bizony a mint látom Gerendát
viselvén a maga szemében, láttatik
másnak szemében szálkát keresni.

Diaphanes.

Ezt kellett volna ám a tarisznyát elő
fordítani, mikor a predikátorok életét
és magok viselését vizsgálta Kalauz u-
ram, de hát a meget tartotta s úgy hal-
gatot a maga vezérinek vétkek felől
mint egy hal.

Akarnámlátni, ha Kalauz Uram
edgyet tudna elő állatni a maga vezéri
közűl, a Pápák között kik az ő hit-
nek és

nek és vallásának találoi voltak,
mellyeket ide felelő hoztam, kiknek bál-
ványozásokat Latorságokat maga sem
tagadhattya: mondom akarnám látni
mellyikre nem illenék Christus Urunk-
nak amaz mondása: Heábatisztelnék
engemet az ő emberi találmányokkal,
mert valamit az én szent atyám né plán-
tált, ki-kele annak szaggatni. Ismég:
Fajtinéktek irás tudók és Phárisaefok,
hypocriták, kik hasonlatosok vattok az
meg-fejérített koporsóhoz, mellyek kívül
szépek, de belől csontokkal rakvák és
minden undoksággal,

Scotodulos.

Bizony soha az Apostolok halála u-
tán négy száz elztendőől fogva
csak edgyet sem állathat olyat, ki-
nek Christus Urunk mondása nya-
kába nem illenék, mint a' barátinak
a' szörkoszoru. Egy sincs benne,
ki a' szent Páltul meg-irattatott ré-
gula szerént Püspöknek, avagy Pap-
nak

nak mondathatnék igazán. Aze
csudálom hogy még-is mindenek
ellen a' personális successioval ugy
dicsekednek, mint a' Lúda' Daru-
tollal: holott a' szent Apostalok-
nak mind vallásokból, s' mind a' Sá-
cramentomoknak ki-szolgáltatá-
sában valo törvényekből ki-hágta-
nak.

Succedáltak mindazáltal egymás-
nak (edgyik meg-balván mástámodos
helyébe) de nem tisztetek szerént valo
bívségben, szent életben és az Isten igé-
jének minden nyelveken valo értelmes
s' bívséges hirdetésében: hanem fő-
vényységnek, paráznaságnak, nagyob-
tisztetre valo igyekezetnek követésében.

Csudálom miért nem száll a' tiszte-
után valo jószág s' méltóság a' Püf-
pököknek és Papoknak fiaira mint
az Aron Papnak fiaira régenten, ha-
nem idegenre: ha meg-hal a' ma-
gyarok között valo magyar Pap-
vagy

vagy Püspök, valami hitván, Püspökök után nyalakodó rőt mendicáns áll helyébe, ki magyarul sem tud: ez meg-halván Német szálla félzékbe, nem hirdeti sem magyarázhattya az Evágeliomot, de a' jóvedelmet, a' juhok gyapját, úgy keresi, kapja emüggallya s' emészti mint az hernyo a' káposztát, a' cserebogár a' fák levelét, a' fászkák a' veteményt, a' hollok a' dögöt, és a' verebek a' kőlest.

Diaphanes.

Fijokra nem szál mert Isten rendelése szerént való házaságban nem élnek (noha Sacramentomnak tartják) fatyút pedig törvény szerént nem illet a' iofzag. Továbbá mint hogy ő is úgy jutott hozzá, sok bizelkedése tekergeje után, mint bitanghoz: másra is úgy marad ha a' tűz környül forgolodik.

Végezetre, mint ám a' physicában tanultuk. Currption unius est generatio aliterius. Edgyiknek romlása a' másíknak

nak eredeti: Mint a' meg-holt ebnek husából nyúvek generalitnak: A' ganéiból bogarak, a' poshat vizbűlszynyogok: Edgyik Pápa, Püspök, vagy apádur meg-halván, mindgyárt más születik helyébe: személyel, szolásnak nemével, nemzetséggel parázna életnek résségének gyakortásával, úgy edgyez az előtte valóval, mint ha egy únfia volna a' két Róth: a' mint szoktak mondani, Qualis pater talis filius.

Scorodulos.

Ezek felől azért én ilyen ítéletben vagyok, hogy őbennek edgy sem idvezül, hanem minnyájan el-kárhoznak: mert négy száz elzten-dőtől fogva az Apostalok halála után egy igaz pap sem Püspök nem volt köztök, ki a' Papi hivatalban el-járt volna igazán, minnyájan eltávoztak az Apostali tudománytól és értelemtől, az emberi szerzésnek utai szerént szolgálták az Istent, az

Istennek igéjét nem hirdették, hanem el-rejtették az emberektől, az Sácramentumokat meg-vesztegették: A' papságnak csak a' köntösét és nevét viselték, ki-bágtak az Apostoli tudománynak egyenes folyásából.

Diaphanes.

Miképpen jutottál ilyen érteleldre felelek, hisztem tudod, (a' mint lám ennek előtt magad is evel mented és igazítottad vala őket) hogy ők szintén az Apostoloktól deducállyák az ő papságoknak egymás után való következését.

Scotodulos.

Meg-engedem azt hogy a' personalis successio szerént az Apostoloktól vöttek eredetet, edgyik Püspök a' másikat ordinálta, egyik Pap a' másik után következett. De itt az Apostoloktól vett tudománnak minden elegyedés nélkül való ríszta folyásáról vagyon a' szó köztünk mellytől ezek annyéra el-távoztak,

és úgy

és úgy meg-elegyítették a' szent tudománt az emberi találmánnaak mosadékjával, hogy bizony csak a' tolla vagyon a' szép madárnak kezeknél, csak igen vékony vestigi-umja láttzik az Apostolok lábainak közöttök, úgy bé-fujta az emberi szerzésnek szünetlen fuvo szele.

Szintén úgy fogytak ezek ki az Apostoli tudományból, mint az szabok, ez előtt három vagy négy száz esztendővel csinált ruháznak mesterségéből, ők is successive vöttek a' mesterséget, edgyik a' másiktul tanulta a' művet, de annyéra degeneráltak az régi mesterségtől, hogy serencse ha csak kettőt talál nál ez Országban ki csak meg-tudnája is beszélni micsoda formáin ruhát viseltek Bela Krály idejében a' Magyarok, nem hogy olyan tudna csinálni. Azért ugyan szabok, a' régiektől vöttek mesterségeket de nem követik tudományokat. Így ezek is az Apo-

25

sta-

*falóktul vőttek eredetet, de addig sab-
ták, igazgatták a' tudománt hogy az
Apostali tudománynak csak az esilék-
jét sem mutathatták elő.*

Pater Kalauz-is azt mondgya,
hogy a' ki egyszer igazán pásztorrá
választatik, csak addig kell őtet
igaz és rendszerént való pásztor-
nak tartani, míg abban a' tudo-
mányban marad a' mellynek tani-
tására igaz pásztorrá választatott,
ugy hogy mihent attul el-szakad
ottan farkasálészén és lopóvá, kik-
től a' Juhoknak távol kell futni.

E' szerént a' Kalauz intése szerént
nyilván mondhatom, hogy mihe-
lyen az Apostolok rendelkezéséből ki-
ugrottak, mihelyen az ő tudomá-
nyoktól el-szakadtak, és a' magok
emberi gondolattya szerént kez-
dették a' Misének misziri gallérát
az Apostali hivatalnak nyakába
szabni: Azonnal el-badták az igaz
pászto-

pásztori méltoságot: azonnal far-
kasokká lőrttenek. Azért mint Or-
dito farkasok és hamis Sáfárok ki-
rekesztetnek az juhoknak örökös
Aklából, amazigaz, fő és gondvise-
lő pásztortól, a' mi Urunk Jésus
Christustól, mint erre magát köte-
lezreigéretivele fő pásztor: hogy
az ő Juhainak nyájját e' pásztori ne-
vezet és palást alatt lappango far-
kasoktól meg-szabaditrya, és e' hi-
vatalnak méltóságával gonoszul é-
lő farkasokat meg-bűnteti. *Ezech.*
34.

Diaphanes.

*Ha valakit közszólók szent Péter
maga Ordinált volna, és az ő hivatal-
lyában hamissan, el-fordultúl és álno-
kuliárna, még ugy is farkas lennéje?*

Scotodulos.

Bizony, nem szent Péter, de ha
Christus ő maga választott és ordi-
nált volna valakit, s' az ki hágná az
ő hiva-

ő hivatalyából, és az ő mestere előtt
kezdené halászni még az-is farka-
sá lenne, és méltán ördögnek-is
mondattathatnék: Mint ez, a' Ju-
dásnak, ki Christus Urunk tizenkét
választott tanítványa között egyik
vala, példájából nyilván ki-tetűzik:
ki felől az Ur ilyen emlékezetet té-
lizen szent Jánosnál: Nemdenem
tizenketten választalakéén titeket,
és edgyik közöttületek ördög.

• Diaphanes.

*Véget vetek veled való mostani be-
szélgetésemben: Először azért, mert
nagy dolgaimnak, kiket kedvedért bá-
tra kellett elvala hadnom, véghez vite-
lére kell szetnem. Másodszor: mert látom
hogy az Ur Isten alkalmasson meg-
ismértette veled igazságát el-annyéra
hogyennek utánna másnak-is utat mu-
tathacz.*

Két példát hozok elődbe, mel-
lyek tükör gyanánt legyenek előtt-
ged a'

ted a' Pápáknak ez világi fejedel-
meken való uralkodásoknak és ke-
gyetlenségeknek: effelelt esküvé-
sekben való ördögi fortélyoknak
meg-mutatásáról.

Func. in Chronol. com.

Ezer hetven négy, hetven öt,
hetven hat, és nyolczvan eszten-
dőkben élt egy Hildebrándus nevű
barát, ki fok mesterséges gyilkosá-
gi után a' Pápaságnak székibe fér-
kezék, és nevét, mellyet a' keresz-
tségben reá adtanak volt, el-vál-
toztatván (a' Pápáknak törvények
szerént) Hetedik Gergely Pápanak
nevezteté magát. Ez, ama szelid
és egyigyű Christusnak Vicáriusla
(mert így hivattyák magokat) a'
bárányi szelidségben élő Aposta-
loknak Successor: Az Bamber-
gai Püspökségnek meg-változtatá-
sáért, Henrich Császárt excom-
municálá, Császári méltóságától
Aa és or-

és országától meg-fosztá, minden
ő birodalma alá hittel köteleztetett
szolgait az esküvéstől terhétől fel-
szabadítá, és erős átok alatt meg-
parancsolá, hogy senki néki tett fo-
gadását meg ne tartsa, sőt azon á-
tok alatt inte az egész birodalom
alatt minden rendeket, hogy feje-
delmeket meg-vevessék és reá támad-
gyanak.

A' Német fejedelmek, nem ért-
vén a' mennyei kultsoknak igazsá-
gát (akkor a' farkasnak csak a' vi-
gyorgásától-is inkább fél vala e'
világ, hogy nem most három hétig
valo ordításától) el-ijedének, és
Ország gyűlését hirdetvén meg-
izenék a' Császárnak, hogy ha a' Pá-
pának kedvét nem keresi, ők sem-
mi engedelemmel nem mernek
lenni, sem uralni nem akarják, mert
félnének a' Pápa átkának meny ű-
tő követől. Eszében vévén a' Csá-
szár

szár hogy az Országban valo fő U-
rak és Herczegek a' Pápa átkától
valo félelmek miatt mind el-állá-
nának mellőle, nem lőn mit tenni
arra felele nékik ugyan esküvéssel,
hogy ha a' Pápa Német Országba
jöne, kész lenne alázatosan ked-
vét keresni. A' Treviromi Püspö-
köt küldék a' Pápához, hogy kö-
nyörgésével bírná arra a' szentsé-
ges Pápát, jöne Német Országba, és
kész volna a' Császár, kívánsága
szerént kedvét keresni ő szentségé-
nek, Rea bírta vala magát (e' vicé
Christus) és el-indula, de vertzel-
le városban jutván, az ott valo
Püspökök, ki Olasz országnak Cancel-
láriusfa vala, tanácsul adá a' Pápá-
nak hogy ne menne Német Or-
szágba: mert a' Császár sokad ma-
gával lévén, ki tudgya mit gondol-
na, addig ojjá magát ő szentsége,
míg szabadságában volna. Pápa
Aa2
czin-

ez intéshöz képest, meg változtatá tanácsát és Canusiumban mene-
ma Matildis Kurvának birodalmá-
ba, a' hol a' Császártól nem kellene
félteni.

Meg-értvén Császár Pápának il-
lyen heába valo rettegését, ki mi-
att Canusiumba viszfá ment vol-
na: Mindgyárt Spirából, csak igen
kevesed magával, feleségével és
egy kisdéd fiacskájával, erős télben
Canusiumban mene. Az ország-
ban valo fő urak és nemessék köz-
zúl senki nem meré követni félvén
a' Pápának haragjától: Melly do-
lognak méltatlanságán a' Fejede-
lem magában igen meg-busult va-
la: Ennek okáért le-tévén minden
királyi öltözetit, mezitlábbal, a'
Canusiumi kapu előtt, reggeltől
fogva estvéig, éhen szomjan kő-
nyörge alázatosan, hogy a' Pápa e-
leibe bé-bocsáttatnék: de a' bé-me-
netelre

netelre valo szabadság néki nem
engedterék: Harmad napig éhen,
meztláb, télben könyörögvén, il-
lyen válasz adaték: Nincs, ugy-
mond most a' Pápának üresége az
ő véle valo beszélgetéshez.

Szerelmes atyám fia Scotodule,
kérek gondold és tekéncs-meg itt,
a' világozságnak Angyala képében
amaz fel-fuvalkodott kevély
és kegyetlen ördögnek csudá-
latos maga viselését: végre ne-
gyed napon, a' Matildis Kurvának,
az Sabaudiai Groffnak és a' Clunia-
comi Apádurnak törekedésekre, a'
Pápának eleibe bocsáttaték.

Császár bé menvén ez fel-fuval-
kodott ördög eleibe, igaz
pœnitentiának és engedel-
mességnek jelét akarván
meg-mutatni, a' Császári
Coronát minden ahoz va-
lo szerfzámíyal egyetem-

*Minémá
conditio
kaléde
meg a'
pa a' C
sarn.*

ben kezéhez adá a' Pápának, és alá-
zatoslan vallást tőn arról hogy ő
nem volna méltó a' Császári titu-
lusnak viselésére, ha ennek utánna
ő szentségének ellene hasonló vé-
tekben léledzenék, és kéri vala alá-
zatos szorgalmatossággal eddig
valo vértkének bocsánattját. De a'
Pápa semmiképpen meg nem en-
gede néki, sem az átok alól fel nem
akará oldozni, hanem reá kellették
felelni.

Először hogy a' Pápának akarattja
és kívánsága szerént valo móddal vi-
bessé véghez a' meg engesztelést, és
hogy a' Conciliumban, és valamely he-
lyen és napon Pápa akarnája és paran-
csolnája, ott és akkor elő állana, és meg
felelne a' vádlásokra, mellyekkel vádol-
tatnák.

Másodszor, hogy soha ezért valo
bőszszu állásra nem igyekeznének.

Harmadszor: Hogy ha szintén ma-
gát min-

gát minden ellene valo vádlásokból ki-
mentené is, mindazáltal, az országot
és a' Császári birodalmat sem tovább,
sem különben nem akarja kezénél tar-
tani, hanem csak a' mint és mennyi ide-
ig a' Pápának is akarattja tartja.

Negyedő: Hogy valameddig min-
den dolga el nem igazodnék, sem feje-
delmi öltözetben nem járna sem a' Tsa-
szári titulussal: sem Ország igazgató-
sában valo hatalommal nem élne, sem
azokat, a' kik az előt hittél ő hozzá
kötelesek voltak, de a' Pápa tilalma mi-
at az ő köteles szolgálattoktól és enge-
delmesegektől fel szabadítottának,
újjobban valo engedelemre és szolgál-
ra ne kényszerítse.

A' fejedelem ilyen méltatlan
conditiokat értvén, melly felé tér-
jen nem tudgya vala: minden elei-
be adott Conditiokra rá kellették
hajlani, és azokhoz valo engedel-
mesegre hitivel és keze írásával

meg-erősített levéllel kötelezé-
mát, és úgy vele kérésztet a' Pápa-
rá, s' fel-szabadítá azátok alól. Ez
esküvésnek formáját meg-találod
Plátinánál.

Nem elégedék-meg mind ezek-
kel is a' szelid Christushnak kegyet-
len vicáriusla: hanem ujjobban
valo tanácsot tartván a' Cárdiná-
lokkal, hogy jövendő boszszu ál-
lásától ne félne a' Császárnak, el-
végezé hogy Henricust ugyan meg-
foszsa tisztitól: Azért a' Császár-
ságot adá a' Szeviai Hercegnak
Rudolphusnak, és meg-parancso-
lá hogy Henrich Császárra támad-
gyon, azokkal edgyütt, kiket az ő
hozzá való köteleltségből fel-szaba-
ditott volt: E' mellett követeket
küldé Német országra intvén és
kényszerítvén mindeneket, hogy
Henrich Tsászárra minő tőle meg-
átkoztatott és szám-ki-vettetett
ember-

emberre rá támadgyanak Ezeket
el-végezván Rudolphusnak az Sve-
viai Hercegnak küldé egy Corc nát
ilyen irással. PETRA DEDIT
PETRO. PETRUS DIADE-
MA RODULPHO. Azaz: A' kő-
szikla (a' kősziklán érti a' Christust)
adta Péternek, Péter pedig adta
Rudolphusnak a' koronát: meg-
hagyá a' Moguntiai és Coloniai Er-
sekeknek, hogy Rudolphust Tsá-
szárrá választanák és királyságra
meg-kennék, e' felett minden ere-
jekkel mellette lennének és oltal-
maznák. Így kőszörülé egybe a' fe-
jedelmeket ez vér szomjuhozó Pá-
pa, így tölté-ki vérben telheterlen
kívánságát, meg-vitatá őket: mely
viadalban az Istennek ítéleti sze-
rént Rudolphus meg-vereték, az
hartzon a' jobb kezét el-vágák, ki-
miatt halálos betegségben esvén,
eleiben hivatá a' Püspököket és bi-

rodalmában való urakat, s' elő-
zatván az el-vágott kezét, monda
nékik: Ez ám az a' kéz, melyet ki-
adtam volt mikor az én kegyelmes
Uramnak fejedelmemnek Henri-
cus Császárnak meg-esküdtem va-
la, a' ti esztekélestekekre és mutatás-
tokra, evel harczoltam fejedel-
mem ellen ilyen boldogtalanul,
immár ti látsátok, ha igaz uton hor-
doztatok engemet. Mennyetek-el
és tellyesítsétek-bé a' ti királyotok-
nak a' ti előbbeni hitereket. Mert
én az atyáinkhoz megyek. Minden
historiáját nem győzőm elő-szám-
lálni: de ha kedved léssen hozzá,
hogy ennek egész életében való I-
stentelen cselekedetir lássad: ol-
vas: Abbas Ursperg: Plátinának.
Alb. Cranziusnak, Benno Cardi-
nálnak, Baleusnak, és Funcciusnak
Cronologiájában való irásokat.

*Hátra hagyván sok egyéb Isten ellen
való*

*valodolgait ez Mojses székiben pipiske-
dő Anti-Christusnak, ez egy dolgot u-
gyan el nem halgathatom: Hogy-e' volt
leg-első tilalmazója a' Papok házassá-
gának, ennek előtte a' Papok szabadon,
nyugodalmas lelki ismerettel éltek az
Istennek szerzése szerént való házassá-
ga, mind erővel s' mind átokkal tilal-
mazni: A' Papok házasságának első ti-
lalmazója.*

*Ennek tilalmazására ki-bocsátot
vala minden országokra (a' Pápáknak
szokások szerént) Püspököt és barátó-
kat, kik addig ocsállák, alázák, szidal-
mazák a' papok házasságát a' kötség e-
lőt a' Pápa levelét mutogatván, és an-
nak erejét magasztalván; ugy meg-u-
táltaták a' köséggel, hogy végre az há-
zasságban tiszta életet követő papok-
nak kezekből a' meg-áldot ostyát (az
mint ők hívják, az Urat) ki-ragadván
a' földhöz verték és lábokkal meg-tapod-
ták: s' az Urnak véreit a' földre öntöt-
ték: Ennyi hitetlenségre és káromlás-*

ra ada okot, alkalmatosságot, ez ékte-
len kevélyember. Antonin. Trac. 19.
parag. 21. Func. Ugyan ezen dolog-
ban Pápa parancsolatjából törekedik
vala a Moguntiai Püspök Erfurdiában,
kit a házaságban élő papok csak nem
foltokként szaggatának. Immar az
esküvésben való fortélyozásoknak és
íflentelen álnokságoknak meg-mutató-
sára hozok egy példát elődbe, mellyből
meg-gondolhatod mennyire támaszkod-
hassék ember ezeknek esküvéssel meg-
erősítettett kötésekhöz.

Az Olasz vallásnak hírnek, fogá-
dásnak tökéletességnek tükrö.

Christus Urunknak Kilencz száz
és tizedik esztendejében vala edgy
Adelbertus nevű Márchio Bamber-
gában, ki hét egész esztendeig víse-
le hadat Lajos Király ellen, melly
Lajos Király látván, hogy sem-
miképpén nem birhatna az A-
delbertussal fegyverrel: Álnokság-
gal in-

gal indula utánna: A' Moguntiai
Hatto nevű Ersekkkel közlé dolgár.
Ez mingyárt kész lón és magára
vette anak gondgyát: El-mene
Adelbertus Márchiohoz békelesség
szerzésnek színe alatt Bámbergá-
ba, hol őtet jó kedvel fogadá a' fe-
jedelem és méltósága szerént-is
tartá: meg-sem gondolván melly
nagy hitetlenség légyen a' szent czi-
gánnak kebelében. Szóra fogá a'
fejedelmet és inteni kezdé a' királ-
lyal való meg-békélésre, ajánlá
magát hogy csak fogadgyon ízot
ugy meg-békélteri a' királlyal vala-
mint maga kívánnya. Sok intése és
álnok maga ajánlásával e' szent czi-
gánnak meg-győzettervén a' feje-
delem hajlani kezdé a' békelességre,
jó conditiok alatt: Ez álnok czi-
gányesben vévén a' fejedelemnek haj-
landó voltát a' io békelességre, annál in-
kább rajta fogá, arra köté magát hogy
Bb
valami-

valaminémü conditiókkal kívánnya,
ugy szerzi meg köztök a békeséget,
mert ő bizonyos abban hogy a király az
ő intésének engedelmes lesz: csak
hogy e meg-kívántatik, hogy ő offerálja
királynak először a békeségre való kész
voltát, és legyen maga személye szerint
szembe a királlyal. A fejedelem, az
többi közöt ettől irtozik vala: hogy ta-
lám nem lenne bátorságos a derék tran-
sactio előtt neki a királlyal való szem-
be lépés. De az szent czigán, kezét
nyújtván meg-esküvék a fejedelem ke-
zén, hogy őtet olyan békeséggel haza
hozza Bambergába a mint most volna
házában: A nagy jámbor fejedelem,
ítélvén azt hogy ilyen szent ember hitit
meg nem segnéie (mert nem tart vala
erősebb kötelet az esküvésnek kötelénél)
igére magát hogy illy erős esküvésére a
szent Czigánnak el-menne a királyhoz,
és személy szerint meg-követvén kész
lenne vele meg-békéltetni: El-végezék
hogy

hogy reggel megindulnyanak az Ersekkel
Reggel azért meg-akarván indulni, a
fejedelem kéré az negédes Erseket hogy
étel után indulnának meg: Az Ersek
né akara ételt várni, mondván hogy az
útbanis ebetnék: Meg-indulának, és mi-
kor a városból Bambergából ki-mentek
volna a Hostáton kívül: Kezde az Er-
sek panaszkodni maga ellen, hogy meg-
bánta volna az étel előtt való indulást,
jelenté azt hogy ha haladna az ételnek
ideie egészségének fogyatkozásával
lenne.

A fejedelem akarván neki kedves-
kedni, Viszsa hívá mivel hogy még a
város határából sem mentenek vala ki,
Az Ersek is meg-tére és ott évének e-
bédet: Így okoskodik vala magában:
En arra esküdtem vala-meg, hogy őtet
békével az ő házához viszsa hozom.
Im meg-hoztam, azért nem esem bi-
telességben ha ez után a veszedelem-
nek hálojára kerithetem, absolutus va-

gyok az esküvéstől. Meg-indulván ujjokban, a király eleibe vüvé: A király ugyan azon Erseknek tanácsából megkötözteté és fejét véteté.

Scotodulos.

Hallatlan hitetlenség: Angyali hivatalban nagy Őrdőség: ki hiszessen ez ilyen emberek hitinek? ki-merné lelkét efféle gyilkos áru-lókra bizni? Ez Őrdőgi gyilkos, ha-zug, hamis hitű, miképpen tudna az idvétségnek utára igazgatni va-lakir?

Diaphanes.

Tsudálkozol ezen? Nem hallor-tadé mikor valamelly tőlők idegen valláton valo ember fogságokba esik, mint forogják mint a' meg-ehült hollók, eskűsznek, fogadnak ígérnek, csak térjen-meg az ő té-velygésekre: Eskűszik a' pap gyon-nyál-meg, légy Pápiává és im az én hitemre fogadom hogy meg-ment-

mentlek haláltól, a' meg-rettént em-ber, (mert az Őrdög-is környül forgo-lodik a' fakéssel.) hozzájoktér, meg-gyonik, azon közbe meg-parancsolja a' felsőpoczon ülő oroslán hogy meg öljék: neki kerül a' másik pap vagy barát biz-tartya mondván: ne fely immár, jo hit-be hasz-meg, ki tudgya, ha élnél együld ismég az előbbi eretnokségbe esnél: bá-tor az én lelkem kárhozzék elérted ha kárt vallasz.

Scotodulos.

Hogy adhatná az ő lelkét másért ha maga-is Őrdögnek rabja? de én azt csudálom hogy véteknek nem tartya a' hamis esküvést.

Diaphanes.

Nem tartya bűnnek imez bizonyos okokért.

Először: mert a' bűn bocsátáf-ban az absolutioban ezek magokat szabados uraknak, akarattyok sze-rént valo sáfároknak tartják: Bb3

hogy

hogy valakikkel mit akarnak cselekedni ők a val szabadok, némelyeken bocszút álnak, s' némelyeknek meg-kegyelmeznek. Tudván azért az absolutionnak ilyen erejét, magának-is juttat annak használatos gyümölcsében. A' mint szokták mondani: szégyen volna annak szomjuhozni, a' ki másnak vizet hord a' konyhára.

Másodszor: Mert ha szintén így magától reá nem áradna-is a' bűn elmosásnak vize, vagyon magához hasonló barátta, meg-gyonnya annak és az absolvállyá: Gondolván, hogy néki-is léfzen azon dolgra szüksége. Ezt hiják ám a' kölcsönében való vakarásnak.

Harmadszor: Mert sohul példát nem talál arra, hogy az olasz vallásnak directori valaha valamely papot efféle hamis esküvéstől tömlőczbe vetettek volna: De arról-

arrol való példa csak nem minden nap előtte forog, hogy az igaz mondásért meg-is őlük szörnyű kinnal az embert.

Negyedszer: *Mivel hogy az igazságnak szeretetét nem vőtték-bé az ő idveiségekre, azért bocsátta az Isten reájok a' tévelygésnek erejét hogy hidgye nek a' hazugságnak. Hogy kárhooztasának mind azok kik nem hittének az igazságnak, hanem inkább engedtenek a' hamiságnak.*

Scotodulos.

Ha ezek szabad akarattyok szerint Sáfárkodnak az absolutionak méltóságával, Annyi pénzt takarhatnak, hogy még fejedelmi kéncsis nehezen érkezik vellek.

Diaphanes.

Gondolodé ugyan-is mi által jutottak az Romai Püspökök ilyen nagy Tsászári méltóságnak feje felett iarasághoz? Bizony mind az embereknek

reknek bűnök ből árulták azt, a' mi-
jek vagyon. Honnan vagyon az
Római Pápanak kazdagsága. In-
nen vagyon ételek, italok, kurvá-
jok, ruhájok, méltóságok.

*Kik nyerik bűnök bocsánattját fize-
tés nélkül.*

Mert mivel hogy a' bűn bocsá-
natnak modgyát, szabadságát ma-
gok szabadságában lenni, el-híre-
ték e' világgal: minden emberek
hozzájok fíetnek hogy tőlők bű-
nök bocsánattját nyerhesék fize-
tések által, mert ingyen azt senki-
nek nem adgyák, hanem csak a' kur-
váknak. Háromféle dologra adnak
penig okot és alkalmatosságot. Elő-
ször, A' bűnöknek szabadon val-
lo cselekedetire. Másodszor a' bűn
váltságáért örömeft buzgosággal
és panasz nélkül való fizetésére.
Harmadszor, Az Isten parancso-
lattyának bátorságossan való meg-
yerésére.

Mert

Mert tudván azt az emberek
hogy a' Papok barátok kezében va-
gyon a' bűn bocsátásnak mind ha-
talma s' mind szabadsága, nem ir-
toznak igen a' bűnnek cselekedeti-
től, fősvények a' Papok, kapnak a'
barátok az alalmán könnyű őket
meg-engesztelni, bűnben heverő,
tagadhatatlan paráznaságban élő
emberekkel vagyon közik. *Istentől
sem félnek, mert nincs miért az Isten-
nek büntetni, holott a' papok immár
meg-bocsátták minden bűnöket plena-
riè.*

Scotodulos,

Plenariè?

Diaphanes.

*Bezzeg plenariè: Inkáb nem olva-
stadé az indulgentiákat a' templomok
ajtaján? egysincs azokban kiben ket e-
zer, négyezer, tízezer, husz ezer, hu-
szonnyolcz ezer esztendeig való plena-
rie nem találál.*

Bb 5

Sco-

Scotodulos.

Láttam, de olyan diligenter nem olvastam, azt tudtam én hogy csak játék: De meg-hid ez után valahol rá-találok meg-olvasom mind végig.

Diaphanes.

Uram halátni akarod Jób az én házamhoz egy olykor. Meg-mutatom négy száz esztendőül fogva való Pápáknak Indulgentiájokat de remissione plenaria omnium peccatorum.

Scotodulos.

Ha egyszer huszonnyolcz ezer esztendeig minden bűnét meg-bocsátták, az után nem kellett bűn bocsánatért sem könyörgeni sem fizetni.

Diaphanes.

Igaz dolog az: De ezek ismét job álnokságot találtak a népnek job halóra való kerítésében. Egy Clastrumot építettek, avagy csak kápolnát, és ahoz
ragasz-

ragasztottak valami csudara néző hazugságot, mivel a népnek szívét az új dolognak látására fel-ládzasztották: vagy azt költötték hogy ott valami jelenés lőtt, vagy valami érdemes ereklét hazudtanak ott lenni: Mini Genoaban szent Péternek agya veleje gyanánt fok esztendeig csudáltatták és imádtatták egy darab láb mosó követ.

Nihol fok esztendeig imádtatták az Szamárnak nemző testét, szent Antal keze gyanánt, veres Scárlát poszto nyíredékjét, Christus vére gyanánt ivgeben mutogatták és imádtatták.

Ha ez meg-avult, Confraterségnek társaságával ajándékozták-meg azokat a kik bővön adakoztak a barátoknak.

Végre a magok érdemét bójtít, szentségét-is áruba bocsátták, melyet opera super erogationisnak neveztek.

Mint a kalmárok szokták marhájakat meg-ujítani, ezek-is ujították s nap-

ponként újitták Arujokat, és így soha
meg nem szűnik okos kereskedések. E-
zeknek bővebb példáját láthatod, csak
olvasd meg Calvinius Jánosnak az E-
reklýékről írt könyvét.

Ezeknek felette így is árultak s árul-
nak az embereknek vetkekből költséget
kivel éllenek, ruházodgyanak, kur-
vákat tartisanak ruház zanak, hogy az
nagy vétkeket kevés pénzért bocsátták
meg, hogy gyakrabban vétkezzenek és
fizessenek: Oltsón hadták hogy hamar
el kellyen. Mint mikor az absolutióért,
avagy oldozatért kicsiny, de bizonyos
fizetést vérsznek a bűnbe esett emberek-
től.

A melly barát czifra czipelyűst a-
vagy metélt korczo vágyot visel, annak
oldozati birsága hét Garas.

A melly Pap valakit meg-esküttet
olly személyt a ki atyafia és meg-tiltot
grádusban vagyon, annak oldozati bir-
sága hét Garas.

A ki

A ki a szent egyházban valaki fe-
leségével paráználkodik, annak oldo-
zati birsága hat Garas

A Papnak, ki titkon valakitet ösz-
vé ad, hét Garas.

A Parasztnak, ki valami miséhez
valo portékát el-vinné, oldozati birsá-
ga hét Garas.

A ki Annnyával, hugával, vagy va-
lamedly vér serént valo atyafiával pa-
ráználkodott, annak birsága 5. Garas.

A ki valamelly szűzet meg-rontott
szűzességében 6. Garas.

A hit szegésnek birsága 6. Garas.

A melly paraszt, Apátur, papot, ba-
rárt, Püspöknel aláb valot meg-ölne:
meg-oldozzák 7.8. vagy 9. Garasért.

A ki valami köz embert ölt-meg, ki
nem egyházi hivatalban valo ember
volt. Annak birsága 5. Garas.

A ki valamieffereftet, decánt, vagy
egyébrendbeli papot ölt-meg: kinek a
Pápához nyújtott Supplicatioiára fel-

lyülezt irták F I A T 18. Garas.

A ki Atyát, Anyát, Nénnyét, Hugát, Bátyát, ötsét, avagy egyéb atyafiát, a' ki secularis ember volt, meg-ölte őt vagy hét garas. De ha Papi hivatalban való lett volna az atyafi a' kit meg-ölte, tartoznék Romába menni a' gyilkos, és az Apostoli szent széket visitálni.

A melly férfi terhes feleségét úgy üttötte, hogy a' gyermeket el-velszette volna miatta: hat garas bűrságon maradt a' bűn bocsáto és bűnnel élő atyának.

A melly aszszonyi állat valami italt ivott meg, kivél a' méhében való gyermeket meg ölte volna: Avagy olyat, ki velasztetelekedte volna, hogy ne fogadna magot: Az-is őt garassal töröltette el gyilkosságának bűnét.

Scorodulos.

Ne beszéld kérlek, ugyan irtozom tudgya Isten, csak az hallásától-is: hogy lehet ennél nagyobb

hitetlenség és vakmerőség az emberekben: hogy ilyen nagy iszonyú véteknek bocsánatnyával kereskedni mernének? Bizony ezekről szollott az Isten Oseás Prophétánál, mondván: Az én népemnek bűneit eszik ezek. Ha ezek így vadnak, hol lehet ez ég alatt nyomorultabb nép mint a' melly kereszttyénségének színe alatt emészterik meg, kiknek vérekből hiznak és bűnökből ruházodnak, kiknek lelki veszedelmekkel gyűjrnék királyi kéncsert, ez hivalkodásban gyönyörködő Epicurusnak fiai? Ne szenvedd el felséges Ur Isten.

De én azt mondom hogy talám csak rájok fogták.

Diaphanes.

Hogy nem költött dolog: im meg bizonyítom az ő magok irásából (nem úgy bizonyítok pedig én mint a' Kalauz Calvinusra költött hamis parázkodás

sát a magához hasonló Jesuitával Bol-
séussal érősti.) Egy könyvet nyomtat-
tának ki a Parisi Parlamentnek privi-
legiumával, ezer ötszáz husz eszten-
döben, mellynek ez a Titulussa. *Taxe*
Cancellaria Apostolica. Et taxe Sacra
Penitentiaria in idem Apostolica: melly
könyvnek harmincz hatodik foliumján
ezeket igérőligére egytalálod írva.

Scotodulos.

Aldottlégyen az Ur, ki te általad
c' Babylloniai paráznának éktelen-
ségét meg-mutatta és meg-is utál-
tatta velem, kérem ő szent felsé-
gét hogy végig tartson a' meg-if-
mértigasságnak vallásában.

Diaphanes.

Amen. Legyen azért diassóság és
tisztetség egyedül az
Istennek.

V E G E.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

sát a magához hasonló Jesuitával Bol-
secussalerősíti.) Egy könyvet nyomtat-
tának ki a Parisi Parlamentnek privi-
legiumával, ezer ötszáz husz eszten-
döben, mellynek ez a Titulussa. *Taxe*
Cancellaria Apostolica. Et taxe Sacra
Pœnitentiarie itidem Apostolica: melly
könyvnek harmincz hatodik foliumján
ezeket igéről igére igy találod írva.

Scotodulos.

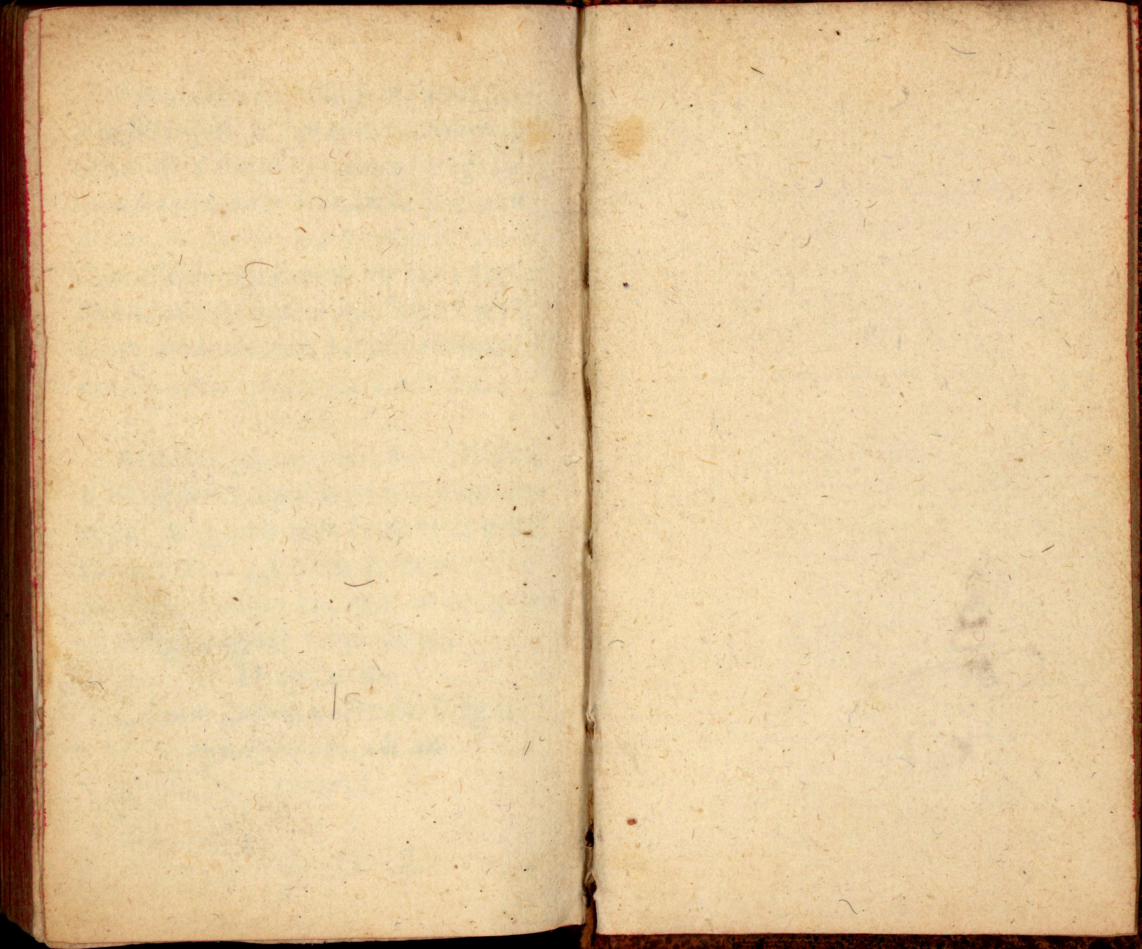
Aldottlégyen az Ur, ki te általad
c' Babyloniai paráznának éktelen-
ségét meg-mutatta és meg-is utál-
tatta velem, kérem ő szent felsé-
gét hogy végig tartson a' meg-if-
mértigasságnak vallásában.

Diaphanes.

Amen. Legyen azért diassóság és
tisztetség egyedül az
Istennek.

V E G E.

12

12

